

Utgiftsområde 1

Rikets styrelse

Utgiftsområde 1 – Rikets styrelse

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	7
2.1	Utgiftsområdets omfattning.....	7
2.2	Utgiftsutveckling.....	7
2.3	Mål för utgiftsområdet.....	8
2.3.1	Sametinget och samepolitiken	8
2.3.2	Demokratipolitik och mänskliga rättigheter.....	8
2.3.3	Nationella minoriteter.....	9
2.3.4	Medier.....	9
2.4	Resultatredovisning	9
2.5	Politikens inriktning	9
2.6	Den årliga revisionens iakttagelser.....	9
3	Statschefen.....	11
3.1	Budgetförslag.....	11
3.1.1	1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	11
4	Riksdagsförvaltningen.....	17
4.1	Utgångspunkter för Riksdagsförvaltningens verksamhet.....	17
4.1.1	Riksdagsförvaltningens uppgift	17
4.1.2	Riksdagsstyrelsens uppdrag till förvaltningen	17
4.2	Resultatredovisning	18
4.3	Riksdagsstyrelsens bedömning av uppdragsuppfyllelsen	20
4.4	Budgetförslag.....	20
4.4.1	2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	20
4.4.2	2:2 Riksdagens förvaltningsanslag.....	22
4.4.3	2:3 Riksdagens fastighetsanslag.....	25
5	Riksdagens ombudsmän.....	31
5.1	Uppdrag och övergripande mål.....	31
5.2	Resultatredovisning	31
5.3	Riksdagens ombudsmäns (JO) bedömning av måluppfyllelsen	31
5.4	Budgetförslag.....	32
5.4.1	2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	32
6	Riksrevisionen.....	35
6.1	Riksrevisionen	35
6.2	Mål för Riksrevisionen.....	35
6.3	Resultatredovisning	35
6.4	Budgetförslag.....	36
6.4.1	2:5 Riksrevisionen.....	36
7	Sametinget och samepolitiken	41
7.1	Mål för området.....	41
7.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	41
7.3	Resultatredovisning	41
7.3.1	Insatser för samiskt inflytande och delaktighet	41
7.3.2	Insatser för utveckling av det samiska språkets användning och ställning.....	43
7.3.3	Insatser för att ta del av och utöva ett mångfaldigt samiskt kulturliv	43
7.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	44

7.5	Politikens inriktning.....	44
7.6	Budgetförslag.....	44
7.6.1	3:1 Sametinget.....	44
8	Regeringskansliet m.m.....	47
8.1	Budgetförslag.....	47
8.1.1	4:1 Regeringskansliet m.m.....	47
9	Länsstyrelserna.....	51
9.1	Mål för området.....	51
9.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	51
9.3	Resultatredovisning.....	51
9.3.1	Sektorsövergripande, samordnande och samverkande arbete.....	51
9.3.2	Främjande av länets utveckling.....	52
9.3.3	Utveckling och utmaningar inom tillsynsarbetet.....	52
9.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen.....	52
9.5	Den årliga revisionens iakttagelser.....	53
9.6	Politikens inriktning.....	54
9.7	Budgetförslag.....	55
9.7.1	5:1 Länsstyrelserna m.m.....	55
10	Demokratipolitik och mänskliga rättigheter.....	59
10.1	Mål för demokratipolitiken.....	59
10.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	59
10.3	Resultatredovisning.....	59
10.3.1	Allmänna val.....	59
10.3.2	Stärkta möjligheter till deltagande och delaktighet mellan valen ...	59
10.3.3	En mer motståndskraftig demokrati.....	61
10.3.4	Värna det demokratiska samtalet mot hot och hat.....	62
10.3.5	Förebyggande arbete och åtgärder mot våldsbejakande extremism.....	64
10.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen.....	65
10.5	Politikens inriktning.....	66
10.5.1	Allmänna val.....	66
10.5.2	Främja hågkomst och lärande av Förintelsen.....	66
10.5.3	Värna det demokratiska samtalet och stärka skyddet för journalister.....	66
10.6	Mål för politiken för mänskliga rättigheter.....	67
10.7	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	67
10.8	Resultatredovisning.....	67
10.8.1	Synpunkter och rekommendationer från internationella granskningsorgan.....	68
10.8.2	Ett starkt rättsligt och institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna.....	69
10.8.3	Ett samordnat och systematiskt arbete med mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet.....	70
10.8.4	Ett starkt stöd för arbete med mänskliga rättigheter inom det civila samhället och inom näringslivet.....	72
10.9	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen.....	73
10.10	Politikens inriktning.....	73
10.11	Budgetförslag.....	73
10.11.1	6:1 Allmänna val och demokrati.....	73
10.11.2	6:2 Justitiekanslern.....	75
10.11.3	6:3 Integritetsskyddsmyndigheten.....	76
10.11.4	6:4 Valmyndigheten.....	77
10.11.5	6:5 Stöd till politiska partier.....	78
10.11.6	6:6 Institutet för mänskliga rättigheter.....	79

11	Nationella minoriteter.....	81
11.1	Mål för området.....	81
11.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	81
11.3	Resultatredovisning.....	81
11.3.1	Övergripande arbete inom politikområdet.....	81
11.3.2	Diskriminering och utsatthet.....	82
11.3.3	Inflytande och delaktighet.....	83
11.3.4	Språk och kulturell identitet.....	83
11.3.5	Romsk inkludering.....	85
11.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen.....	85
11.5	Politikens inriktning.....	85
11.6	Budgetförslag.....	87
11.6.1	7:1 Åtgärder för nationella minoriteter.....	87
12	Medier.....	89
12.1	Budgetförslag.....	89
12.1.1	8:1 Mediestöd.....	89
12.1.2	8:2 Mediemyndigheten.....	90
13	Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet.....	93
13.1	Omfattning.....	93
13.2	Resultatredovisning.....	93
13.2.1	Resultat för Svenska institutet för europapolitiska studier.....	93
13.2.2	Resultat för EU-information.....	94
13.3	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen.....	95
13.3.1	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen för Svenska institutet för europapolitiska studier.....	95
13.3.2	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen för EU-information.....	95
13.4	Politikens inriktning.....	96
13.4.1	Svenska institutet för europapolitiska studier.....	96
13.4.2	Ökad delaktighet i EU-relaterade frågor.....	96
13.4.3	Rekrytering till EU:s institutioner.....	97
13.5	Budgetförslag.....	97
13.5.1	9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information.....	97

Bilaga 1 Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2025 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2025 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Riksdagsstyrelsens förslag:

3. Riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2025 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 140 000 000 kronor (avsnitt 4.4.2).
4. Riksdagen godkänner investeringsplanen för 2025–2027 för anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* som en riktlinje för Riksdagsförvaltningens fastighetsinvesteringar (avsnitt 4.4.3).
5. Riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2025 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 2 500 000 000 kronor (avsnitt 4.4.3).
6. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2025 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse, när det gäller anslag som står till Riksdagsförvaltningens disposition, enligt tabell 1.1.

Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag:

7. Riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän (JO) för 2025 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet (avsnitt 5.4.1).
8. Riksdagen anvisar ett anslag för budgetåret 2025 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse för Riksdagens ombudsmän (JO) enligt tabell 1.1.

Riksrevisionens förslag:

9. Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2025 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 30 000 000 kronor (avsnitt 6.4.1).
10. Riksdagen anvisar ett anslag för budgetåret 2025 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse för Riksrevisionen enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag

1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	190 463
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	1 114 343
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	1 100 317
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	340 000
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	133 625
2:5 Riksrevisionen	390 897
3:1 Sametinget	70 721
4:1 Regeringskansliet m.m.	10 431 470
5:1 Länsstyrelserna m.m.	4 180 845
6:1 Allmänna val och demokrati	198 640
6:2 Justitiekanslern	95 967
6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	219 119
6:4 Valmyndigheten	170 715
6:5 Stöd till politiska partier	169 200
6:6 Institutet för mänskliga rättigheter	53 851
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	157 771
8:1 Mediestöd	991 119
8:2 Mediemyndigheten	88 182
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	33 736
Summa anslag inom utgiftsområdet	20 130 981

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
6:5 Stöd till politiska partier	169 200	2026
8:1 Mediestöd	977 119	2026
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	1 146 319	

2 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar avsnitten Statschefen, Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen, Sametinget och samepolitiken, Regeringskansliet m.m., Länsstyrelserna, Demokratipolitik och mänskliga rättigheter, Nationella minoriteter, Medier och Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

	Utfall 2023	Budget 2024 ¹	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027
Statschefen	176	169	160	190	191	194
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	176	169	160	190	191	194
Riksdagen och dess myndigheter	2 767	3 219	3 233	3 079	3 125	3 166
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	1 058	1 068	1 086	1 114	1 124	1 137
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	979	1 037	1 050	1 100	1 125	1 143
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	235	614	578	340	340	340
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	121	130	130	134	136	139
2:5 Riksrevisionen	375	369	388	391	399	407
Sametinget och samepolitiken	59	63	62	71	66	67
3:1 Sametinget	59	63	62	71	66	67
Regeringskansliet m.m.	9 630	9 736	9 734	10 431	10 734	10 936
4:1 Regeringskansliet m.m.	9 630	9 736	9 734	10 431	10 734	10 936
Länsstyrelserna	3 718	3 868	3 897	4 181	4 186	4 224
5:1 Länsstyrelserna m.m.	3 718	3 868	3 897	4 181	4 186	4 224
Demokratipolitik och mänskliga rättigheter	666	1 371	1 362	907	916	887
6:1 Allmänna val och demokrati	154	741	736	199	221	182
6:2 Justitiekanslern	86	162	155	96	73	74
6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	161	185	186	219	224	228
6:4 Valmyndigheten	57	61	63	171	174	178
6:5 Stöd till politiska partier	168	169	169	169	169	169
6:6 Institutet för mänskliga rättigheter	40	52	53	54	55	56
Nationella minoriteter	192	208	206	158	159	159
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	192	208	206	158	159	159
Medier	1 047	1 092	950	1 079	1 064	1 114
8:1 Mediestöd	999	1 010	869	991	977	1 027
8:2 Mediemyndigheten	48	82	81	88	87	87
Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet	31	31	32	34	35	35
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	31	31	32	34	35	35
Äldreanslag	17	20	20			
2024 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	17	20	20			
Totalt för utgiftsområde 1 Rikets styrelse	18 304	19 776	19 657	20 131	20 476	20 783

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2025–2027 för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	19 070	19 070	19 070
Pris- och löneomräkning ²	582	959	1 261
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	501	460	466
<i>varav BP25³</i>	<i>1 329</i>	<i>1 335</i>	<i>1 388</i>
Överföring till/från andra utgiftsområden	0	10	10
Övrigt	-22	-23	-23
Ny utgiftsram	20 131	20 476	20 783

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2025 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

	2025
Transfereringar ¹	1 940
Verksamhetsutgifter ²	18 203
Investeringar ³	-13
Summa utgiftsram	20 131

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2023 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Mål för utgiftsområdet

Riksdagen har för utgiftsområdet beslutat om mål inom följande delområden.

2.3.1 Sametinget och samepolitiken

- Samepolitikens övergripande mål är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar (prop. 2000/01:1 utg.omr. 23, bet. 2000/01:MJU2, rskr. 2000/01:86).

2.3.2 Demokratipolitik och mänskliga rättigheter

- Målet för demokratipolitiken är en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika (prop. 2017/18:1 utg.omr. 1, bet. 2017/18:KU1, rskr. 2017/18:74).
- Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter (prop. 2015/16:1 utg.omr. 1, bet. 2015/16:KU1, rskr. 2015/16:62).

2.3.3 Nationella minoriteter

- Målet för politiken för nationella minoriteter är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (prop. 2008/09:1 utg.omr. 1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83).

2.3.4 Medier

- Målen för medieområdet är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96).

2.4 Resultatredovisning

Resultat för utgiftsområdet redovisas på delområdesnivå (se respektive avsnitt).

För avsnittet Medier redovisas resultat samlat inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

För avsnittet Sametinget och samepolitiken redovisas resultat om rennäring och andra näringar inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

2.5 Politikens inriktning

Politikens inriktning för utgiftsområdet redovisas i förekommande fall på delområdesnivå (se respektive avsnitt).

För avsnittet Medier redovisas politikens inriktning samlat inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

2.6 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelser med reservationer för länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Västernorrlands och Skåne län (se avsnitt 9.5).

3 Statschefen

3.1 Budgetförslag

3.1.1 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tabell 3.1 Anslagsutveckling 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tusental kronor

2023	Utfall	176 466	Anslagssparande	-8 563
2024	Anslag	169 021 ¹	Utgiftsprognos	160 458
2025	Förslag	190 463		
2026	Beräknat	190 748 ²		
2027	Beräknat	194 173 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 186 550 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 186 551 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att täcka utgifter för statschefens officiella funktioner inklusive utgifter för kungafamiljen samt för Kungliga hovstatens och Kungliga slottsstatens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för Kungl. Maj:ts Ordens förvaltningsutgifter.

Resultatredovisning

Kungliga hovstaten (Hovstaten) och Kungliga slottsstaten (Slottsstaten) har till uppgift att bistå statschefen och övriga medlemmar av kungafamiljen i deras officiella plikter. I uppgiften ingår även att vårda och att visa det kungliga kulturarvet.

Verksamheten inom Hovstaten

Kungens konstitutionella, statsceremoniella och officiella uppgifter utgör kärnan i Hovstatens årliga verksamhet. I dessa uppgifter ingår bl.a. öppnande av riksmötet, ordförandeskap i Utrikesnämnden, konseljer, audienser, statsbesök, officiella besök, representation samt möten med företrädare för den offentliga och den privata sektorn och med företrädare för det civila samhället. Kungen stöds i sitt uppdrag av kungafamiljen. Till Hovstaten hör Riksmarskalksämberet, Hovmarskalksämberet och Informationsavdelningen.

Hovstaten bedrev 2023 en omfattande programverksamhet med anledning av högtidlighållandet av att det har gått 500 år sedan Gustav Vasa valdes till kung och 50 år sedan kungen blev statschef. Kungafamiljen deltog också vid ett flertal programpunkter inom ramen för Sveriges ordförandeskap i EU.

Under 2023 ackrediterades 30 utländska ambassadörer och 11 avtackades vid avskedsaudienser. Under året genomfördes ett statsbesök i Estland och kronprinsessparet genomförde officiella besök i Storbritannien, Australien och Nya Zeeland. Antalet förfrågningar om kungligt deltagande i olika sammanhang uppgick 2023 till knappt 1 800, vilket i princip motsvarar antalet förfrågningar som inkom 2022. Det är en fortsatt hög nivå jämfört med 2021 och 2020, då antalen uppgick till ca 1 600 respektive ca 1 500 förfrågningar. Under 2023 genomförde kungen och kungafamiljen 982 programpunkter, vilket var en ökning med 4 programpunkter jämfört med 2022.

Verksamheten inom Slottsstaten

Slottsstatens verksamhet omfattar huvudsakligen vård och underhåll av det kungliga kulturarvet samt utställnings- och visningsverksamhet. Organisatoriskt ansvarar Ståthållarämbetet för den löpande skötseln och tillsynen av de elva kungliga slotten med tillhörande byggnader och parker. Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket svarar för förvaltning, underhåll och vård av det statliga lösöret på de kungliga slotten. Till Ståthållarämbetet hör även Kungliga Djurgårdens Förvaltning, som finansieras med de intäkter som förvaltningen av Kungliga Djurgården genererar.

I samarbete med Statens fastighetsverk bedrivs fortsatt ett flertal underhålls- och renoveringsprojekt vid de kungliga slotten, bl.a. den omfattande renoveringen av Stockholms slotts fasader. År 2023 togs vidare fler säkerhetsinstallationer i anslutning till slottet i drift och ytterligare investeringar i säkerhetshöjande åtgärder genomfördes i syfte att utveckla en säker och effektiv it-miljö.

Inom ramen för Slottsstatens utställningsverksamhet arrangerades en välbesökt utställning med anledning av jubileumsåret 2023. Antalet besök vid de kungliga besöksmålen utvecklades fortsatt positivt och ökade till knappt 1,3 miljoner besök 2023, vilket kan jämföras med drygt 1 miljon besök 2022 och ca 200 000 besök 2021. Antalet besök motsvarar dock inte antalen åren före pandemin.

Hovstatens ekonomi

I enlighet med den överenskommelse som träffats mellan regeringen och Riksmarskalksämberet, vars huvudsakliga innehåll återges nedan under Skälen för regeringens förslag, består den ekonomiska redovisningen av Hovstatens verksamhet av resultat- och balansinformation samt kommentarer i form av tilläggsupplysningar och noter. Redovisningen följer vedertagna principer som tillämpas för Slottsstaten. Riksmarskalksämberet har därutöver åtagit sig att öka öppenheten kring fördelningen av anslaget genom att fr.o.m. 2021 redogöra för hur anslaget fördelas till statschefen och till andra medlemmar av den kungliga familjen som utfört officiella uppdrag som åligger statschefen eller anknäver till statschefsämberet (prop. 2021/22:232 s. 4).

De anslagsmedel som avsåg Hovstaten uppgick 2023 till 85,6 miljoner kronor. Medlen ska användas för att finansiera kostnader för representation, resor, transporter, personal m.m. samt levnadsomkostnader som är direkt kopplade till statschefens funktion. År 2023 utgjorde anslagsmedlen 88 procent av verksamhetens intäkter. Övriga intäkter, som framför allt utgörs av kostnadsersättningar för tjänster som utförs åt bl.a. Slottsstaten och Kungliga Djurgårdens Förvaltning, uppgick till 11,3 miljoner kronor.

Hovstatens kostnader ökade från 94,2 miljoner kronor 2022 till 105,8 miljoner kronor 2023. Detta var främst en följd av högre personal- och driftskostnader.

Verksamhetsutfallet för Hovstaten var negativt för 2023 och uppgick till -8,9 miljoner kronor, vilket kan jämföras med resultatet för 2022 som uppgick till -6,3 miljoner kronor.

Slottsstatens ekonomi

Slottsstaten har som tidigare år lämnat en årsredovisning enligt gängse utformning. Slottsstatens verksamhet finansieras med anslag, hyres- och arrendeintäkter, intäkter från visningar av de kungliga slotten och intäkter från försäljning i slottsbodarna.

Slottsstatens intäkter från avgifter och andra ersättningar ökade från 92,2 miljoner kronor 2022 till 128,1 miljoner kronor 2023, vilket främst var en följd av ökade entré- och visningsintäkter. Verksamhetens kostnader ökade samtidigt från 197,6 miljoner kronor 2022 till 225,1 miljoner kronor 2023. Såväl kostnader för personal som övriga

driftskostnader ökade. För att hantera den ekonomiska situationen avser Slottsstaten vidta besparingsåtgärder som kan förväntas påverka verksamhetens omfattning.

Verksamhetsutfallet för Slottsstaten var negativt 2023 och uppgick till -10,8 miljoner kronor, vilket kan jämföras med ett positivt resultat om 7,2 miljoner kronor 2022.

Anställda inom Kungliga hov- och slottsstaten

Antalet anställda inom Kungliga hov- och slottsstaten ökade 2023 jämfört med 2022. Det berodde bl.a. på att parkverksamheten återigen hade säsongsanställd personal i samma utsträckning som före pandemin. De visstidsanställda motsvarade 76 årsarbetskrafter, vilket var en ökning jämfört med 2022 då de motsvarade 63 årsarbetskrafter. Omräknat till heltid motsvarade de tillsvidareanställda 279 årsarbetskrafter 2023, vilket var en ökning jämfört med 2022, då antalet anställda motsvarade 271 årsarbetskrafter.

Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Hovstatens programverksamhet var fortsatt omfattande 2023. Antalet representativa uppdrag och programpunkter ökade något jämfört med 2022. Utöver konstitutionella uppdrag genomfördes bl.a. besök i samtliga län för att fira jubileumsåret 2023. Som en följd av den omfattande programverksamheten ökade kostnaderna och kapitalförändringen var negativ. Efterfrågan på kungligt deltagande väntas vara hög även framöver.

Slottsstaten bedrev utställnings- och visningsverksamhet i motsvarande omfattning som före pandemin, och både besöksantalet och avgiftsintäkterna ökade. Intresset för att besöka slottsparkerna, som ökade under pandemin, var stort även 2023 och kan väntas vara fortsatt högt kommande år. Att efterfrågan på Slottsstatens verksamheter fortsatt var omfattande innebar dock även ökade kostnader och sammantaget ett negativt ekonomiskt resultat.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.2 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	162 821	162 821	162 821
Pris- och löneomräkning ²	6 142	9 943	13 046
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder <i>varav BP25³</i>	21 500	17 984	18 306
– <i>Kungl. Maj:ts Orden</i>	2 200	2 200	2 200
– <i>Säkerhetsinsatser</i>	14 300	10 300	10 300
– <i>Medel för vård och förvaltning av kulturarv och miljö</i>	5 000	5 000	5 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	190 463	190 748	194 173

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Kungliga hov- och slottsstaten ska enligt överenskommelse med regeringen årligen lämna en berättelse över den samlade verksamheten (prop. 1996/97:1 utg.omr. 1 avsnitt 4). Verksamhetsberättelsen ligger till grund för regeringens bedömning av medelsbehovet. Av det totala anslaget tillförs Hovstaten 51 procent medan Slottsstaten tillförs 49 procent. Anslagsmedlen som avser Hovstaten disponeras av Kammarkollegiet och betalas ut engångsvis efter rekvisition till H.M. Konungens hovförvaltning. Anslagsmedel som avser Slottsstaten utbetalas månadsvis i lika stora delar. Anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten grundar sig på relationen mellan deras faktiska kostnader 1996. Kostnadsfördelningsnyckeln ska gälla långsiktigt och inte justeras till följd av smärre förändringar i organisationen eller verkliga kostnadsutfall.

Regeringen och Riksmarskalksämberet har sedermera kommit överens om att större organisatoriska förändringar mellan dem ska redovisas i verksamhetsberättelsen för det budgetår då förändringen sker. Redovisningen ska utgöra en grund för en eventuell framtida ändring av anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten. Anslagets fördelning på de olika verksamhetsområdena ska dessutom bli föremål för en kontinuerlig diskussion mellan Riksmarskalksämberet och Regeringskansliet (prop. 2005/06:1 utg.omr. 1 avsnitt 6).

Enligt tidigare överenskommelse har tyngdpunkten i verksamhetsberättelsen legat på en redovisning av hur tilldelade medel använts när det gäller Slottsstaten. Regeringen och Riksmarskalksämberet enades dock 2013 om att den ekonomiska redogörelsen för Hovstaten ska utgöras av en uppställning som liknar den redogörelse som tidigare lämnats för Slottsstaten. Detta innebär att uppställningen ska bestå av resultat- och balansinformation samt kommentarer i form av tilläggsupplysningar och noter (prop. 2013/14:1 utg.omr. 1 avsnitt 4).

Av förarbetena till regeringsformen framgår att Hovstaten står utanför den statliga förvaltningsorganisationen (prop. 1973:90 s. 176). Den verksamhet som Hovstaten bedriver omfattas inte av lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. Hovstaten omfattas inte heller av anslagsförordningens (2011:223) bestämmelser om bl.a. prövning av anslagssparande och indragning av anslag, eller andra delar av det ekonomiadministrativa regelverket för myndigheter under regeringen.

Regeringen har, i enlighet med de riktlinjer som riksdagen har antagit (prop. 2021/22:232, bet. 2021/22:KU39, rskr. 2021/22:393), beslutat förordningen (2022:1800) om Sveriges främsta utmärkelser. Genom förordningen har ett nytt offentligt belöningsystem inrättats i Sverige fr.o.m. den 1 februari 2023. Kungl. Maj:ts Orden, som är en från Kungliga hov- och slottsstaten fristående juridisk person, bereder nomineringar till ordensutmärkelser. Införandet av det nya belöningsystemet har inneburit att Kungl. Maj:ts Orden tillförts en ny förvaltningsuppgift. Anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* bör användas för denna uppgift, vilket bör framgå av anslagsändamålet. Anslaget bör vidare ökas med 2 200 000 kronor fr.o.m. 2025 för hanteringen av uppgiften. Anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* minskas med motsvarande belopp. Anslagsmedlen som avser Kungl. Maj:ts Orden avses disponeras av Kammarkollegiet och betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kungl. Maj:ts Orden. Den befintliga anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten ska dock, med beaktande av detta, i övrigt fortsatt gälla.

För att genomföra ytterligare säkerhetsinsatser i Kungliga hov- och slottsstatens verksamhet till följd av det försämrade säkerhetspolitiska läget ökas anslaget med 14 300 000 kronor för 2025. Anslaget beräknas öka med 10 300 000 kronor fr.o.m. 2026.

För att genomföra insatser i syfte att vårda och förvalta kulturarv och miljöer inom Kungliga hov- och slottsstatens verksamhet ökas anslaget med 5 000 000 kronor för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 190 463 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 190 748 000 kronor respektive 194 173 000 kronor.

4 Riksdagsförvaltningen

4.1 Utgångspunkter för Riksdagsförvaltningens verksamhet

Riksdagen har som det främsta demokratiska statsorganet konstitutionellt fastställda uppgifter i det svenska statsskicket. Riksdagen med dess ledamöter har som folkets främsta företrädare också en central roll i opinionsbildningen och en skyldighet att verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden. Riksdagen har även uppgifter som följer av internationella åtaganden och av medlemskapet i Europeiska unionen.

Riksdagens arbete bedrivs i enlighet med bestämmelserna i regeringsformen, riksdagsordningen och särskilda riksdagsbeslut om arbetets inriktning.

4.1.1 Riksdagsförvaltningens uppgift

Riksdagsförvaltningen är riksdagens förvaltningsmyndighet. Förvaltningens verksamhet regleras i riksdagsordningen och i lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen samt i annan lagstiftning och i föreskrifter på riksdagsområdet.

Riksdagsförvaltningen har endast en verksamhetsgren: Stöd till den parlamentariska processen.

Riksdagsförvaltningen har till uppgift att stödja riksdagens arbete. Förvaltningen ska se till att kammaren, utskotten, EU-nämnden, ledamöterna och övriga riksdagsorgan får det stöd och den service de behöver. Förvaltningen ska också informera allmänheten om riksdagens arbete och om EU-frågor samt handlägga ärenden som rör riksdagens internationella kontakter. Dessutom ansvarar förvaltningen för att vårda riksdagens byggnader och samlingar samt för myndighets- och förvaltningsuppgifter.

4.1.2 Riksdagsstyrelsens uppdrag till förvaltningen

Riksdagsförvaltningen ska skapa bästa möjliga förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete genom att

- svara för ett väl fungerande stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.
- svara för ett väl fungerande stöd och service till ledamöter och partikanslier
- främja kunskapen om riksdagen och riksdagens arbete
- vårda och bevara riksdagens byggnader och samlingar
- vara en väl fungerande myndighet och arbetsgivare.

Dessa uppdrag utgör grunden för de fem uppdragsområden som verksamheten bedrivs utifrån:

- A. Stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.
- B. Stöd och service till ledamöter och partikanslier
- C. Kunskap om riksdagen och riksdagens arbete
- D. Vård och bevarande av byggnader och samlingar
- E. Myndighet och arbetsgivare

Med utgångspunkt i uppdraget fastställer riksdagsstyrelsen en strategisk plan för Riksdagsförvaltningen varje valperiod. Den 14 december 2022 beslutade riksdags-

styrelsen om en strategisk plan för Riksdagsförvaltningen för perioden 2023–2027 (dnr 663-2022/23).

4.2 Resultatredovisning

Riksdagsförvaltningen har arbetat för att skapa bästa möjliga förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete. Nedan följer en sammanfattning av Riksdagsförvaltningens resultat sedan januari 2023.

Riksdagsförvaltningen har

- givit kammare och utskott ett väl fungerande stöd. Huvuddelen av utvecklingsarbetet på uppdragsområde A har gått enligt plan. Riksdagsförvaltningen har fortsatt att genomföra färdplanen för utveckling av beredskap för kriser, krig och krigsfara. En beredskapsplan har beslutats och förvaltningen har fortsatt att stödja krigsdelegationens arbete samt genomfört utbildningar och övningar inom ramen för kontinuitetsarbetet. Uppdraget Teknisk modernisering av kammarsystemet har slutförts. I uppdraget har aktiviteter identifierats där rekommendationen är att arbetet genomförs under en tidsperiod på fem år. Rekommendation är vidare att arbetet med att planera genomförande av prioriterade aktiviteter påbörjas hösten 2024.
- givit ledamöter och partikanslier ett väl fungerande stöd och god service. Huvuddelen av utvecklingsarbetet på uppdragsområde B har gått enligt plan. Utvecklingen av det systematiska säkerhetsarbetet har handlat om att utveckla förvaltningens informations- och it-säkerhet, säkerhetskultur, säkerhetsskydd och det operativa säkerhetsarbetet. Bland annat har förvaltningens säkerhetsskyddsplan reviderats, säkra lokaler har iordningställt och förvaltningen har fått auktorisation för utbildning av skyddsvakter. Ett uppdrag att utreda vilka juridiska förutsättningar som finns för Riksdagsförvaltningen att öka ledamöternas trygghet i övernattningsbostäder och i bostäder på hemorten pågår. Arbetet med att digitalisera blanketter för ledamöter har fortsatt liksom uppgraderingen av Intranätets teknik och plattform. En förstudie har inletts om en ny digital mötestjänst och ett gemensamt system för lokalbokning och besöksanmälan förväntas tas i bruk under sommaren 2024. Riksdagsförvaltningens arbete med att omhänderta resultatet av 2023 års ledamötsundersökning fortsätter.
- givit externa målgrupper möjlighet att få information och kunskap om riksdagens arbete och beslut. Utvecklingsarbetet på uppdragsområde C har mestadels gått enligt plan. Tekniken på riksdagens webbplats har bytts ut, innehållet från de tidigare fyra webbplatserna har bearbetats, fått ny struktur och flyttats över till den nya sammanslagna webbplatsen. Lagkraven om tillgänglighet har varit ett viktigt fokus i arbetet och har varit centrala även i andra delar av utvecklingsarbetet. Dels pågår en förstudie om textning av sändningar och video från riksdagen, dels har genereringen av pdf-dokument uppdaterats enligt lagkraven. Det senare rör bland annat riksdagsskrivelser och motioner. Parallellt med webbprojektet har arbetet med en digital reservkanal för webbplatsen pågått. Riksdagsförvaltningen har också kartlagt och analyserat lämpligt material i syfte att utveckla informationsmaterial om demokratins och riksdagens historia samt producerat en utställning på temat Uppdrag demokrati. En förnyelse av utställningar i de norra övergångsrummen i riksdagshuset har invigts.
- vårdat och bevarat riksdagens byggnader och samlingar på ett systematiskt sätt. Huvuddelen av utvecklingsarbetet på uppdragsområde D har gått enligt plan. Utvecklingsarbetet inom detta område innefattar flera stora byggprojekt såsom renoveringen av Cephalus, en ny godsmottagning, renoveringen av Villa Bonnier

och planering inför renoveringen av Östra riksdagshuset m.m. Renoveringen av kvarteret Cephalus har fortsatt med systemhandlingsarbete och planering inför produktion. Villa Bonniers förstudie och en översyn av underhållsplanerna för övernattningsbostäder pågår. Förvärv av mark för en ny extern godsmottagning är försenat. En utredning om organisation och verksamhetsansvar för den nya godsmottagningen pågår parallellt. En förstudie för ett lokalt varuintag vid Riksplan har färdigställts i början av 2024. Utredningen kring förvaltningens övergripande styrning av fastighetsprojekt pågår enligt plan. Utredningen belyser fastighetsprojektens påverkan på Riksdagsförvaltningen och ska ta fram förslag på förbättringar till styrningen av fastighetsprojekt på övergripande nivå.

- varit en väl fungerande myndighet och arbetsgivare. Huvuddelen av utvecklingsarbetet på uppdragsområde E har gått enligt plan. En process och modell för kompetensförsörjning med tillhörande stöddokument har beslutats. Alla avdelningar har genomfört en kompetensanalys och tagit fram en kompetensplan. Förvaltningen har tagit fram en årsplan för närvaro vid arbetsmarknads-mässor och högskolor samt universitet för att presentera Riksdagsförvaltningen som arbetsgivare. Satsningen på ledarutveckling fortsätter och bland annat har en inventering av befintlig introduktion och verksamhetsutbildning för chefer genomförts. Arbetet med att utveckla medarbetarskapet har återupptagits efter en tids nedprioritering till förmån för satsningen på ledarutveckling. Arbetet med en stärkt modell för systemförvaltning har inriktats på att utveckla formerna för samarbete, prioritering och uppföljning. Förvaltningen har också utrett förutsättningarna för att skaffa ett systemstöd för planering, budgetering, uppföljning och prognos.

I tabellen nedan framgår Riksdagsförvaltningens intäkter, kostnader och transfereringar för verksamhetsgrenen Stöd till den parlamentariska processen.

Tabell 4.1 Intäkter, kostnader och transfereringar

Miljoner kronor

	2021	2022	2023
Intäkter av anslag	1 551	1 700	1 911
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	34	41	46
Summa intäkter	1 585	1 741	1 957
Kostnader	-1 719	-2 169	-2 305
Verksamhetsutfall	-134	-428	-348
Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag	521	539	535
Transfereringar	-521	-539	-535
Totalt¹	-134	-428	-348

¹ Alla belopp i tabellen redovisas i miljoner kronor. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

De totalt sett ökade kostnaderna jämfört med 2022 beror främst på ökade räntekostnader och avskrivningar, lönekostnader, utbetalda avgångsförmåner, pensioner, EU-ordförandeskapet 2023, resor, lokalhyror och evakueringskostnader.

För en mer utförlig redogörelse hänvisas till Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2023 (2023/24:RS1) samt utskottens egna verksamhetsberättelser.

Konstitutionsutskottet kommer under hösten 2024 att behandla Riksdagsförvaltningens årsredovisning för 2023. Vid behandlingen av årsredovisningen för 2022 (bet. 2023/24:KU1) hade utskottet inget att invända och riksdagen lade årsredovisningen till handlingarna.

4.3 Riksdagsstyrelsens bedömning av uppdragsuppfyllelsen

Sammanfattningsvis har Riksdagsförvaltningen genomfört sina uppdrag med ett tillfredsställande resultat.

Perioden har präglats av en hög aktivitetsgrad i den parlamentariska processen och i den internationella verksamheten. Det svenska ordförandeskapet i EU satte sin prägel på 2023. Förvaltningen har fått respons på att riksdagens del av ordförandeskapet var väl genomförd. Många säkerhetsrelaterade händelser har också skett sedan januari 2023 både i och kring riksdagens hus. Det har ställt höga krav på planering, samordning och prioriteringar i förvaltningen. Den sammantagna bedömningen är att riksdagen har fått ett fullgott stöd i att utföra sina konstitutionella uppgifter och att servicen till ledamöter och partikanslier huvudsakligen har fungerat väl.

Den strategiska planen för 2023–2027 utgör grunden för det långsiktiga, strategiska utvecklingsarbetet inom Riksdagsförvaltningen. Utvecklingsarbetet har huvudsakligen kunnat bedrivas enligt plan.

Arbetet med färdplanen för utveckling av beredskap för kriser, krig och krigsfara har fortsatt, liksom stödet till krigsdelegationens beredskapsarbete. Vid sidan av detta utvecklas informations- och it-säkerheten, säkerhetskulturen och säkerhetsskyddet.

Arbetet med att ytterligare förbättra rutiner för att möta ledamöternas behov har fortsatt. Under 2023 genomfördes en enkätundersökning för att få ledamöternas synpunkter på det stöd och den service som Riksdagsförvaltningen ska ge. Insatser för att omhänderta resultatet av ledamötsundersökningen har fortsatt.

Flera långsiktiga projekt pågår i arbetet med Framtidens riksdagshus. Projektet Cephalus löper på, även om förberedelser för att kunna starta projekteringen har tagit längre tid än planerat.

I det viktiga arbetet med att utveckla och behålla kompetens i organisationen har en modell för kompetensförsörjning och ett ledarutvecklingsprogram för chefer varit några inslag under 2023 och är nu beslutad.

Under året har Riksdagsförvaltningen också uppmärksammat riksdagens och det svenska styrelseskicket utveckling.

4.4 Budgetförslag

4.4.1 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tabell 4.2 Anslagsutveckling 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tusental kronor

2023	Utfall	1 057 785	Anslagssparande	39 932
2024	Anslag	1 068 396 ¹	Utgiftsprognos	1 085 750
2025	Förslag	1 114 343		
2026	Beräknat	1 123 861 ²		
2027	Beräknat	1 137 159 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 110 942 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 110 943 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för

- ersättningar som riksdagens ledamöter enligt lag har rätt till inom ramen för sitt ledamotsuppdrag
- stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen
- talmannens verksamhet, resor och representation
- utskottens utgående besök samt utrikes och inrikes resor och utfrågningar
- internationellt och interparlamentariskt samarbete samt bidrag till interparlamentariskt samarbete
- bidrag till föreningar i riksdagen
- bidrag till Stiftelsen Sveriges Nationaldag
- språkutbildning till riksdagens ledamöter
- klimatkompensation.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Tabell 4.3 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	1 068 396	1 068 396	1 068 396
Pris- och löneomräkning ²	13 417	25 997	38 946
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	32 530	29 468	29 817
<i>varav BP25³</i>	<i>73 032</i>	<i>69 632</i>	<i>69 632</i>
– Stödet till politiska sekreterare	9 632	9 632	9 632
– Förstärkning av anslaget	60 000	60 000	60 000
– Ordförandeskap Nordiska rådet	3 400		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 114 343	1 123 861	1 137 159

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Stödet till politiska sekreterare

Stödet till partigrupperna i riksdagen för politiska sekreterare till riksdagens ledamöter regleras i 3 kap. lagen (2016:1109) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen och riksdagsstyrelsens föreskrift (RFS 2016:6) om tillämpningen av lagen. Stödet är avsett att täcka kostnaderna för handläggarkhjälp åt riksdagens ledamöter och beräknas efter normen en politisk sekreterare per riksdagsledamot. Schablonbeloppet för stödet till politiska sekreterare räknas upp med ca 3,3 procent från nuvarande 71 100 kronor till 73 400 kronor fr.o.m. den 1 januari 2025. Det innebär att anslaget behöver ökas med 9 632 000 kronor fr.o.m. 2025.

Förstärkning av anslaget

Kostnaderna på ledamotsanslaget är svåra att beräkna, dels då kostnaderna varierar över valperioden, dels då det finns flera osäkra faktorer. Kostnaderna för Riksdagsförvaltningen ökar normalt under ett valår och året därefter, för att sedan minska fram till nästa valår. Historiskt har variationer mellan åren kunnat finansieras av upparbetat anslagssparande. Till 2021 ökades anslaget nivåmässigt med 30 000 000 kronor, och för 2024 ökades anslaget med 40 000 000 kronor som en engångshöjning. Sedan 2021

har kostnaderna ökat för främst arvoden och pensioner, men även kostnaderna för avgångsförmåner har varit högre än tidigare. Kostnaderna för 2025 bedöms överstiga beräknad anslagsnivå, och kan inte heller täckas med anslagssparande. Mot denna bakgrund ökas anslaget med 60 000 000 kronor fr.o.m. 2025.

Ordförandeskap Nordiska rådet

Under 2025 kommer Nordiska rådets svenska delegation inneha ordförandeskapet i Nordiska rådet. Med anledning av ordförandeskapet ökas anslaget med 3 400 000 kronor för 2025.

Sammanfattning av riksdagsstyrelsens förslag

Enligt riksdagsstyrelsens överväganden ökas anslaget med 73 032 000 kronor 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget öka med 69 632 000 kronor respektive år.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär samtidigt att anslagsnivån minskas med 40 502 000 kronor 2025.

Riksdagsstyrelsen föreslår att 1 114 343 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 1 123 861 000 kronor respektive 1 137 159 000 kronor.

4.4.2 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tabell 4.4 Anslagsutveckling 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tusental kronor

2023	Utfall	978 604	Anslagssparande	87 371
2024	Anslag	1 037 024 ¹	Utgiftsprognos	1 050 252
2025	Förslag	1 100 317		
2026	Beräknat	1 125 341 ²		
2027	Beräknat	1 142 948 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 100 708 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 098 226 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksdagsförvaltningens förvaltningsutgifter, bidrag till föreningar i riksdagen och resebidrag till skolor. Anslaget får också användas för kostnader för stipendier till skolungdomar och kostnader för nämnder och riksdagsorgan enligt lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag**Tabell 4.5 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag**

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	1 037 024	1 037 024	1 037 024
Pris- och löneomräkning ²	35 951	59 963	79 645
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder <i>varav BP25³</i>	27 342 29 300	28 354 29 700	26 279 29 700
– <i>Säkerhet, beredskap och informations- och it-säkerhet</i>	11 810	11 810	11 810
– <i>Digitalt stöd</i>	4 540	4 940	4 940
– <i>Stärkt utredningsförmåga</i>	3 750	3 750	3 750
– <i>Resebidrag till skolor</i>	2 000	2 000	2 000
– <i>Hyresrelaterade kostnader</i>	5 800	5 800	5 800
– <i>Riksdagsnämndernas verksamhet</i>	1 400	1 400	1 400
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 100 317	1 125 341	1 142 948

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Säkerhet, beredskap och informations- och it-säkerhet

Riksdagsförvaltningen ska skydda och säkerställa det stöd som krävs för att upprätthålla den parlamentariska processen oavsett situation, även vid incidenter, i kris samt i krig och krigsfara. Riskerna för svensk säkerhet har ökat ytterligare och hotbilden mot Sverige är bred och komplex.

Riksdagsförvaltningen har sedan flera år mot denna bakgrund höjt ambitionsnivån för den tekniska bevakningen och fysiska säkerheten. Det finns behov av en resursförstärkning i kammarkansliet för bl.a. det systematiska säkerhetsarbetet och för kontinuitets- och beredskapsplaneringen för kammarprocessen. Vidare behövs en resursförstärkning för bl.a. beredskapsarbetet och fastighetsförvaltning. Utökade resurser krävs för att möta kraven för it-säkerhet, detekteringsförmåga och säkerhet. Bevakningskostnaderna ökar och förvaltningen utökar även ronderingen.

Riksdagsförvaltningen fortsätter att utveckla olika it-miljöer för att skapa förutsättningar för ett effektivt arbetssätt samtidigt som skyddet säkerställs av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och säkerhetskänslig verksamhet. Många verksamheter berörs, bl.a. de större renoveringsprojekten av riksdagens fastigheter. Det krävs ytterligare resursförstärkning för att möta kraven på högre tillgänglighet och att sköta drift, underhåll och support. Därutöver tillkommer investeringar.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 11 810 000 kronor fr.o.m. 2025. Det kan i denna fråga bli aktuellt för riksdagsstyrelsen att återkomma till riksdagen i nästa års budgetproposition.

Digitalt stöd

Uppgradering och modernisering av tjänst för digitala möten och samarbete m.m. fortsätter och det finns därför ett utökad resursbehov för systemplattformen. Det finns också ett behov av att stärka systemförvaltningen inom området beredning och beslutsstöd, något som kräver resursförstärkning för att kunna stötta bl.a. kravledning. Utöver detta behöver servicenivån för e-resurser och nyhetstjänster upprätthållas.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 4 540 000 kronor för 2025. Fr.o.m. 2026 beräknas anslaget öka med 4 940 000 kronor.

Stärkt utredningsförmåga

Riksdagens utredningstjänst behöver tillföras medel för att stärka utredningsförmågan på områden som inte täcks i dag. Det innebär att anslaget behöver ökas med 3 750 000 kronor fr.o.m. 2025.

Resebidrag till skolor

Resebidraget till skolor infördes 2008 med syftet att öka möjligheterna för gymnasieklasser utanför Stockholmsområdet att besöka riksdagen. Resebidraget har varit oförändrat sedan 2016.

För att fler gymnasieklasser med resekostnader ska kunna göra studiebesök i riksdagen föreslås ytterligare 2 000 000 kronor avsättas under 2025 för resebidrag till skolor. Det innebär att beloppet för resebidrag totalt kommer att uppgå till 5 500 000 kronor. Anslaget ökas mot bakgrund av detta med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2025.

Hysesrelaterade kostnader

Det har tillkommit kostnader för förnyade och befintliga hyresavtal. Med anledning av detta ökas anslaget med 5 800 000 kronor fr.o.m. 2025.

Riksdagsnämndernas verksamhet

Nämnderna är egna myndigheter som själva bestämmer över sin verksamhet, en verksamhet som finansieras från Riksdagsförvaltningens förvaltningsanslag. Riksdagsförvaltningens kostnader för nämnderna, främst Valprövningsnämnden, har ökat de senaste åren.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 1 400 000 kronor fr.o.m. 2025.

Sammanfattning av riksdagsstyrelsens förslag

Enligt riksdagsstyrelsens överväganden ökas anslaget med 29 300 000 kronor 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget öka med 29 700 000 kronor respektive år.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär samtidigt att anslagsnivån minskas med 1 958 000 kronor 2025.

Riksdagsstyrelsen föreslår att 1 100 317 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 1 125 341 000 kronor respektive 1 142 948 000 kronor.

Låneram

Riksdagsstyrelsens förslag: Riksdagsförvaltningen bemyndigas att för 2025 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 140 000 000 kronor.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag: För 2025 beräknas investeringar i anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet uppgå till ca 58 000 000 kronor. De investeringar som är planerade för 2025 gällande myndighetens verksamhet rymms inom nuvarande låneram.

4.4.3 2:3 Riksdagens fastighetsanslag

Tabell 4.6 Anslagsutveckling 2:3 Riksdagens fastighetsanslag

Tusental kronor

2023	Utfall	234 887	Anslagssparande	16 803
2024	Anslag	614 000 ¹	Utgiftsprognos	578 024
2025	Förslag	340 000		
2026	Beräknat	340 000		
2027	Beräknat	340 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för särskilt beslutat underhåll i Riksdagsförvaltningens egna fastigheter och bostadsrätter. Det får också användas för kostnader för renoverings- och underhållsåtgärder, evakueringslokaler i samband med renoveringsarbeten, markskötsel och utemiljö, konst, fast inredning samt kostnader för it-system kopplade till denna verksamhet. Anslaget får även användas för att täcka kostnader för räntor och avskrivningar för ovanstående. Anslaget får också användas för kostnader för stipendier till vetenskaplig forskning om Masreliez-rummen samt sprida kunskap om dessa.

Anslaget får också användas för kostnader för förvärv av mark för framtida byggnation av en extern godsmottagning samt för kostnader för fastighetsförvärv i samband med Framtidens riksdagshus.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Tabell 4.7 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 2:3 Riksdagens fastighetsanslag

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	350 000	350 000	350 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-10 000	-10 000	-10 000
varav BP25	40 000	40 000	40 000
– Avskrivningar och räntekostnader	20 000	20 000	20 000
– Förstärkning av anslaget	8 000	8 000	8 000
– Projekt Cephalus	12 000	12 000	12 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	340 000	340 000	340 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Riksdagsförvaltningen vårdar och bevarar riksdagens byggnader och samlingar. En övergripande långsiktig planering för att förvalta och utveckla fastigheterna som kallas Framtidens riksdagshus togs fram 2020 och utgör grunden till de större fastighetsprojekten. Detta övergripande och strategiska program innehåller planeringen för kommande ombyggnader och utveckling av riksdagens fastigheter och beräknas pågå till 2040-talet. Varje fastighet har dessutom en fastställd underhållsplan som uppdateras löpande.

Vid köpet av fastigheten Cephalus 11 år 2022 ingick även de s.k. Masreliez-rummen. Riksdagsförvaltningen förband sig att arbeta för att Masreliez-rummen bevaras och förvaltas på ett sätt som värnar det kulturintresse de representerar. Dessa rum

förvaltas av Stiftelsen Masreliez-rummen fram t.o.m. december 2025. I samband med stiftelsens planerade upphörande i slutet av 2025 kommer kulturföremålen samt stiftelsens kapital att överlåtas till Riksdagsförvaltningen, jfr 7 kap. 2 § lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter. Kapitalet som överförs avses bl.a. användas till att dela ut stipendier till vetenskaplig forskning om Masreliez-rummen samt sprida kunskap om dessa. Anslagsändamålet föreslås ändras så att det möjliggör utdelning av sådana stipendier.

Som aviserades i propositionen Vårändringsbudget för 2024 planeras ett förvärv av fastigheten Havssvalget 5 under 2024 (prop. 2023/24:99 utg.omr. 1, bet. 2023/24:FiU21, rskr. 2023/24:252). Som ett led i att säkra lokalbehovet kan det bli aktuellt med ytterligare fastighetsförvärv framöver.

Det finns ett stort underhållsbehov i fastighetsbeståndet och omfattande renoveringsarbeten beräknas pågå framöver. Detta påverkar resursbehovet, kostnaderna för avskrivningar och räntor och medför på sikt behov av högre låneram. I väntan på att respektive fastighet ska totalrenoveras hanteras planerat underhåll inom varje byggnad. Cephalus står inför en totalrenovering och arbeten inför renoveringen pågår. Renovering av fastigheter som är skyddsobjekt kräver en särskild hantering, både i form av rutiner, nätverk, programvaror, mötesrum, resurser m.m.

En övergripande renoveringsplan med en höjd ambitionsnivå för renoveringen tas fram för övernattningsbostäderna inklusive dess interiörer. Flera av bostadsfastigheterna har eftersatt underhåll och för vissa fastigheter behöver grundförstärkningen ses över. Exempelvis pågår nu renovering av lägenheter i fastigheterna Ormsaltaren och Aurora. Som en följd av renoveringarna kommer även kostnaderna för evakueringslokaler fortsatt att vara höga. Exempel på kommande renoveringar som planeras är Villa Bonnier och Kungliga trädgården. Förberedelser inför fastighetsutveckling av lokalt varuintag och ny godsmottagning pågår.

Det pågår också ett antal löpande underhållsprojekt och verksamhetsanpassningar av riksdagens byggnader och lokaler.

Avskrivningar och räntekostnader

Avskrivningskostnaderna är fortsatt höga och räntekostnaderna i samband med lånet för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar beräknas öka.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 20 000 000 kronor fr.o.m. 2025.

Förstärkning av anslaget

Kostnaderna för planerat och löpande underhåll beräknas öka. Bland annat planeras ett antal underhållsåtgärder samt förstudier inför kommande projekt.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 8 000 000 kronor fr.o.m. 2025.

Projekt ny godsmottagning

Riksdagsstyrelsen fattade beslut om att starta programarbete för ny godsmottagning i maj 2020. Styrelsen beslutade i februari 2022 att undersöka ett förvärv i samband med detta.

Förvärv av mark planerades till 2024 och uppgick uppskattningsvis till ca 50 000 000 kronor. Förvärvet har senarelagts och för närvarande pågår en utredning om organisation och funktion av ny godsmottagning.

Renovering av fogar och fasader, riksbyggnaderna

Renoveringen av fogar och fasader gällande riksbyggnaderna fortsätter. Investeringen pågår under flera år och syftar till att bevara riksbyggnaderna och ska därmed anslagsfinansieras enligt lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter.

Projekt Cephalus

Projektörerna startade systemhandlingen våren 2024. Fördjupad projektering beräknas starta hösten 2024. Under hösten 2024 påbörjas även förberedande arbeten såsom bodetablering och schaktning av innergården och delar av Myntgatan. Driftkostnaderna för projektet beräknas öka bl.a. på grund av ett säkert nätverk och hanteringen av licenserna och programvaror m.m. Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 12 000 000 kronor fr.o.m. 2025.

Innan programarbetet genomförts är den totala investeringskostnaden för projektet svår att uppskatta. En tidig uppskattning av slutkostnad för projektet från maj 2022 uppgick till ca 1 500 000 000 kronor. På grund av förseningar i projektet och att prisökningar har skett uppskattas det angivna beloppet att bli högre.

Produktionen beräknas starta under första kvartalet 2025. Produktionen beräknas pågå fram t.o.m. 2028.

Projekt renovering Ormsaltaren

Projekt renovering Ormsaltaren, som påbörjas under 2024, överstiger enligt beräkningarna 20 000 000 kronor. Investeringsprojektet omfattar renovering av lägenheter, inklusive stambyten, fönsterbyten samt brandsäkrande åtgärder. Investeringen beräknas komma att pågå fram t.o.m. 2025 och bedöms uppgå till ca 70 000 000 kronor.

Fysisk säkerhet Västra riksdagshuset

Som ett led i att öka tryggheten för riksdagsledamöter och i riksdagshusen förbättras säkerheten i Västra riksdagshuset (RV). Under 2024 sker planeringen av arbetet och under 2025 förväntas anpassningar och produktionen ske. Beräkningarna överstiger 20 000 000 kronor. Investeringen kommer att pågå under några år och beräknas uppgå till ca 40 000 000 kronor.

Sammanfattning av riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att 340 000 000 kronor anvisas under 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 340 000 000 kronor för respektive år.

Investeringsplan

Riksdagsstyrelsens förslag: Investeringsplanen för 2025–2027 för anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* godkänns som en riktlinje för Riksdagsförvaltningens fastighetsinvesteringar (tabell 4.8).

Tabell 4.8 Investeringsplan för Riksdagsförvaltningen

Miljoner kronor

	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Summa 2025– 2027
Anskaffning och utveckling av nya investeringar		267	7			7
Förvärv av fastigheten Havssvalget 5		264				
Projekt ny godsmottagning		3	7			7
<i>varav investeringar i anläggningstillgångar</i>		267	7			7
<i>– byggnader, mark och annan fast egendom</i>		267	7			7
Finansiering av anskaffning och utveckling		267	7			7
Anslag 2:3 Riksdagens fastighetsanslag		264				
Låneram för fastighetsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)		3	7			7
Vidmakthållande av befintliga investeringar	62	283	597	580	635	1 812
Underhåll och renoveringsplan	16	58	84	80	155	319
Projekt Cephalus	32	171	434	470	470	1 374
Trafikbegränsade åtgärder	7	22				
Fogar och fasader riksbyggnaderna	7	10	10	10	10	30
Projekt renovering Ormsaltaren		16	54			54
Fysisk säkerhet RV		6	15	20		35
<i>varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	62	283	597	580	635	1 812
<i>– byggnader, mark och annan fast egendom</i>	62	283	597	580	635	1 812
Finansiering vidmakthållande	62	283	597	580	635	1 812
Anslag 2:3 Riksdagens fastighetsanslag	7	10	10	10	10	30
Låneram för fastighetsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)	55	273	587	570	625	1 782
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	62	550	604	580	635	1 819
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	62	550	604	580	635	1 819

Nivån på investeringar som föreslås för perioden 2025–2027 baserar sig på nuvarande beslutade och planerade underhålls- och renoveringsåtgärder av Riksdagsförvaltningens fastigheter.

Låneram

Riksdagsstyrelsens förslag: Riksdagsförvaltningen bemyndigas att för 2025 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 2 500 000 000 kronor.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag: De investeringar som är planerade för 2025 ryms inte inom nuvarande låneram. Därför föreslås en ökning av låneramen för 2025 med 300 000 000 kronor till 2 500 000 000 kronor. Ökningen av låneramen beror främst på projekt Cephalus. Då renoveringarna av riksdagens fastigheter kommer att pågå under flera år framöver kommer låneramen att behöva utökas.

Tabell 4.9 Låneram för fastighetsinvesteringar

Tusental kronor

Utgifts- område	Myndighet	Beslutad låneram 2023 ¹	Skuld 2023-12-31	Beslutad låneram 2024 ¹	Begärd låneram 2025	Beräknad amortering 2025	Beräknad nyupplåning 2025
1	Riksdags- förvaltningen	2 200 000	1 737 704	2 200 000	2 500 000	72 872	594 000
Summa		2 200 000	1 737 704	2 200 000	2 500 000	72 872	594 000

¹ Av riksdagen beslutad låneram exklusive beslut om ändringar i statens budget.

5 Riksdagens ombudsmän

5.1 Uppdrag och övergripande mål

Riksdagens ombudsmäns (JO) uppgift är att utöva tillsyn över tillämpningen i offentlig verksamhet av lagar och andra författningar. Ombudsmännen ska särskilt se till att domstolar och förvaltningsmyndigheter i sin verksamhet följer regeringsformens föreskrifter om saklighet och opartiskhet och att det inte görs intrång i enskildas grundläggande fri- och rättigheter i den offentliga verksamheten. Ombudsmännen ska också verka för att brister i lagstiftningen avhjälpas.

JO fullgör vidare de uppgifter som ett nationellt besöksorgan har enligt det fakultativa protokollet den 18 december 2002 till Förenta nationernas konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (Opcat).

Närmare bestämmelser om JO:s verksamhet finns i 13 kap. 6 § regeringsformen och lagen (2023:499) med instruktion för Riksdagens ombudsmän (JO).

Ett övergripande syfte med verksamheten är att främja rättssäkerheten och höja den rättsliga kvalitetsnivån i myndighetsutövningen.

Genom internationell samverkan verkar JO för spridning av ombudsmannainstitutet som modell. Samverkan syftar även till utveckling av JO:s egen verksamhet.

5.2 Resultatredovisning

Resultatet av JO:s verksamhet redovisas i myndighetens årsredovisning, i den årliga ämbetsberättelsen, i den årliga Opcat-rapporten samt i temarapporter.

JO bedöms genom sin verksamhet ha bidragit till att främja rättssäkerheten och höja den rättsliga kvalitetsnivån i myndighetsutövningen samt till att förebygga risker för tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. JO har belyst viktiga rättssäkerhetsaspekter i besvarandet av lagstiftningsremisser.

JO har under 2023 avgjort ungefär lika många ärenden som under 2022 och har avsevärt lägre balanser än vid utgången av 2022. Tyngdpunkten i verksamheten har fortsatt legat på hanteringen av de klagomålsärenden som kommit in. Inspektioner har genomförts, både genom fysiska besök på plats och på annat sätt. JO har under året fått in fler klagomålsärenden än under 2022. Störst antalsmässig ökning står fortfarande klagomål rörande kriminalvården för.

5.3 Riksdagens ombudsmäns (JO) bedömning av måluppfyllelsen

JO har en i huvudsak mycket god måluppfyllelse när det gäller de övergripande målen för verksamheten. Under 2023 har även de specifika verksamhetsmålen uppnåtts.

5.4 Budgetförslag

5.4.1 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tabell 5.1 Anslagsutveckling 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tusental kronor

2023	Utfall	121 408	Anslagssparande	13 992
2024	Anslag	130 367 ¹	Utgiftsprognos	130 367
2025	Förslag	133 625		
2026	Beräknat	136 475 ²		
2027	Beräknat	139 175 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 133 625 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 133 625 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksdagens ombudsmäns (JO) förvaltningsutgifter och anskaffningar av anläggningstillgångar.

Skälen för Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag

Tabell 5.2 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	130 367	130 367	130 367
Pris- och löneomräkning ²	3 258	6 108	8 808
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	133 625	136 475	139 175

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

JO har utökat antalet byråchefer i tillsynsverksamheten. JO har vidare inrättat en ny chefstjänst för den nya enheten för administrativt stöd. Ledningen för Opcat-enheten har förstärkts och beslut har fattats om att antalet medarbetare vid enheten ska öka. Såväl kommunikationsenheten som HR-enheten har förstärkts tillfälligt. Nu beskrivna förstärkningar bedöms rymmas inom tilldelat anslag och anslagssparande.

I syfte att säkerställa sin kompetensförsörjning undersöker JO möjligheten att lokalisera viss verksamhet till Göteborg. En sådan partiell utlokalisering bedöms för närvarande inte innebära några väsentliga kostnadsökningar för perioden.

Riksdagens ombudsmän (JO) föreslår att anslaget 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)* anvisas 133 625 000 kronor för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 136 475 000 kronor respektive 139 175 000 kronor.

Anslagsfinansiering av anläggningstillgångar

Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag: Riksdagens ombudsmän (JO) får för 2025 anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Skälen för Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag: Enligt 4 kap. lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter ska anläggningstillgångar – med vissa särskilt angivna undantag – finansieras med lån i Riksgäldskontoret, om inte riksdagen beslutar att finansiering ska ske på annat sätt. JO har hittills fått använda anslagsmedel för att finansiera sina anläggningstillgångar, bl.a. med hänsyn till att dessa investeringar normalt är av ringa omfattning. JO bedömer att denna ordning bör gälla även under 2025.

6 Riksrevisionen

6.1 Riksrevisionen

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen med huvudsaklig uppgift att granska genomförandet och resultatet av det statliga åtagandet, att statliga insatser är effektiva och att god ordning råder i den statliga redovisningen.

Riksrevisionen har även i uppdrag att företräda Sverige som det nationella revisionsorganet samt att bedriva internationellt utvecklingsamarbete.

Närmare bestämmelser om Riksrevisionens verksamhet finns bl.a. i 13 kap. 7–9 §§ regeringsformen, lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. och lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

6.2 Mål för Riksrevisionen

Riksrevisionens verksamhet ska främja en god förvaltning. Med detta avses att statens verksamhet ska bedrivas med hög effektivitet och enligt gällande regelverk, att den redovisas på ett tillförlitligt sätt samt att god hushållning av statens resurser iakttas.

Riksrevisionens internationella utvecklingsamarbete ska bidra till att stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva revision enligt internationella standarder samt till stärkt revision inom multilaterala organisationer.

6.3 Resultatredovisning

Resultatet av Riksrevisionens verksamhet redovisas i myndighetens årsredovisning, i den årliga rapporten och i uppföljningsrapporten. Riksrevisionen rapporterar om resultatet av det internationella utvecklingsamarbetet till riksdagen vart fjärde år. En resultatrapport lämnades till riksdagen i oktober 2022.

Under 2023 slutförde Riksrevisionen granskningen av myndigheternas årsredovisningar för räkenskapsåret 2022. Totalt lämnades 226 revisionsberättelser för myndigheter och andra organisationer som ingår i Riksrevisionens mandat, samtliga i tid. För räkenskapsåret 2022 fick 13 myndigheter eller organisationer en modifierad revisionsberättelse. Skälen till att myndigheterna fick en modifierad revisionsberättelse 2022 varierar. Det vanligaste skälet till modifiering 2022 var att myndigheten hade överskridit en eller flera bemyndiganderamar. Riksrevisionens uppföljning visar att myndigheterna eller regeringen helt eller delvis har vidtagit åtgärder för samtliga modifieringar inom ett år från det att revisionsberättelsen lämnades.

Under 2023 publicerades 27 effektivitetsrevisionsrapporter. De publicerade granskningsrapporterna är väl fördelade över riksdagens utskott. Riksrevisionen har genomfört granskningar inom samtliga utskottsområden utom konstitutionsutskottets och utrikesutskottets områden. Riksrevisionens uppföljning visar att åtgärderna i de flesta fall har lett till förbättringar i den granskade och uppföljda verksamheten, även om det finns brister som inte åtgärdats.

Riksrevisionens internationella verksamhet omfattar två delar, dels internationell samverkan, dels internationellt utvecklingsamarbete.

I den internationella samverkan har Riksrevisionen på ett aktivt sätt genomfört myndighetens obligatoriska åtaganden. Riksrevisionen har varit aktiv medlem i International Organisation of Supreme Audit Institutions (Intosai) och European Organisation of Supreme Audit Institutions (Eurosai). Riksrevisionen har deltagit i Kontaktkommitténs arbete. Riksrevisionens ambition är att bidra till att Kontaktkommitténs arbete fungerar väl så att revisionen av EU-relaterad verksamhet stärks. Riksrevisionen har även deltagit vid Europeiska revisionsrättens granskningsbesök. Myndigheten har även genomfört en kollegial granskning av USA:s högre revisionsorgan. Under 2023 valdes Riksrevisionen att, tillsammans med revisionsmyndigheten i Storbritannien, leda Intosais underkommitté för finansiell revision.

När det gäller det internationella utvecklingssamarbetet bedrev Riksrevisionen verksamhet i fem regionala och åtta bilaterala samarbetsprojekt under 2023. De regionala samarbetsprojekten omfattade insatser riktade till 56 nationella revisionsmyndigheter, exempelvis inom ramen för Riksrevisionens samarbeten med African Organisation of English Supreme Audit Institutions (Afrosai-E) och i västra Balkan. Riksrevisionens uppföljning visar att genomförda aktiviteter har bidragit till ökad kunskap hos deltagarna och att kunskapen kan användas i det dagliga arbetet i den egna organisationen. Riksrevisionen har även varit vice ordförande i Intosais kapacitetsutvecklingskommitté (CBC).

Tabell 6.1 Verksamhetens nettokostnader 2023

Tusental kronor

Verksamhetsgren	Belopp
Årlig revision	180 958
Effektivitetsrevision	180 653
Internationell verksamhet	62 908
Summa	424 518

Anm.: Tabellen visar kostnader och lämnade bidrag (transfereringar) minus andra intäkter än av anslag.

6.4 Budgetförslag

6.4.1 2:5 Riksrevisionen

Tabell 6.2 Anslagsutveckling 2:5 Riksrevisionen

Tusental kronor

2023	Utfall	374 534	Anslagssparande	25 567
2024	Anslag	369 317 ¹	Utgiftsprognos	388 400
2025	Förslag	390 897		
2026	Beräknat	399 188 ²		
2027	Beräknat	407 156 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 390 897 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 390 898 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksrevisionens förvaltningsutgifter utom för Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete som finansieras inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Skälen för Riksrevisionens förslag**Tabell 6.3 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 2:5 Riksrevisionen**

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	368 817	368 817	368 817
Pris- och löneomräkning ²	9 080	17 095	24 798
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	13 000	13 276	13 541
<i>varav BP25³</i>	<i>13 000</i>	<i>13 000</i>	<i>13 000</i>
– Nivåhöjning av Riksrevisionens förvaltningsanslag	9 500	9 500	9 500
– Finansiering av ledamot i NATO:s revisionsstyrelse (IBAN)	3 500	3 500	3 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	390 897	399 188	407 156

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Generell nivåhöjning

Riksrevisionen bedriver sedan 2020 ett medvetet arbete för att ställa om verksamheten i riktning mot en mer datadriven verksamhet. Den snabba tekniska utvecklingen och framför allt framväxten av generativ AI ställer allt högre krav vad gäller införande av nya arbetssätt, kompetenser och tekniska lösningar. På sikt kommer omställningen innebära ökad effektivitet och möjligheter att allokeras om resurser inom myndigheten.

För att inte riskera att bromsa in nödvändig omställning behöver myndigheten ta höjd för ökade kostnader. Anslaget ökas därför med 9 500 000 kronor fr.om. 2025.

Sveriges Natomedlemskap

I samband med att Sverige är ny Natomedlem förväntas Riksrevisionen tillhandahålla en ledamot i Natos revisionsstyrelse International Board of Auditors for NATO (IBAN). De sex platserna i IBAN roterar mellan medlemsländerna och eftersom Sverige ännu inte har haft någon medlem i IBAN finns det en förväntan att Riksrevisionen ska tillhandahålla en person för den 4-årsperiod som börjar 1 december 2024. Därutöver är Riksrevisionen i Natosammanhang Sveriges Competent National Audit Body (CNAB) och förväntas att i den rollen delta i samarbetet mellan medlemsländernas CNAB. Anslaget ökas därför med 3 500 000 kronor för 2025. För 2026–2028 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Riksrevisionen föreslår att 390 897 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Riksrevisionen* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 399 188 000 kronor respektive 407 156 000 kronor.

Låneram

Riksrevisionens förslag: Riksrevisionen bemyndigas att för 2025 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 30 000 000 kronor.

Skälen för Riksrevisionens förslag: Riksrevisionen är i en intensiv utvecklingsfas och behovet av investeringar är högt. Detta särskilt när det gäller myndighetens arbete att genom digitalisering modernisera och effektivisera verksamhetsprocesser.

Tabell 6.4 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

Tusental kronor

	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027
Lån i Riksgäldskontoret					
IB lån i Riksgäldskontoret	10 220	19 826	23 127	25 286	25 638
Nyupplåning	13 163	8 820	9 950	9 600	11 000
Amorteringar	-3 557	-5 519	-7 791	-9 248	-10 794
UB lån i Riksgäldskontoret	19 826	23 127	25 286	25 638	25 844
Beslutad/föreslagen låneram					
	25 000	25 000	30 000	30 000	30 000
Ränteutgifter	375	966	1 089	764	772
Summa av amorteringar och ränteutgifter	-3 932	-6 485	-8 880	-10 012	-11 566
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Anslag 2:5 Riksrevisionen	3 932	6 485	8 880	10 012	11 566
Summa finansiering	3 932	6 485	8 880	10 012	11 566

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Riksdagen beslutade den 22 februari 2023 att Riksrevisionen inte längre ska ta ut avgifter för revision av årsredovisningar och delårsrapporter som utförs med stöd av lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Lagändringen gäller från den 31 december 2023 och tillämpas första gången för revisioner som avser räkenskapsåret 2024.

Tabell 6.5 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Riksrevisionen

Tusental kronor

	Ack. resultat t.o.m. 2023	Resultat 2024	Verksam- hetens intäkter 2025	Kostnader som ska täckas 2025	Resultat 2025	Ack. resultat utgående 2025
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet						
<i>varav internationella uppdrag</i>	706	0	220	220	0	706

Den internationella uppdragsverksamheten har avsett revision av verksamheten inom Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic States, CBSS). Intäkterna disponeras av Riksrevisionen.

Överskott avses fortsatt disponeras av Riksrevisionen för att kunna användas i samband med framtida uppdrag.

Investeringsplan**Tabell 6.6 Verksamhetsinvesteringar**

Tusental kronor

	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027	Summa 2025– 2027
Immateriella investeringar						
Balanserade utgifter för utveckling	9 060	4 060	6 500	6 000	6 000	18 500
Materiella investeringar						
Förbättringsutgifter på annans fastighet	863	550	100	100	100	300
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	2 844	3 460	3 350	3 500	3 500	10 350
Övriga verksamhetsinvesteringar	0	750	0	0	1 400	1 400
Summa utgifter för investeringar	12 767	8 820	9 950	9 600	11 000	30 550
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	12 767	8 820	9 950	9 600	11 000	30 550
Summa finansiering	12 767	8 820	9 950	9 600	11 000	30 550

7 Sametinget och samepolitiken

7.1 Mål för området

Det övergripande målet för samepolitiken är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar (prop. 2000/01:1 utg.omr. 23, bet. 2000/01:MJU2, rskr. 2000/01:86).

7.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom Sametinget och samepolitiken utgår från följande bedömningsgrunder:

- insatser för samiskt inflytande och delaktighet,
- insatser för utveckling av det samiska språkets användning och ställning, och
- insatser för att ta del av och utöva ett mångfaldigt samiskt kulturliv.

7.3 Resultatredovisning

Samepolitiken ingår i flera utgiftsområden: 1 Rikets styrelse, 13 Jämställdhet, 16 Utbildning och universitetsforskning, 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Det samlade arbetet med mänskliga rättigheter redovisas i avsnitt 10.

Regeringen gav den 28 mars 2023 Statskontoret i uppdrag att analysera Sametingets verksamhet samt att föreslå åtgärder (Ku2023/00440). Statskontoret lämnade den 24 november 2023 rapporten "Självbestämmande på pappret men inte i praktiken? Analys av ledningen, styrningen och uppföljningen av Sametinget 2023:17" till regeringen (Ku2023/01233).

7.3.1 Insatser för samiskt inflytande och delaktighet

Resultatredovisningen avseende insatser för samiskt inflytande och delaktighet har kompletterats och justerats till följd av en utvecklad resultatredovisning.

Den 1 mars 2024 utökades lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket (prop. 2021/22:19, bet. 2021/22:KU4, rskr. 2021/22:133) till att även omfatta kommuner och regioner. Lagen innebär skyldigheter för regeringen, statliga förvaltningsmyndigheter, regioner och kommuner att konsultera Sametinget innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna.

Sametinget har en viktig roll som remissinstans i ärenden med koppling till den samiska kulturen, inklusive språk, rennäringen och andra samiska intressen. Myndigheten deltar också i samråd på lokal, regional och nationell nivå.

Tabell 7.1 Genomförda och avböjda konsultationer enligt lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket samt besvarade remisser och genomförda samråd, Sametinget, 2021–2023

Antal	2021	2022	2023
Konsultationsförfrågningar	-	110	296
Avslutade konsultationer	-	5	9
Avböjda konsultationer	-	77	202
Besvarade remisser	265	264	326
Genomförda samråd	181	169	200

Anm.: Med konsultationsförfrågningar avses förfrågningar till Sametinget om konsultation i enlighet med lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Med avslutade konsultationer avses konsultationer som Sametinget deltagit i och som avslutats under respektive år. Observera att konsultationer kan inkomma under ett år men besvaras under nästkommande år vilket försvårar årsvisa jämförelser. Med remisser avses antal remisser som besvarats under respektive år. Med genomförda samråd avses samråd på kommunal, regional och nationell nivå som genomförts under respektive år.

Källa: Sametinget.

Tabell 7.2 Avsändare av konsultationsförfrågningar som inkommit till Sametinget under respektive år, 2022–2023

Antal	2022	2023
Regeringen	3	2
Övriga förvaltningsmyndigheter	107	294

Anm.: Med konsultationsförfrågningar avses förfrågningar till Sametinget om konsultation i enlighet med lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket.

Källa: Sametinget.

Av tabell 7.1 framgår att antalet konsultationer enligt lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket ökat mellan 2022 och 2023. Utöver de redovisade konsultationsförfrågningarna har Sametinget, i egenskap av företrädare för det samiska folket, själva initierat en konsultationsprocess under 2022 och två konsultationsprocesser under 2023. Sametinget har valt att avstå konsultation i majoriteten av konsultationsförfrågningarna. Anledningen är att det främst rör sig om ärenden av lokal karaktär som i högre grad berör en eller ibland flera samebyar. Antalet remisser som Sametinget besvarat har ökat mellan 2022 och 2023. Även antalet samråd som myndigheten har deltagit i har ökat mellan 2022 och 2023. Av tabell 7.2 framgår att antalet konsultationsförfrågningar till Sametinget från regeringen har varit få under 2022 och 2023. De förvaltningsmyndigheter som inkommit med flesta förfrågningar om konsultation under 2023 är Länsstyrelsen i Norrbottens län (68), Länsstyrelsen i Jämtlands län (52), Skogsstyrelsen (52), Energimarknadsinspektionen (33) och Lantmäteriet (28).

Regeringen har haft samråd med samiska företrädare om genomförandet av minoritetspolitiken (se avsnitt 11).

Sanningskommissionen för det samiska folket (dir. 2021:103) arbetar med att kartlägga och granska den politik som förts gentemot samerna i ett historiskt perspektiv och dess konsekvenser för det samiska folket.

Sverige har följt och aktivt deltagit i arbetet med att främja urfolks rättigheter internationellt, t.ex. i FN:s permanenta forum för ursprungsfolks (UNPFII) 23:e session, som är ett högnivåmöte för världens urfolk och ett rådgivande organ underställt FN:s ekonomiska och sociala råd. Sverige verkar även aktivt för att urfolks traditionella kunskaper och rättigheter respekteras och beaktas i förhandlingarna inom ramen för Klimatkonventionen och Konventionen om biologisk mångfald. Sveriges arbete med de samepolitiska frågorna har uppmärksammats i ett antal internationella granskningar, bl.a. av FN:s kommitté för ekonomiska, sociala och kulturella

rättigheter, FN:s specialrapportör för sanning, rättvisa, gottgörelse och garantier för icke-uppreppning, FN:s specialrapportör för religions- och trosfrihet och Europarådets rådgivande kommitté för ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter (se avsnitt 10).

7.3.2 Insatser för utveckling av det samiska språkets användning och ställning

Regeringen har under 2023 fortsatt stödja Sámi Giellagáldu som är ett samarbetsorgan inrättat av sametingen i Sverige, Norge och Finland. Vid Sámi Giellagáldu bedrivs verksamhet som syftar till en harmoniserad språkutveckling över landgränserna av de samiska språken. Under 2023 har insatser för att stärka samiska språk genomförts inom ramen för handlingsprogrammet för bevarande och främjande av de nationella minoritetsspråken (Ku2022/00886, se även avsnitt 11). Vidare har ytterligare insatser genomförts för att stimulera en ökad samisk språkanvändning. Insatserna har i stor utsträckning riktat sig mot barn och unga. Sametinget antog 2023 en ny språkpolitisk strategi.

7.3.3 Insatser för att ta del av och utöva ett mångfaldigt samiskt kulturliv

Under 2023 fördelade Sametinget 17,4 miljoner kronor till verksamhetsbidrag och projektbidrag för att stötta samiskt kulturliv genom medel avsatta inom utgiftsområde 17, anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete*. Av dessa fördelades 16,4 miljoner kronor som verksamhetsbidrag vars syfte är att bidra till ett livskraftigt samiskt samhälle. Av 62 inkomna ansökningar beviljades 55 bidrag, vilket motsvarar 89 procent. De största enskilda bidragsmottagarna var Giron Sámi Teáhter med 6 miljoner kronor och Sámi Duodji (Sameslöjdstiftelsen) med 1,7 miljoner kronor. Därutöver mottog samiska tidskrifter sammanlagt 2,5 miljoner kronor och samiska organisationer sammanlagt 5,4 miljoner kronor.

Det övergripande syftet för projektbidragen som Sametinget fördelar är att främja ett rikt och varierat konst- och kulturliv. Sametinget fördelade 1 miljon kronor i projektbidrag vilket är mindre än 2022 då 2,5 miljoner kronor fördelades. Anledningen är att Sametinget beslutat fördela mer medel som verksamhetsbidrag. Av 52 inkomna ansökningar beviljades 19 bidrag, vilket motsvarar 36,5 procent. Den största andelen beviljade projekt rör Árbiediehtu (projekt med syfte att överföra och bevara traditionell kunskap).

Bidrag till samisk kultur har dessutom kunnat sökas genom Statens kulturråds riktade bidragsgivning till de nationella minoriteternas kultur (utg.omr. 17 avsnitt 4). Regeringen beslutade den 1 februari 2024 att bevilja Giron Sámi Teáhter två miljoner kronor för 2024 för att ge teatern ökade möjligheter att utveckla och bedriva sin rikstäckande verksamhet (Ku2024/00105).

Genom anslaget 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård* inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid har medel tilldelats bl.a. för att vårda, bevara och tillgängliggöra samiska kulturmiljöer (utg.omr. 17 avsnitt 10). Riksantikvarieämbetet slutredovisade den 27 mars 2024 ett uppdrag att analysera och beskriva förutsättningarna för identifiering och återbördande av samiska föremål och mänskliga kvarlevor (Ku2023/01016, utg.omr. 17 avsnitt 11).

7.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att de insatser som genomförts med statliga medel har bidragit till uppfyllelse av målet för politikområdet men att flera utmaningar kvarstår när det gäller att verka för en levande samisk kultur. (Rennäring och andra samiska näringar redovisas inom utg.omr. 23 avsnitt 2).

Lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket bedöms kunna främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter. Det ökande antalet konsultationsförfrågningar till Sametinget sedan lagen trädde i kraft talar för att kännedomen om lagens innebörd har ökat.

De medel som tillförts inom ramen för handlingsprogrammet för bevarande och främjande av de nationella minoritetsspråken kan bedömas ha förbättrat förutsättningarna för att språkens ställning stärks.

7.5 Politikens inriktning

Den särskilda ställning som det samiska folket har som urfolk ska respekteras och efterlevnaden av de rättigheter som tillkommer dem ska säkerställas. Samiskt kulturliv och de samiska språken ska fortsatt främjas.

Lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket omfattar sedan den 1 mars 2024 regeringen, statliga förvaltningsmyndigheter, regioner och kommuner. Regeringen föreslår att medel tillförs för att ge Sametinget goda förutsättningar att hantera inkommande konsultationsförfrågningar samt delta i konsultationer.

7.6 Budgetförslag

7.6.1 3:1 Sametinget

Tabell 7.3 Anslagsutveckling 3:1 Sametinget

Tusental kronor

2023	Utfall	58 806	Anslagssparande	-711
2024	Anslag	63 000 ¹	Utgiftsprognos	61 873
2025	Förslag	70 721		
2026	Beräknat	66 172 ²		
2027	Beräknat	67 222 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 64 721 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 64 720 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sametingets och Nationellt samiskt informationscentrums förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till Samefonden.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 7.4 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 3:1 Sametinget**

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	63 000	63 000	63 000
Pris- och löneomräkning ²	2 638	4 110	5 175
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	5 083	-938	-953
<i>varav BP25³</i>	<i>5 000</i>	<i>5 000</i>	<i>5 000</i>
– Tillskott för fortsatt arbete med konsultationsordningen	5 000	5 000	5 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	70 721	66 172	67 222

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2025 för arbete med konsultationer i frågor som rör det samiska folket.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med ca 3 900 000 kronor fr.o.m. 2025 till följd av att tidsbegränsade medel för konsultationsordningen upphör. Därtill ökas anslaget med 4 000 000 kronor för 2025 för att förbereda och genomföra val till Sametinget.

Regeringen föreslår att 70 721 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Sametinget* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 66 172 000 kronor respektive 67 222 000 kronor.

8 Regeringskansliet m.m.

8.1 Budgetförslag

8.1.1 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tabell 8.1 Anslagsutveckling 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tusental kronor

2023	Utfall	9 629 592	Anslagssparande	342 756
2024	Anslag	9 736 159 ¹	Utgiftsprognos	9 734 457
2025	Förslag	10 431 470		
2026	Beräknat	10 734 281 ²		
2027	Beräknat	10 935 786 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 10 492 072 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 10 512 258 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Regeringskansliets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Mål

Regeringskansliet ska vara ett effektivt och kompetent instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sin politik.

Skälen för regeringens förslag

Regeringskansliets verksamhet

I följande tabell redovisas viss resultatinformation för Regeringskansliet.

Tabell 8.2 Viss resultatinformation för Regeringskansliet

Antal (om inte annat anges)

	2019	2020	2021	2022	2023
Tjänstgörande (inkl. politiskt tillsatta)	4 564	4 623	4 715	4 782	4 931
<i>varav andel kvinnor/män</i>	<i>61/39</i>	<i>61/39</i>	<i>61/39</i>	<i>62/38</i>	<i>62/38</i>
Politiskt tillsatta	181	204	193	167	187
<i>varav andel kvinnor/män</i>	<i>50/50</i>	<i>51/49</i>	<i>51/49</i>	<i>50/50</i>	<i>45/55</i>
Andel kvinnor/män som är chefer	53/47	54/46	53/47	55/45	55/45
Sjukfrånvaro (andel av arbetstid)	2,7	2,5	2,1	2,5	2,3
<i>varav bland kvinnor/män</i>	<i>3,3/1,8</i>	<i>3,0/1,6</i>	<i>2,6/1,5</i>	<i>3,1/1,5</i>	<i>2,8/1,4</i>
Diarieförda ärenden	53 827	64 882	59 793	50 919	50 087
Regeringsärenden	4 633	5 183	5 313	5 699	4 924
Propositioner och skrivelser	199	210	228	251	159
Författningsärenden	1 314	1 301	1 337	1 867	947
Kommitté- och tilläggsdirektiv	107	143	117	143	182
Regleringsbrev och ändringsbeslut	769	821	847	764	710
SOU-serien	69	83	104	72	103

	2019	2020	2021	2022	2023
Ds-serien	33	30	35	28	34
Interpellationssvar	433	422	673	386	521
Frågesvar till riksdagen	1 580	2 498	3 134	1 450	1 194
Brevsvar till enskilda	8 970	16 322	13 814	7 486	7 890
Resdagar i Sverige (med övernattnig)	5 929	1 944	2 149	4 478	6 914
Resdagar utomlands (med övernattnig)	32 847	6 999	7 599	23 767	34 038
Faktapromemorior till EU-nämnden	47	121	114	130	126
Registrerade internationella handlingar	16 424	13 152	13 914	16 037	17 335
Utlandsstationerade	593	548	559	590	604
<i>varav andel kvinnor/män</i>	<i>56/44</i>	<i>55/45</i>	<i>54/46</i>	<i>54/46</i>	<i>54/46</i>

Källa: Regeringskansliets årsböcker.

Regeringskansliet, kommittéerna och utlandsmyndigheterna hade i genomsnitt 4 931 tjänstgörande 2023 (exklusive lokalt anställda vid utlandsmyndigheterna). Av dessa var ca 3,8 procent politiskt tillsatta. Fördelningen av kvinnor och män som tjänstgör i Regeringskansliet är oförändrad jämfört med förra året. Det gäller även bland chefer och utlandsstationerade. Bland politiskt tillsatta ökade andelen män jämfört med 2022. Sjukfrånvaron minskade något för både kvinnor och män och är fortsatt låg i förhållande till staten i övrigt.

Ytterligare redovisning av Regeringskansliets arbete finns i Regeringskansliets årsbok för 2023 och på [regeringen.se](https://www.regeringen.se).

Utrikesrepresentationen

Sverige har diplomatiska förbindelser med i stort sett alla självständiga stater i världen. Utrikesrepresentationen bestod per den 1 augusti 2024 av 107 utlandsmyndigheter (91 beskickningar, 7 delegationer vid internationella organisationer, 9 karriärkonsulat) och 8 Stockholmsbaserade sändebud som täcker 31 länder. Vidare har Sverige ca 300 honorärkonsulat.

Från den 1 januari 2000 till den 1 augusti 2024 har regeringen beslutat att öppna 28 beskickningar, 1 delegation och 7 karriärkonsulat. För samma period har regeringen beslutat att stänga 27 beskickningar och 8 karriärkonsulat.

Anslagsförändringar**Tabell 8.3 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 4:1 Regeringskansliet m.m.**

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	9 450 059	9 450 059	9 450 059
Pris- och löneomräkning ²	369 750	596 441	765 380
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	633 705	710 334	743 279
<i>varav BP25³</i>	<i>628 850</i>	<i>670 850</i>	<i>691 850</i>
– <i>Biståndspolitik</i>	8 000	8 000	8 000
– <i>Svenska dialoginstitutet</i>	16 500	16 500	16 500
– <i>Kungl. Maj:ts Orden</i>	-2 200	-2 200	-2 200
– <i>Instrumentet för tekniskt stöd (TSI)</i>	-250	-250	-250
– <i>Säkerhetsinsatser</i>	200 000	228 000	249 000
– <i>Ökade utgifter inom utrikesförvaltningen</i>	66 800	66 800	66 800
– <i>Totalförsvarsförberedelser</i>	40 000	54 000	54 000
– <i>Fullfölja reformagendan</i>	300 000	300 000	300 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt ⁴	-22 044	-22 553	-22 932
Förslag/beräknat anslag	10 431 470	10 734 281	10 935 786

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

⁴ Justeringar till följd av ändrade växelkurser och lokalkostnader utomlands.

Anslaget ökas med 8 000 000 kronor fr.o.m. 2025 för att stärka regeringens politik på biståndsområdet. Finansiering sker genom att anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd minskas med motsvarande belopp.

Anslaget ökas med 16 500 000 kronor fr.o.m. 2025 för att renodla verksamheten vid Svenska dialoginstitutet för Mellanöstern och Nordafrika. Finansiering sker genom att anslaget 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan minskas med 1 600 000 kronor fr.o.m. 2025 och att anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd minskas med 18 600 000 kronor fr.o.m. 2025.

Anslaget minskas med 2 200 000 kronor fr.o.m. 2025 med anledning av de uppgifter och ansvar som Kungl. Maj:ts Orden har i det nya offentliga belöningsystemet. Anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* ökas med motsvarande belopp.

Anslaget minskas med 250 000 kronor fr.o.m. 2025 mot bakgrund av Kammarkollegiets utgifter som nationell samordningsmyndighet för EU:s stödprogram Instrumentet för tekniskt stöd (TSI). Anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning ökas med motsvarande belopp.

Av propositionen Vårändringsbudget för 2024 framgår att regeringen, till följd av det försämrade säkerhetspolitiska läget, genomför nödvändiga säkerhetsinsatser i utrikesförvaltningen och Regeringskansliet (prop. 2023/24:99 utg.omr. 1, bet. 2023/24:FiU21, rskr. 2023/24:242). För detta ökas anslaget med 200 000 000 kronor för 2025. För 2026 beräknas anslaget öka med 228 000 000 kronor och fr.om. 2027 beräknas anslaget öka med 249 000 000 kronor.

Med anledning av ökade utgifter inom utrikesförvaltningen till följd av bl.a. etablering och renovering av utlandsmyndigheter ökas anslaget med 66 800 000 kronor fr.o.m. 2025. Av dessa utgör utgifter för renovering 21 800 000 kronor per år, vilka beräknas belasta anslaget under en period på 20 år.

För att genomföra totalförsvarsförberedelser ökas anslaget med 40 000 000 kronor för 2025. Fr.om. 2026 beräknas anslaget öka med 54 000 000 kronor.

Anslaget ökas med 300 000 000 kronor fr.o.m. 2025 för att Regeringskansliet ska ges förutsättningar att fullfölja regeringens reformagenda. Det handlar bl.a. om att omhänderta en större mängd betänkanden som ska omsättas till lagstiftning. Förstärkningar sker även med anledning av det svenska Natomedlemskapet och mot bakgrund av Rysslands invasion av Ukraina.

Regeringen föreslår att 10 431 470 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 10 734 281 000 kronor respektive 10 935 786 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 8.4 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Regeringskansliet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2023	Resultat 2024	Verksam- hetens intäkter 2025	Kostnader som ska täckas 2025	Resultat 2025	Ack. resultat utgående 2025
Verksamheter där intäkterna inte disponeras	0	0	245 000	245 000	0	0
Offentligrättslig verksamhet	0	0	245 000	245 000	0	0
<i>varav expeditions- och ansökningsavgifter m.m.</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>245 000</i>	<i>245 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Verksamheter där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag	-	-	3 600	-	-	-
Uppdragsverksamhet	-	-	3 600	-	-	-
<i>varav näringslivsfrämjande tjänster</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>3 600</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Inkomsterna från expeditionsavgifter och ansökningsavgifter för viseringar m.m., som redovisas på inkomsttitel, beräknas till 245 000 000 kronor för 2025. Verksamheten utförs i huvudsak vid utlandsmyndigheterna.

Avgifterna för näringslivsfrämjande tjänster, vilka går utöver en utlandsmyndighets grundläggande uppdrag, beräknas till 3 600 000 kronor för 2025. Med näringslivsfrämjande tjänster avses tjänster för främjande av svensk export och främjande av investeringar och turism i Sverige.

9 Länsstyrelserna

9.1 Mål för området

Det saknas ett riksdagsbundet mål för området som helhet. I avsaknaden av ett sådant är regeringens mål för området att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är den myndighet som samlat företräder staten i respektive län.

9.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Varken resultatindikatorer eller bedömningsgrunder används i detta avsnitt. Länsstyrelserna har uppgifter som syftar till att uppfylla många nationella mål, fördelade på ett stort antal utgiftsområden. Flera av dessa mål är riksdagsbundna. Måluppfyllelsen för dessa uppgifter redovisas under respektive utgiftsområde. De resultat som redovisas i detta avsnitt utgår från de uppgifter som länsstyrelserna har enligt 2 § förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, närmare bestämt att arbeta sektorsövergripande, samordna olika samhällsintressen och inom sin verksamhet främja samverkan mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet samt att främja länets utveckling och ansvara för tillsyn.

9.3 Resultatredovisning

9.3.1 Sektorsövergripande, samordnande och samverkande arbete

Länsstyrelserna fortsatte under 2023 att inom ramen för sitt ansvarsområde samverka med och främja samverkan mellan lokala, regionala och nationella aktörer i syfte att uppnå nationella mål inom en rad utgiftsområden. I frågor om exempelvis krisberedskap, totalförsvaret, brottsförebyggande arbete, samhällsplanering, jämställdhet, integration, energi, klimat och miljö samt landsbygdsutveckling har länsstyrelserna utifrån ett statligt helhetsperspektiv samlat representanter från kommuner, regioner, statliga myndigheter, näringslivet och civilsamhället i olika samverkansgrupper. Flera länsstyrelser genomför insatser i syfte att verka för en tidig dialog med berörda aktörer kring olika intressekonflikter i länet.

Länsstyrelserna fick under 2023 i uppdrag att tillsammans med Brottsförebyggande rådet utveckla ett stöd till kommunerna i deras brottsförebyggande arbete, samt ett uppdrag att tillsammans med ett antal andra statliga myndigheter inrätta en samverkansstruktur för ett sammanhållet arbete med barn och unga som riskerar att begå eller begå grova brott. Länsstyrelserna fortsatte också arbetet med att utveckla samverkan på regional nivå inom krisberedskap och civilt försvar. De civilområdesansvariga länsstyrelserna utvecklade under 2023 strukturer för samverkan mellan civilområden, samverkan med bl.a. Försvarsmakten inom civilområdena och för samverkan mellan civilområden och sektorsansvariga beredskapsmyndigheter. Länsstyrelserna genomförde även samverkande insatser, som konferenser och seminarier med lokala och regionala aktörer, i syfte att vägleda och främja bättre processer inom samhällsplanering.

Utöver arbete för samordning och samverkan inom ramen för specifika verksamhetsområden har länsstyrelserna genomfört mer övergripande insatser. De har exempelvis

etablerat forum för att diskutera regionala utmaningar och intressekonflikter med de statliga myndigheter som finns i respektive län samt hållit regelbundna möten med respektive läns kommuner och region. Länsstyrelserna samverkar också med näringslivet, exempelvis kring aktuella utvecklingsfrågor och om näringslivets roll inom det civila försvaret.

9.3.2 Främjande av länets utveckling

Länsstyrelserna har samverkat och genomfört gemensamma insatser tillsammans med kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra aktörer i syfte att främja respektive läns utveckling och hållbara tillväxt inom flera områden. Länsstyrelserna fokuserade under 2023 särskilt på civilt försvar och krisberedskap, energi och klimat, samhällsplanering samt grön omställning. Länsstyrelserna har kontinuerligt samverkat med regionerna i det regionala utvecklingsarbetet och i arbetet med att främja respektive läns utveckling. Samarbetet har skett i strukturerade former och i flera län finns överenskommelser om samverkan mellan länsstyrelsen och regionen.

Några länsstyrelser har utvecklat arbetssätt för tidig dialog med verksamhetsutövare om etableringar eller större omställningar i länet. I december 2023 slutredovisade länsstyrelserna sitt uppdrag att utveckla metoder och samverkansformer för samråd om projekt som syftar till minskad miljö- och klimatpåverkan (N2021/02286). Uppdraget har bl.a. lett till att länsstyrelserna utvecklat nya arbetssätt som kan användas för att effektivisera och förtydliga samrådsprocessen enligt miljöbalken.

Länsstyrelserna har följt tillståndet i sina län, bl.a. genom regionala bostadsmarknadsanalyser samt utvecklingen av den statliga servicen och närvaron i länen.

9.3.3 Utveckling och utmaningar inom tillsynsarbetet

Länsstyrelserna bedrev under 2023 tillsyn inom ett stort antal områden. Tillsynen omfattade bl.a. miljö, djurskydd, livsmedel och foder, jakt och fiske, rennäring, veterinärverksamhet, samhällsplanering, åtgärder mot penningtvätt, kulturmiljö samt kommunernas arbete inom alkohol-, narkotika- och tobaksområdet.

Länsstyrelserna arbetar på flera sätt med att effektivisera tillsynsarbetet. Flera länsstyrelser arbetar tvärsektorielt för att tillvarata effektiviseringspotential mellan verksamheter, bl.a. genom att samordna tillsynsbesök som berör flera sakområden. Det kan exempelvis handla om att verksamheten på en gård kontrolleras utifrån flera olika tillsynsgrunder vid ett och samma tillfälle. Flera länsstyrelser utvecklar även sitt arbete med information och rådgivning för att effektivisera tillsynen och underlätta för verksamhetsutövare.

Länsstyrelserna fortsätter sitt gemensamma arbete för att utveckla effektivitet och enhetlighet i deras prövnings- och tillsynsverksamhet. Exempelvis har mer enhetliga arbetssätt utvecklas inom områdena samhällsplanering och djurskydd.

Det finns fortsatt utmaningar i länsstyrelsernas tillsynsverksamhet. Länsstyrelserna har inom vissa områden inte utfört tillsyn i den omfattning som förväntats och myndigheterna har behövt prioritera bland olika tillsynsverksamheter. Inom vissa områden har förutsättningarna att bedriva arbetet påverkats av hot, våld och trakasserier mot länsstyrelsernas personal, inte minst inom djurskyddsområdet.

9.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att länsstyrelserna har bidragit till att nationella mål kunnat nås i länen genom att inom sina ansvarsområden ha arbetat sektorsövergripande och utifrån

ett statligt helhetsperspektiv samordnat olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser. Länsstyrelserna har genom samverkan med aktörer i sina respektive län skapat goda förutsättningar för ett utvecklat samarbete i aktuella frågor för att främja länens utveckling. Myndigheterna har genomfört insatser som främjar tillväxt, bl.a. genom utvecklade arbetsätt för tidig dialog med verksamhetsutövare om etableringar eller större omställningar i länet. Regeringen bedömer att länsstyrelserna i sitt arbete har tagit hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar.

Vad gäller tillsyn har länsstyrelserna utmaningar med att nå upp till regeringens förväntningar, främst avseende omfattningen. Regeringen ser dock positivt på att länsstyrelserna arbetar med prioriteringar när resurserna inte räcker till att nå samtliga mål. Även om det pågår ett arbete för att effektivisera tillsynen, behöver arbetet fortsätta att utvecklas för att öka effektiviteten och enhetligheten.

9.5 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har för 2023 lämnat revisionsberättelser med reservationer för länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Västernorrlands och Skåne län.

Reservationerna för Länsstyrelsen i Gävleborgs län och Länsstyrelsen i Norrbottens län lämnades med anledning av att länsstyrelserna felaktigt hade belastat anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.*, anslagspost 17 Gävleborgs län respektive anslagspost 21 Norrbottens län, med en utgift för länsstyrelsernas gemensamma it-funktion om 1 200 000 kronor. Riksrevisionen framför att det inte är förenligt med 10 § anslagsförordningen (2011:233) och att den felaktiga anslagsbelastningen har gjorts i syfte att undvika indragning av anslagssparande i enlighet med 7 § anslagsförordningen. Regeringen har följt upp frågan med länsstyrelserna i syfte att säkerställa att de framöver följer gällande regelverk.

Reservationen för Länsstyrelsen i Västernorrlands län lämnades med anledning av att länsstyrelsen hade redovisat felaktiga uppgifter i sammanställningen över väsentliga uppgifter. Sammanställningen saknade även uppgift om anslagssparande för de anslag som länsstyrelsen disponerar. Riksrevisionen framför att detta inte är förenligt med 2 kap. 4 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Länsstyrelsen har analyserat orsaken till att redovisningen innehöll felaktiga uppgifter och har vidtagit åtgärder för att redovisningen i fortsättningen ska följa den aktuella bestämmelsen i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Myndigheten har även lämnat in en rättad sammanställning över väsentliga uppgifter till Regeringskansliet.

Reservationen för Länsstyrelsen i Skåne län lämnades med anledning av att länsstyrelsen redovisat balansposterna upplupna bidragsintäkter och oförbrukade bidrag med ett för högt belopp. Riksrevisionen framför att detta inte är förenligt med 2 kap. 6 § och 4 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Regeringen har följt upp frågan i dialog med länsstyrelsen och myndigheten har vidtagit åtgärder för att redovisningen i fortsättningen ska ske i enlighet med kraven i förordningen.

9.6 Politikens inriktning

Länsstyrelserna säkerställer en statlig regional delaktighet i länens utveckling och företräder staten på regional nivå inom flera områden som är av vikt för den regionala utvecklingen. Länsstyrelserna ska verka för att nationella mål ska kunna nås på regional nivå, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Regeringen avser att fortsätta utveckla styrningen av länsstyrelserna utifrån följande utvecklingsområden:

- Länsstyrelsernas roll på regional nivå ska vara tydlig och möjliggöra att de i sin verksamhet kan främja tillväxt och balansera olika samhällsintressen.
- Länsstyrelserna ska ha en effektiv och förtroendeingivande handläggning.
- Den samlade styrningen och finansieringen av länsstyrelserna ska skapa förutsättningar för en effektiv och ändamålsenlig verksamhet.

Länsstyrelsernas roll på regional nivå och möjligheterna att balansera olika samhällsintressen

Regeringen avser att fortsatt arbeta för att länsstyrelserna i sin verksamhet har förutsättningar att balansera olika samhällsintressen och därigenom bidra till tillväxt och en hållbar omställning i hela landet. I juli 2024 fick en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag på hur den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken ska inriktas och utformas för att stärka möjligheterna att uppnå målen för dessa områden (dir. 2024:69). Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 juni 2026. Utredaren ska bl.a. lämna förslag på hur regeringen kan styra och organisera den regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken på ett sätt som innebär att länsstyrelsernas möjligheter att inom sin verksamhet även beakta ett tillväxtorienterat perspektiv kan stärkas. Länsstyrelserna har en viktig roll i att inom sitt ansvarsområde samordna statliga myndigheters insatser och främja samverkan mellan aktörer på olika förvaltningsnivåer. Regeringen har i propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt uttalat att länsstyrelserna ska vara statens primära kontaktlänk gentemot kommunerna (prop. 2009/10:175 s. 78). Det är viktigt att länsstyrelsernas samverkan och dialog med kommuner och regioner är väl fungerande och ändamålsenlig. Regeringen ser därför över om länsstyrelsernas förutsättningar att hantera och stödja samverkan, dialog och informationsutbyte mellan förvaltningsnivåerna kan stärkas.

Länsstyrelserna bör inom det geografiska områdesansvaret för det civila försvaret fortsätta att utveckla samarbetet och dialogen med Försvarsmakten, beredskapsmyndigheterna samt kommuner och regioner i syfte att inom ramen för den befintliga beredskapsstrukturen för civilt försvar och samhällets krisberedskap fortsätta arbeta med att öka förmåga inom totalförsvaret. Parallellt behöver samtliga länsstyrelser förmåga att verka i krigsorganisationen utvecklas, bl.a. genom beredskapsplanering. Ökade resurser till länsstyrelserna ska skapa förutsättningar för ett stärkt civilt försvar.

Länsstyrelserna ska ha en effektiv och förtroendeingivande handläggning

För att upprätthålla allmänhetens förtroende, förenkla för företag och främja tillväxt i hela landet behöver länsstyrelserna utforma sin myndighetsutövning på ett sätt som medför effektiva och smidiga processer för enskilda. För att motverka omotiverade regionala skillnader och utveckla förutsättningarna för en rättssäker myndighetsutövning, samt öka effektiviseringsvinsterna inom verksamheterna, behöver länsstyrelserna fortsatt arbeta för en ökad samverkan sinsemellan. Bland annat bör arbetet med att skapa en mer enhetlig tillsyns- och prövningsverksamhet fortsätta. Den statliga värdegrunden ger förutsättningar för en effektiv och rättssäker stats-

förvaltning. Regeringen kommer därför fortsatt att följa hur länsstyrelserna utvecklar sitt arbete för en god förvaltningskultur.

Regeringen avser att med ledning av de kriterier som redovisades i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 1 avsnitt 9.5) fortsätta att se över möjligheterna att koncentrera vissa verksamheter till ett färre antal länsstyrelser. Syftet är att skapa förutsättningar för en högre effektivitet, en mer rationell användning av ekonomiska och personella resurser samt en väl fungerande rättssäkerhet, samtidigt som hänsyn tas till myndigheternas behov av regional närhet. Regeringen bedömer att en sådan koncentration av verksamheter som huvudregel bör utgå från den geografiska struktur som följer av förordningen (2022:593) om vissa förvaltningsmyndigheters regionala indelning. Koncentration av verksamheter kan därmed bidra till en högre grad av tydlighet och enhetlighet i statens regionala indelning.

Regeringen ser allvarigt på förekomsten av hot, våld och trakasserier mot statsanställda och avser därför att rikta fokus mot och noga följa utvecklingen i frågan.

Regeringens styrning och finansiering ska skapa förutsättningar för en effektiv och ändamålsenlig verksamhet

Finansieringen och styrningen av länsstyrelserna ska kännetecknas av en helhetssyn. För den finansiella styrningen innebär det bl.a. att den bör ge goda förutsättningar för länsstyrelserna att planera sin verksamhet samt fullgöra samtliga uppgifter och uppdrag. En bristande balans mellan finansiering och uppdrag och uppgifter inom ett verksamhetsområde innebär försämrade förutsättningar att fullgöra uppgifter och uppdrag inom andra verksamhetsområden.

Vidare bör länsstyrelsernas samlade uppdrag och roll i förvaltningen vara tydliga. Regeringen ser över om länsstyrelsernas breda uppdrag bör avgränsas och arbetsuppgifter renodlas mellan länsstyrelserna och andra myndigheter. Prövning och omprövning av vilka uppgifter och uppdrag som länsstyrelserna ska ansvara för bör ske med vägledning av de principer som redovisades i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 1 avsnitt 10.5).

Länsstyrelserna lämnade i juni 2021 in skrivelsen Framtidens länsstyrelser (Fi2021/02825). Skrivelsen utgör ett underlag för regeringens fortsatta styrning av länsstyrelserna.

9.7 Budgetförslag

9.7.1 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tabell 9.1 Anslagsutveckling 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tusental kronor

2023	Utfall	3 718 459	Anslagssparande	84 395
2024	Anslag	3 867 590 ¹	Utgiftsprognos	3 897 450
2025	Förslag	4 180 845		
2026	Beräknat	4 186 089 ²		
2027	Beräknat	4 224 367 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 098 825 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 4 064 928 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för de 21 länsstyrelsernas förvaltningsutgifter samt för ersättningar till regioner och Gotlands kommun för de uppgifter som dessa övertagit från länsstyrelserna. Anslaget får användas för regeringens behov av vissa mindre utvecklingsinsatser och visst europeiskt samarbete. Anslaget får även användas för utgifter för den svenska offentliga medfinansieringen av tekniskt stöd i vissa av de territoriella programmen samt delfinansiering av förvaltningsorganisationen för Laponiatjuottjudus.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 9.2 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	3 867 590	3 867 590	3 867 590
Pris- och löneomräkning ²	125 485	212 037	287 838
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	187 769	106 460	68 932
<i>varav BP25³</i>	<i>270 443</i>	<i>212 943</i>	<i>277 943</i>
– Utvecklad beredskapsförmåga hos myndigheter inom sektorn	5 000	5 000	5 000
– Minskning av anslag för länsstyrelserna p.g.a. ändring i 31 § länsstyrelsernas instruktion	-57	-57	-57
– Kortare tillståndsprocesser vindkraft till havs	15 000	15 000	15 000
– Bekämpning av översvämningsmygg	10 000	10 000	10 000
– Djurens hälso- och sjukvård	6 500	8 000	8 000
– Effektivare tillståndsprocesser	30 000	30 000	95 000
– Tillsynsansvar för NIS2-direktivet	8 000	8 000	8 000
– Civilt försvar	121 000	117 000	117 000
– Nationell plan för omprövning av vattenkraften	55 000		
– Kontaktpunkt för tillståndsprocesser enligt NZIA och CRMA	20 000	20 000	20 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	4 180 845	4 186 089	4 224 367

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att intensifiera återuppbyggnaden av det civila försvaret i syfte att stärka totalförsvaret så bör medel tillföras för att öka myndigheternas egen förmåga i dess arbete med uppbyggnaden av en livsmedelsberedskap. Anslaget ökas därför med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2025. Anslaget 1:27 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet* inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel minskas med motsvarande belopp.

Länsstyrelserna får sedan 2023 disponera avgiftsintäkter för kontroll enligt livsmedelslagen (2006:804). Anslaget bör därför minskas med en summa som motsvarar det belopp som tidigare i genomsnitt årligen betalades in mot inkomstitel. Anslaget bör mot denna bakgrund minskas med 57 000 kronor fr.o.m. 2025.

För länsstyrelsernas beredning av ärenden om havsbaserad vindkraft enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon ökas anslaget med 15 000 000 kronor för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Anslaget ökas med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2025 för bekämpning av översvämningsmygg.

För kostnader med anledning av kommande förslag om bättre förutsättningar för djurens hälso- och sjukvård ökas anslaget med 6 500 000 kronor för 2025. Från och med 2026 beräknas anslaget öka med 8 000 000 kronor.

För att länsstyrelserna fortsatt ska bidra till en effektiv tillståndsprövning och tillsyn enligt miljöbalken och för att förenkla en snabb grön omställning och bidra till ett expansivt näringsliv, ökas anslaget med 30 000 000 kronor för 2025. Anslaget beräknas öka med 30 000 000 kronor för 2026 och med 95 000 000 kronor för 2027.

För att bedriva tillsynsverksamhet till följd av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 av den 14 december 2022 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 ökas anslaget med 8 000 000 kronor fr.o.m. 2025.

För att stärka länsstyrelsernas arbete med civilt försvar ökas anslaget med 117 000 000 kronor fr.o.m. 2025. Därutöver ökas anslaget med 4 000 000 kronor 2025 för deras uppdrag att göra en övergripande planering av åtgärder för att stärka skyddet av civilbefolkningen.

Anslaget ökas med 55 000 000 kronor för 2025 för länsstyrelsernas arbete med den nationella planen för omprövning av vattenkraften.

För att förenkla och samordna tillståndprocesser samt för att möta de krav avseende inrättande av kontaktpunkter för tillståndprocesser som ställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 samt i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygghet och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 ökas anslaget med 20 000 000 kronor för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 4 180 845 000 kronor anvisas under anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 4 186 089 000 kronor respektive 4 224 367 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 9.3 Avgiftsfinansierad verksamhet vid länsstyrelserna**

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2023 ¹	Resultat 2024	Verksam- hetens intäkter 2025	Kostnader som ska täckas 2025	Resultat 2025	Ack. resultat utgående 2025
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
<i>varav 2394 Övriga ränteinkomster</i>	-12	0	0	–	0	-12
<i>varav 2511 Expeditions- och ansökningsavgifter</i>	-17 301	39 070	48 150	–	38 220	69 919
<i>varav 2528 Avgifter vid bergsstaten</i>	-30	0	7	–	0	-23
<i>varav 2537 Miljöskyddsavgift</i>	96 294	192 930	155 050	–	193 800	444 274
<i>varav 2552 Övriga offentligrättsliga avgifter</i>	9 950	17 640	16 970	–	16 820	44 560
<i>varav 2711 Restavgifter och dröjsmålsavgifter²</i>	0	0	3 975	–	0	0
<i>varav 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet</i>	23 888	14 473	50	–	-100	38 411
<i>varav 4136 Återbetalning av övriga näringslån, Kammarkollegiet</i>	0	5	0	–	0	5
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
<i>varav registreringsavgifter för jaktområden</i>	-392	2 287	2 510	-223	2 733	4 405
<i>varav djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)</i>	-34 964	12 807	14 012	-1 205	15 217	-8 145
<i>varav delgivning</i>	836	2 929	2 941	-12	2 953	6 706
<i>varav övrig offentligrättslig verksamhet</i>	11 567	17 942	19 683	-1 741	21 424	49 192
Uppdragsverksamhet	103 723	-29 132	658 880	686 790	-27 910	46 681

¹Akkumulerat resultat för verksamheter där intäkterna inte disponeras avser intäkter fr.o.m. 2023.²Inkluderar nya planerade avgifter som beräknas tas ut med stöd av en ny proposition om bolag och brott.

Källor: Länsstyrelserna och betänkandet Bolag och brott – några åtgärder mot oseriösa företag (SOU 2023:34).

De avgiftsintäkter som disponeras utgörs bl.a. av intäkter från avgifter inom djur- och lantbruksområdet, avgifter för delgivning och registreringsavgifter för jaktområden.

Uppdragsverksamheten avser till största delen resurssamordningen med anledning av den länsstyrelsegemensamma it-enhet som är placerad vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län (se tabell 9.3).

10 Demokratipolitik och mänskliga rättigheter

10.1 Mål för demokratipolitiken

Målet för demokratipolitiken är en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika (prop. 2017/18:1, utg.omr. 1, bet. 2017/18:KU1, rskr. 2017/18:74).

10.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom demokratipolitiken utgår från följande bedömningsgrunder:

- utvecklingen av valdeltagandet i det senaste allmänna valet,
- omfattningen av medborgerligt engagemang i demokratiska processer, och
- omfattning och konsekvenser av hot, våld och trakasserier mot centrala aktörer i det demokratiska samtalet, t.ex. förtroendevalda och journalister.

10.3 Resultatredovisning

10.3.1 Allmänna val

Valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2024

Den 9 juni 2024 genomfördes val till Europaparlamentet. Valdeltagandet i Sverige uppgick till 53,39 procent, vilket innebär en minskning med 1,88 procentenheter jämfört med 2019 års val.

Biträde åt väljare

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om biträde åt väljare (bet. 2021/22:KU6 punkt 7, rskr. 2021/22:114). Av tillkännagivandet följer att det bör införas bestämmelser om att en röstmottagare ska vara närvarande när en väljare får biträde vid röstningen eller med att ta sina valsedlar bakom avskärmningen (bet. 2021/22:KU6 s. 23–25). Inom Justitiedepartementet har en promemoria utarbetats, Biträde åt väljare (Ju2024/00970). I promemorian föreslås ändringar i vallagen som innebär att en röstmottagare alltid ska vara närvarande när en väljare på grund av funktionsnedsättning eller liknande anlitar ett biträde för att göra i ordning sina röster eller ta valsedlar. Promemorian har remitterats och remisstiden gick ut den 22 augusti 2024. Förslagen bereds nu i Regeringskansliet. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

10.3.2 Stärkta möjligheter till deltagande och delaktighet mellan valen

Befolkningens deltagande och delaktighet i demokratin har följts upp

För att öka kunskapen om hur demokratin mellan valen utvecklas har regeringen gett SOM-institutet vid Göteborgs universitet i uppdrag att redovisa indikatorer som följer utvecklingen över tid (Ku2024/00703). Redovisningen avseende 2023 visar att 63 procent av befolkningen i åldern 16–90 är mycket eller ganska intresserade av politik.

Det politiska intresset i Sverige ligger därmed i princip på samma höga nivå som gällt sedan 2014. En större andel män än kvinnor uppger att de är intresserade av politik, 69 procent jämfört med 57 procent. Intresset för politik är också större i storstäderna än på landsbygden, 71 procent jämfört med 60 procent. Intresset för politik ökar med stigande ålder. I åldersgruppen 16–29 år är 51 procent intresserade av politik jämfört med 71 procent i åldersgruppen 65–85 år. Andelen som är intresserade av politik är också större bland personer med hög utbildning jämfört med personer med lägre utbildning och större bland personer uppvuxna i Sverige jämfört med personer uppvuxna utanför landet.

Enligt rapporten anser 26 procent av den vuxna befolkningen att de har mycket eller ganska goda möjligheter att påverka beslut på kommunal nivå och 22 procent på nationell nivå (tabell 10.1). Sex procent av befolkningen anser att de har mycket eller ganska goda möjligheter att påverka beslut som fattas på EU-nivå. Andelen som upplever att de kan påverka politiska beslut har under 2023 minskat på samtliga nivåer sedan föregående år men innan dess har en uppåtgående trend varit stadig sedan början av 2000-talet. Andelen som anser att de har möjlighet att påverka politiska beslut är genomgående högre bland personer med hög utbildning jämfört med personer med låg utbildning. När det gäller politiska beslut på den nationella nivån är andelen som anser att de har möjlighet att påverka lägre bland personer bosatta på landsbygden än bland den övriga befolkningen. Andelen som ser positivt på sina möjligheter att påverka politiska beslut på EU-nivå är högre bland personer uppvuxna utanför Sverige än bland personer uppvuxna i landet.

Tabell 10.1 Möjligheter att påverka politiska beslut i EU, Sverige och i den egna kommunen, 2000–2022

Andel i befolkningen (procent), 16–90 år, som svarar att de har mycket eller ganska goda möjligheter att påverka beslut

		2000	2005	2010	2015	2019	2020	2021	2022	2023
Goda möjligheter påverka beslut i EU	Kvinnor	2	2	3	4	9	5	7	7	6
	Män	3	3	5	5	9	6	7	7	6
	Totalt	2	2	3	5	9	5	7	7	6
Goda möjligheter påverka beslut i Sverige	Kvinnor	7	10	15	20	24	21	26	28	23
	Män	10	14	17	19	22	22	25	28	21
	Totalt	9	12	15	19	23	22	26	28	22
Goda möjligheter påverka beslut i den egna kommunen	Kvinnor	14	16	23	25	26	25	29	29	25
	Män	18	20	23	26	28	29	29	31	27
	Totalt	17	18	23	26	27	27	29	30	26

Källa: Göteborgs universitet, SOM-institutet 2023.

Insatser för stärkt deltagande och delaktighet

Länsstyrelsen i Jönköpings län har sedan 2020 kartlagt och analyserat regionala utmaningar mot demokratin och sammanställt länsstyrelsernas insatser på demokratiområdet. I redovisningen för 2023 lyfter samtliga län fram socioekonomiska faktorer, födelseland och tillit till institutioner som avgörande faktorer för valdeltagande och delaktighet i demokratin. Bland utmaningar nämns bl.a. desinformation, ökat hot och hat mot aktörer i det demokratiska samtalet – särskilt förtroendevalda och tjänstepersoner samt antidemokratiska aktörers ökade synlighet. Rapporten för 2023 visar att färre länsstyrelser har haft någon medarbetare med ett uttalat ansvar för det demokratifrämjande arbetet jämfört med 2022 (38 procent respektive 48 procent) och att färre länsstyrelser genomfört interna och externa insatser i demokratifrämjande syfte (67 procent och 76 procent jämfört med 90 procent 2022). De insatser som har gjorts har bl.a. handlat om att tillgängliggöra information, öka kunskapen om

demokratin, samråda med grupper av invånare samt förberedelsearbete inför EU-valet 2024 (Ku2024/00429).

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har sedan 2020 haft i uppdrag att ta fram och sprida modeller för hur kommuner kan arbeta strategiskt och långsiktigt med att stärka ungas deltagande och delaktighet i demokratin. Under 2023 har myndigheten inom ramen för de femåriga överenskommelser som tecknats med sju kommuner och en region arbetat med att samverka kring tre olika teman som antogs påverka den lokala demokratin utveckling. Regionen valde dock i januari 2023 att avbryta sin samverkan. Under året har unga som står långt ifrån demokratin uppmärksammas särskilt och riktade insatser mot elever både i anpassade grundskolan och anpassade gymnasieskolan har genomförts. MUCF har under året genomfört nätverksträffar och medverkat på kunskaphöjande evenemang samt spridit verktyg för hur kommuner kan arbeta vidare med att främja ungas förutsättningar att delta i demokratin (Ku2024/00478).

Forum för levande historia har under perioden 2021–2023 haft i uppdrag att samordna insatser som stärker demokratin. Detta har primärt skett genom ett nationellt demokratinätverk bestående av två delar, ett större nätverk med myndigheter och organisationer som genomför demokratistärkande insatser och ett något mindre nätverk för aktörer som arbetar riktat mot utbildningssektorn. Syftet är att skapa möjligheter för en bred bevakning av nationella aktörers insatser som främjar demokratin och bidra till informationsdelning, erfarenhetsutbyte och koordinering för att på så sätt effektivisera arbetet. I det större nätverket ingår ca 100 myndigheter varav 15 är universitet och 21 är länsstyrelser. Under 2023 genomfördes 4 nätverksträffar. Myndighetens utvärderingar visar att deltagarna uppger att träffarna bidragit med värdefulla perspektiv och utbyten. Myndigheten har även genomfört spridningsinsatser för att öka kännedomen om nätverket (Ku2024/00476).

Det europeiska medborgarinitiativet för ökat medborgardeltagande

För att öka möjligheten till delaktighet på EU-nivå har EU-medborgare sedan 2012 möjlighet att genom ett s.k. medborgarinitiativ uppmana Europeiska kommissionen att lägga fram lagförslag. Valmyndigheten är nationell kontaktpunkt och behörig myndighet för kontroll och intygande av antalet giltiga stödförklaringar. Under 2023 utfärdade Valmyndigheten intyg till medborgarinitiativet Ett pälssfritt Europa. Initiativet hade samlat in flest underskrifter hittills i Sverige sedan möjligheten till medborgarinitiativ infördes, med 101 645 underskrifter. En uppdatering av it-stödet för medborgarinitiativ har driftsatts under 2023 för att kunna kontrollera underskrifter gjorda med e-legitimation.

10.3.3 En mer motståndskraftig demokrati

Demokratisk medvetenhet bland EU:s medborgare har främjats

Sedan 2021 finns EU-programmet Medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden (CERV), som bl.a. har till syfte att främja demokratisk delaktighet bland EU:s medborgare genom bidrag för att genomföra projekt. Programmet ligger i linje med det svenska demokratipolitiska målet om en levande demokrati som är uthållig. MUCF är svensk kontaktpunkt för programmet och har till uppgift att informera och ge stöd i ansökningsprocessen.

Främja hågkomst av Förintelsen och motverka antisemitism, antiziganism och andra former av rasism

Forum för levande historia har genomfört en rad insatser som syftar till att främja hågkomst av Förintelsen samt motverka antisemitism, antiziganism och andra former

av rasism, bl.a. inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott (utg.omr. 13 avsnitt 4). Forum för levande historia har bl.a. i regleringsbrev fått ett uppdrag att genomföra en nationell studie av förekomsten av antisemitiska attityder och föreställningar i befolkningen, som ska redovisas den 31 mars 2027, samt ett uppdrag att ta fram en kunskapsöversikt över spridning och åtgärder för att motverka spridning av antisemitism på nätet, som ska delredovisas den 30 maj 2025 och slutredovisas den 31 mars 2027 (Ku2024/00063). Tillsammans med Statens skolverk har Forum för levande historia fått i uppdrag att under 2024 och 2025 vidareutveckla och följa upp verktyget Demokratistegen som lanserades i februari 2024. Verktyget ska anpassas till fler skolformer och myndigheterna ska arbeta för att nå fler förskolor och skolor, i synnerhet sådana som är i behov av verktyget. Syftet är att motverka nutida uttryck för antisemitism och andra former av rasism. Uppdraget ska delredovisas senast den 16 oktober 2024 och slutredovisas senast den 15 januari 2026. Regeringen har även förstärkt myndighetens uppdrag om kunskaphöjande insatser mot antisemitism, som genomförs i samverkan med Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet. Från och med 2024 ska myndigheten även bidra till att fler lärare, rektorer och andra relevanta aktörer som har en viktig roll i att motverka antisemitism bland barn och unga kan nås av insatserna (Ku2024/00063).

Regeringen har avsatt 6 miljoner kronor årligen 2024–2026 för utbildningsinsatser och hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser. Regeringen beslutade i samband med Förintelsens minnesdag i januari 2024 om en förstärkning av medlen med 1 miljon kronor. Förstärkningen är öronmärkt för hågkomstresor och utbildningsinsatser för skolor i områden med socioekonomiska utmaningar och syftar till att möjliggöra för fler elever och lärare att delta i en hågkomstresa och att nå skolor och elever som annars tenderar att i lägre uträkning delta i hågkomstresor. Samtidigt beslutade regeringen att ge uppdrag till Forum för levande historia att lämna förslag på fortsatt förvaltning och utveckling av budskapet i boken ”...om detta må ni berätta... En bok om Förintelsen 1933–1945” (Bruchfeld & Levine, 1998). Uppdraget redovisades den 30 april 2024.

10.3.4 Värna det demokratiska samtalet mot hot och hat

De insatser regeringen gör för att förebygga och hantera hot och hat i det offentliga samtalet etablerades genom handlingsplanen Till det fria ordets försvar (Ku2017/02388). Åtgärderna avser ökad kunskap, stöd till dem som utsätts samt ett stärkt rättsväsende.

Hot och hat mot förtroendevalda

Brottsförebyggande rådet (Brå) har sedan 2012 genomfört Politikernas trygghetsundersökning (PTU) vartannat år. PTU beskriver förtroendevaldas utsatthet för trakasserier, hot och våld i deras egenskap av förtroendevalda i kommun- och landstingsfullmäktige samt riksdag. Brå genomförde PTU för valåret 2022 och resultaten visar att 29,5 procent av de förtroendevalda uppgav att de blev utsatta för någon form av hot och trakasserier, våld, skadegörelse eller stöld under 2022. Det är en större andel förtroendevalda som uppgav att de utsattes under valår (2022, 2018 och 2014), jämfört med övriga år. Utsattheten valåret 2022 var mindre än vid valåret 2018 men på ungefär samma nivå som valåret 2014. Sedan 2018 har kvinnor uppgett att de blivit mer utsatta än män, den skillnaden har successivt blivit större över tid. Yngre förtroendevalda uppgav i störst utsträckning att de blivit utsatta och utsattheten är mindre ju äldre åldersgrupp som tillfrågas.

Regeringen har sedan 2016 beviljat Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) medel för att stödja och utveckla kommuners och regioners systematiska arbete med att förebygga och hantera hot och hat mot förtroendevalda. SKR:s undersökningar visar att ett ökat antal kommuner och regioner har ett uttalat ansvar för förtroendevaldas trygghet även om ansvaret utövas i olika grad. Sedan 2016 har totalt 288 kommuner och 20 regioner tagit del av någon insats från projektet. Av redovisningen framgår att nästan 80 procent av kommunerna genomförde utbildningar för de förtroendevalda i början av 2022. Under 2023 har särskilt fokus legat på jämställdhetsperspektivet och även det nordiska, europeiska och internationella perspektivet. SKR har under 2023 genomfört insatser för att öka kunskapen och medvetenheten hos såväl förtroendevalda som kommuner och regioner, och bl.a. genomfört 5 träffar med kommuner och regioner. Totalt har deltagare från 46 kommuner och 8 regioner deltagit vid träffarna. SKR har under 2023 fortsatt erbjudit telefonstöd till medlemmar och genomfört seminarium och webinarium. SKR har även publicerat ett stödmaterial för hot, hat och våld med inslag av sexistisk karaktär som både kan ge stöd vid utsatthet och användas för att utbilda personer som arbetar mot förtroendevalda. Totalt har hittills 16 kommuner och 8 regioner tecknat licens för materialet. SKR har under året även fortsatt arbetet med att utveckla ett metodstöd för kommuner och regioner i att utveckla systematik i arbetet med att förebygga och omhänderta hot och hat mot förtroendevalda, med målet att stödet ska publiceras under 2024 (Ku2024/00376).

Förebygga hot och hat mot journalister

Linnéuniversitetet har sedan 2017 genom Medieinstitutet Fojo haft i uppdrag att stärka det förebyggande arbetet mot hat och hot mot journalister.

Sedan 2022 har uppdraget haft ett särskilt fokus på att stärka redaktioners kunskap om skillnader i de former av hot och hat som riktas mot kvinnliga respektive manliga journalister och att särskilt stärka redaktioners förmåga att hantera angrepp och ofredanden av sexuell karaktär. Det har också varit prioriterat att nå mindre redaktioner och frilansjournalister som inte har samma resurser för säkerhetsåtgärder som fast anställda journalister. Fojo har under 2023 hållit föreläsningar och workshoppar vid ett flertal regionala tidningsredaktioner och fortsatt arbetet med en podcast om hot och hat mot journalister och informationspåverkan. Fojo har även fortsatt arbetet med att implementera ett säkerhetsperspektiv i merparten av de kurser som ges i den svenska kursverksamheten. I kursutbudet och vid seminarier och konferenser har perspektiv kring hat, hot och journalistisk säkerhet lyfts och föreläsningar om detta ingår som del även i kurser om vetenskaps-, klimat och miljöjournalistik och på kurser för arbetsledare och chefer.

Fojo arrangerade även tillsammans med Reportrar utan gränser ett större event vid Pressfrihetsdagen med fokus på hot och hat mot journalister. Under året har Fojo även hållit föreläsningar vid polisutbildningar (Ku2024/00503).

Insatser på det rättsliga området för att värna det demokratiska samtalet

Polismyndigheten har i december 2023 slutredovisat sitt uppdrag om hatbrott och andra brott som hotar demokratin. Av redovisningen framgår att myndigheten genomfört ett utvecklingsarbete för att stärka den brottsutredande förmågan gällande demokrati- och hatbrott och för att tidigt kunna identifiera dessa typer av brott och bättre bedöma ärenden. Myndigheten har också genomfört flera kompetens- och kunskaphöjande insatser både internt och tillsammans med andra aktörer. Bland annat har demokrati- och hatbrott integrerats i befintliga utbildningar och myndigheten har anordnat och deltagit vid externa seminarier med syfte att sprida kunskap om demokrati- och hatbrott till relevanta aktörer (Ju2022/00881).

Polismyndigheten har inlett samverkan med Tidningsutgivarna (TU) för att öka kunskapen kring journalisters utsatthet och genomfört ett antal samverkansmöten på regional och lokal nivå mellan Polismyndigheten och TU:s medlemmar. Syftet är att skapa en långsiktig brottsförebyggande samverkan mellan myndigheten och nyhetsredaktioner med fokus på bl.a. att minska journalisters utsatthet.

10.3.5 Förebyggande arbete och åtgärder mot våldsbejakande extremism

Ett förtydligt ansvar för skolhuvudmän och andra som arbetar med barn och unga

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att det finns anledning att se över behovet av ett förtydligt ansvar för skolhuvudmän och andra som arbetar med barn och unga för att motverka radikaliserings, liksom formerna för ett sådant ansvar (bet. 2015/16:KU4 punkt 4, rskr. 2015/16:137).

Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Mänskliga rättigheter ska främjas och alla former av kränkande behandling ska motverkas (1 kap 5 §). Det demokratiska uppdraget framgår av läroplanen och olika aspekter av demokrati och mänskliga rättigheter ingår i kurs- och ämnesplaner.

Regeringen har dessutom vidtagit ett flertal omfattande insatser under en längre tid inom området. Statens skolverk har som exempel deltagit i Europarådets projekt Teaching controversial issues som utvecklat vidareutbildningar och stödmaterial för lärare och pedagoger om hur de kan undervisa i kontroversiella ämnen som t.ex. extremism och terrorism. Under 2017 översatte Skolverket stödmaterialet till svenska.

Skolverket fick under 2018 i uppdrag att utreda skolväsendets roll i arbetet mot våldsbejakande extremism. Utredningen tittade på både utbildningens syfte samt ansvar och skyldigheter för skolhuvudmännen när det gäller enskilda barn och elever samt hur skolväsendet ska samverka med aktörer som socialtjänst och polisen i dessa frågor. Skolverket redovisade uppdraget i oktober 2018. I redovisningen förtydligar Skolverket bl.a. att skolan har en viktig roll i arbetet mot våldsbejakande extremism och att det är genom att ge barn och elever en bra utbildning i en trygg miljö som skolan kan förebygga att unga involveras i våldsbejakande extremism. Flera av Skolverkets förslag har på olika sätt tagits vidare i regeringsuppdrag till bl.a. Forum för levande historia, Brottsförebyggande rådet (Brå) och Skolverket. Dessutom har en utredning med uppdrag att lämna förslag till åtgärder för att förbättra arbetet med säkerhet i skolväsendet tillsatts (dir. 2022:86). Vidare har kommunerna fått ett större ansvar för det brottsförebyggande arbetet (SFS 2023:196).

Skolverket har tillsammans med Forum för levande historia under 2022 och 2023 haft i uppdrag att utveckla ett verktyg för systematiskt arbete med demokratistärkande insatser i skolväsendet, folkbildningen och inom andra delar av utbildning för vuxna (U2021/04941). Regeringen har i även i regleringsbrevet för 2024 avseende Statens skolverk samt Forum för levande historia gett myndigheterna i uppdrag att vidareutveckla och följa upp verktyget. Syftet är att motverka nutida uttryck för antisemitism och andra former av rasism (U2023/03701). Skolverket har i samma regleringsbrev fått ett uppdrag om en nationell studie om antisemitism i skolväsendet.

En särskild utredare fick 2022 i uppdrag att utreda och lämna förslag till åtgärder för att förbättra arbetet med säkerhet i skolväsendet (dir. 2022:86). Utredningen fick den 9 februari 2023 ett tilläggsdirektiv (dir. 2023:22) och fick då i uppdrag att bl.a. föreslå hur ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbetet bör utformas för skolväsendet. Utredningen fick även i uppdrag att lämna förslag på hur en skyldighet att

som huvudregel polisanmäla vid kännedom eller misstanke om att en elev har begått ett brott, inom eller i anslutning till skolans eller fritidshemmet verksamhet kan utformas för de obligatoriska skolformerna, fritidshemmet, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen. Utredningen fick den 14 augusti 2023 respektive den 18 januari 2024 ytterligare tilläggsdirektiv (dir. 2023:120 respektive dir. 2024:7) och fick då bl.a. i uppdrag dels att kartlägga och analysera vilka uppgifter som kan behöva utbytas mellan skola, socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter i brottsförebyggande syfte och föreslå författningsändringar som medför att sådana uppgifter kan utbytas, dels att kartlägga och analysera vilka uppgifter som kan behöva utbytas mellan skolor i brottsförebyggande syfte och vid behov lämna förslag som medför att sådana uppgifter kan utbytas.

Brå fick 2022 i uppdrag att genomföra en kartläggning av omfattningen och utvecklingen av grövre våldsbrott i skolan (Ju2022/02223). Regeringen har även lämnat ett uppdrag till Brå om att stärka skolans förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism (Ju2022/02222). I uppdraget ingick att ta fram ett metodstöd och ett informationsmaterial som ska vara särskilt anpassat för att kunna användas inom skolväsendet, att genomföra riktade informationsinsatser till bl.a. skolpersonal samt att vid behov stötta lokal samverkan mellan t.ex. skola, socialtjänst och polis. Uppdraget redovisades den 1 december 2023 och genomfördes inom ramen för verksamheten vid Center mot våldsbejakande extremism (CVE) vid Brå. I redovisningen beskrivs metodstödet som dels består av en kunskapsöversikt, dels ett samtalsstöd. Metodstödet fokuserar på olika delar av skolans förebyggande arbete där stöd kan behövas – från vad skolpersonal kan tänka på vid samtal med elev till vad som gäller vid orosanmälan och polisanmälan.

Den 1 juli 2023 trädde lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete i kraft, vilket innebär att varje kommun ska verka för att strategiska brottsförebyggande frågor hanteras i ett särskilt forum (strategiskt råd) där kommunen och relevanta aktörer ingår. Rådet ska ledas av kommunen och ska utgöra ett forum för dialog mellan de aktörer som är närmast berörda, exempelvis Polismyndigheten, skolväsendet, socialtjänsten och andra offentliga aktörer samt aktörer inom näringslivet och det civila samhällets organisationer.

Regeringen har i regleringsbrevet för 2023 avseende Statens skolinspektion (U2022/04068) gett myndigheten i uppdrag att förstärka sin tillsyn och annan granskning av skolor med konfessionell inriktning och andra skolor där Skolinspektionen bedömer att det finns en riskbild avseende extremism och islamism, eller avseende att elever annars utsätts för påverkan som syftar till att motarbeta grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket.

Mot bakgrund av den reglering som redan finns i skollagen och regeringens samlade insatser att förtydliga ansvaret för skolhuvudmän och andra som arbetar med barn och unga för att motverka radikalisering, liksom formerna för ett sådant ansvar, bedömer regeringen att tillkännagivandet är tillgodosett och därmed slutbehandlat.

10.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Andelen röstande minskade i Europaparlamentsvalet 2024 jämfört med 2019 års val.

Regeringen bedömer att de insatser som genomförts för att främja deltagande och medborgerligt engagemang i demokratiska processer har varit ändamålsenliga. Erfarenheterna av insatserna belyser bl.a. regionala utmaningar för engagemang och delaktighet, omfattningen av demokratifrämjande arbete och ungas deltagande samt hur ungas deltagande och delaktighet i demokratin har stärkts. Insatserna har också

skapat möjligheter för nationella aktörer som arbetar demokratifrämjande att utbyta information och erfarenheter vilket bidragit till värdefulla perspektiv för dessa aktörer.

Hågkomstresor har bidragit till att elever och skolpersonal får genomgå utbildningsinsatser och besöka Förintelsens minnesplatser i syfte att nå fördjupad kunskap om Förintelsen, de mekanismer som ledde fram till den och om den nazistiska regimens förbrytelser mot judar, romer och andra grupper.

Regeringen bedömer att de insatser som genomförts för att värna det demokratiska samtalet mot hot och hat har bidragit till att uppfylla målen på området men att det krävs fortsatt arbete för att målet ska uppnås. Redovisningarna visar att utsattheten fortsatt är hög och att kunskapshöjande, stödjande och förebyggande insatser bidrar till att höja kunskapen om omfattning och konsekvenser av hot, hat och trakasserier som riktas mot förtroendevalda, journalister och andra personer i det demokratiska samtalet.

10.5 Politikens inriktning

10.5.1 Allmänna val

Regeringen föreslår att Valmyndigheten tillförs medel för vidareutveckling, färdigställande och förvaltning av it-systemet för valadministrationen. Regeringen föreslår även att Valmyndigheten tillförs medel för genomförandet av Sametingsvalet 2025. Vidare föreslås att medel tillförs för att genomföra åtgärder med anledning av ändringar i vallagen i syfte att stärka säkerheten och tillgängligheten vid allmänna val.

10.5.2 Främja hågkomst och lärande av Förintelsen

Inom ramen för medel avsatta i budgetpropositionen för 2024 fortsätter satsningen att främja arbetet med hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser i syfte att ge fördjupad kunskap om Förintelsen och om den nazistiska regimens förbrytelser mot judar, romer och andra grupper.

Inom utgiftsområde 17 finns förslag om en folkbildande insats för att öka kunskaperna om Förintelsen (utg.omr. 17 avsnitt 3.7).

10.5.3 Värna det demokratiska samtalet och stärka skyddet för journalister

En grundförutsättning för ett fritt och välmående demokratiskt samhälle är oberoende medier och fri, granskande journalistik. Det är därför avgörande att det finns förutsättningar för en öppen och inkluderande samhällsdebatt med det fria ordet i centrum. Den vidsträckta yttrande- och informationsfriheten vi har i Sverige ska värnas liksom den fria åsiktsbildningen och granskningen av den politiska och ekonomiska makten. Ytterligare en förutsättning för att värna demokratin är att förtroendet för våra nationella medier och våra samhällsinstitutioner upprätthålls och att medborgare rustas med förmåga att identifiera trovärdiga avsändare i ett alltmer komplext medie- och informationslandskap.

Alla former av hat, hot och brott som riktas mot centrala aktörer i den demokratiska infrastrukturen, såsom journalister och förtroendevalda utgör ett angrepp inte bara mot den enskilda personen utan också mot det demokratiska samhället i stort. Likaså utgör allmänhetens motståndskraft mot påverkansförsök en förutsättning för att upprätthålla demokratiska värden och demokratin som styrelseskick. Befolkningens kunskap och förmåga att förstå informationsflödet när desinformation sprids och AI i högre utsträckning används för att bearbeta och skapa innehåll, är en förutsättning för en motståndskraftig demokrati. Regeringen har därför gett Mediemyndigheten i upp-

drag att under 2024 och 2025 genomföra en nationell satsning för att stärka medie- och informationskunnigheten i befolkningen. Regeringen kommer att löpande följa uppdragets genomförande.

Som ett led i att upprätthålla förtroendet för våra nationella medier behövs kvalitativ journalistik och journalister som har goda förutsättningar att verka. Det är viktigt att det finns skydd för journalister i Sverige som utsätts för hot, hat och trakasserier i sin yrkesutövning och stöd för den som utsätts. De större medieföretagen har ofta upparbetade stödfunktioner men likvärdigt stöd för frilansande journalister har saknats. Brottsofferjouren har därför under 2024 beviljats bidrag för att utgöra kontaktpunkt för journalister med behov av stöd och skydd i Sverige och Mediemyndigheten har under 2024 i uppdrag att följa frågor som rör journalisters säkerhet och att hålla dialog med relevanta aktörer. Stöd åt utsatta journalister kommer fortsatt att vara viktigt, liksom att följa frågan och samla aktörer som kan bidra i arbetet. Regeringen kommer att följa utvecklingen.

10.6 Mål för politiken för mänskliga rättigheter

Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter (prop. 2015/16:1 utg.omr. 1, bet. 2015/16:KU1, rskr. 2015/16:62). Målet är sektorsövergripande och ska genomsyra all politik.

10.7 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Bedömningen av utvecklingen och redovisningen av resultat av arbetet med att uppnå målet om att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter görs utifrån strukturen i strategin för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter (skr. 2016/17:29) enligt nedan:

- ett starkt rättsligt och institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna
- ett samordnat och systematiskt arbete med mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet
- ett starkt stöd för arbete med mänskliga rättigheter inom det civila samhället och inom näringslivet.

Resultatet redovisas utifrån bedömning av

- synpunkter och rekommendationer som Sverige får i internationella granskningar
- uppdragsredovisningar och utredningsbetänkanden
- Institutet för mänskliga rättigheters årsrapport
- andra rapporter och initiativ.

Dessa utgör viktiga underlag i arbetet med att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Jämfört med föregående år har Institutet för mänskliga rättigheters årsrapport tillkommit som bedömningsgrund för resultatredovisningen.

10.8 Resultatredovisning

Resultaten redovisas med utgångspunkt i beslutade propositioner, kommittédirektiv, uppdrag och andra insatser. Redovisning sker också i förhållande till de 12,5 miljoner kronor som 2023 fanns på anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* för insatser för

främjande av de mänskliga rättigheterna på nationell nivå. Resultaten redovisas ibland kortfattat med en hänvisning till ett annat politikområde för närmare detaljer.

10.8.1 Synpunkter och rekommendationer från internationella granskningsorgan

Synpunkter och rekommendationer från internationella granskningsorgan är inte juridiskt bindande men ger en vägledning i arbetet med att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

FN:s specialrapportör för religions- och övertygelsefrihet genomförde ett officiellt besök i Sverige 11–20 oktober 2023. Besöket omfattade bl.a. möten med talmannen och representanter för berörda riksdagsutskott, regeringen, myndigheter, civilsamhälle och trossamfund. Specialrapportörens besök ägde rum bl.a. mot bakgrund av de koranbränningar som hade ägt rum tidigare under året, och frågan var en av flera som diskuterades under besöket. Specialrapportören presenterade sin rapport i FN:s råd för mänskliga rättigheter i mars 2024. I rapporten gör specialrapportören den övergripande bedömningen att Sverige generellt har ett starkt politiskt och rättsligt ramverk till skydd för religions- och övertygelsefriheten.

Den 1 december 2023 lämnade Sverige in en rapport om implementeringen av de mest brådskande rekommendationer som Europarådets ministerkommitté har lämnat om Sveriges efterlevnad av Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (språkstadgan). I mars 2024 publicerade expertkommittén för språkstadgan en utvärdering av Sveriges rapport.

Den 19 februari 2024 lämnade Europarådets rådgivande kommitté för ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter sitt femte yttrande om Sveriges efterlevnad av ramkonventionen. Yttrandet innehåller ett antal rekommendationer riktade till Sverige. Rekommendationerna rör bl.a. att stärka de nationella minoriteternas möjlighet till inflytande, att främja interkulturell dialog och att förstärka arbetet mot rasism, hatbrott och hatretorik. Den 5 april 2024 antogs rekommendationerna av Europarådets ministerkommitté. Den 19 april 2024 genomfördes ett uppföljningsbesök om implementeringen av rekommendationerna.

Som en del i granskningen av Sveriges genomförande av konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter hölls en dialog mellan FN:s kommitté för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter och Sverige den 21–22 februari 2024 i Genève. I mars 2024 lämnade kommittén sina sammanfattande slutsatser och rekommendationer till Sverige. Rekommendationerna omfattar ett flertal politikområden. Det finns t.ex. rekommendationer om att bekämpa diskriminering av nationella minoriteter, bekämpa hemlöshet, rätten till och tillgång till hälso- och sjukvård, utbildning, migration och klimat.

Som en del i granskningen av Sveriges genomförande av konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning hölls en dialog mellan FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning och Sverige den 11–12 mars 2024 i Genève. Den 22 mars 2024 lämnade kommittén sina sammanfattande slutsatser och rekommendationer till Sverige. Kommittén välkomnade bl.a. att Sverige hade inrättat Institutet för mänskliga rättigheter, inkommererat barnkonventionen och beslutat om en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken. Rekommendationerna omfattar ett flertal politikområden och pekar ut brister vad gäller t.ex. skyddet mot diskriminering, tillgänglighet eller otillräckligt stöd inom exempelvis utbildning, arbetsmarknad, migration, krisberedskap och rättsväsendet (utg.omr. 9 avsnitt 5).

I mars 2024 tog regeringen emot FN:s specialrapportör för sanning, rättvisa, gottgörelse och garantier för icke-upprepning. Specialrapportören träffade under sitt besök i Sverige representanter för regeringen, Regeringskansliet och andra myndigheter samt det civila samhället och besökte Kiruna, Jukkasjärvi och Stockholm. Besöket genomfördes i syfte att undersöka vilka åtgärder Sverige vidtagit för att säkerställa rättvisa och upprättelse för historiska övergrepp begångna mot samer och tornedalingar. Specialrapportörens slutliga rapport presenteras för FN:s råd för mänskliga rättigheter i september 2024.

I april 2024 besökte Europarådets kommission mot rasism och intolerans (ECRI) Sverige som ett led i den sjätte granskningsomgången. Besöket genomfördes i syfte att granska situationen i Sverige särskilt vad gäller effektiv jämlikhet och tillgång till rättigheter, förekomsten av hatpropaganda och hatbrott samt integration och inkludering. Besöket innehöll möten med representanter för regeringen, riksdagen, Regeringskansliet och andra myndigheter samt det civila samhället. ECRI kommer att publicera en rapport om Sverige med rekommendationer under våren 2025.

10.8.2 Ett starkt rättsligt och institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna

Starkt rättsligt skydd

Sverige har under lång tid fått återkommande internationell och nationell kritik för sina häktningstider och restriktionsanvändning vid häktning. 2021 trädde lagändringar i kraft som bl.a. innebär att en misstänkt som är under 18 år och intagen i häkte ska ha rätt att vistas med personal eller någon annan i minst fyra timmar varje dag. Vidare regleras det att en misstänkt får som utgångspunkt vara häktad i längst nio månader fram till dess att åtal har väckts. Om den misstänkte inte har fyllt 18 år är motsvarande tid tre månader. Tiderna får överskridas om det finns synnerliga skäl, t.ex. när det misstänkta brottet är särskilt svårutrett för att det utgör en del av organiserad eller gängrelaterad brottslighet. Regeringen har beslutat om en ny förordning (2023:797) med instruktion för Kriminalvården där det nu framgår att häktesorganisationen ska vara utformad så att den tillgodoser intagnas rättigheter och olika behov av sysselsättning. Förordningen trädde i kraft den 1 januari 2024.

Den 14 mars 2024 beslutade regeringen propositionen En tydligare bestämmelse om hets mot folkgrupp (prop. 2023/24:93). I propositionen föreslås att bestämmelserna om hets mot folkgrupp i tryckfrihetsförordningen och brottsbalken förtydligas och att tillämpningsområdet utvidgas i viss mån. Ett av förslagen är att förnekelse av Förintelsen och vissa andra internationella brott uttryckligen kriminaliseras. Vidare föreslås att enskilda personer i de skyddade grupperna ges skydd och därigenom målsägandestatus och rätt till skadestånd. Lagändringarna i brottsbalken trädde i kraft den 1 juli 2024. Motsvarande ändringar i tryckfrihetsförordningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Den 18 april 2024 beslutade regeringen propositionen Signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet – åtgärder med anledning av Europadomstolens dom (prop. 2023/24:136). I propositionen föreslog regeringen ändringar i lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet och lagen (2021:1172) om behandling av personuppgifter vid Försvarets radioanstalt. Lagändringarna syftar till att ta om hand de brister som Europadomstolen funnit i den svenska lagstiftningen om och tillämpningen av signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Riksdagen beslutade den 29 maj 2024 att godkänna regeringens förslag (bet. 2023/24:FöU11, rskr. 2023/24:206). Lagändringarna trädde i vissa delar i kraft den 1 juli 2024 och träder i övriga delar i kraft den 1 januari 2025.

Protokoll nr 16 till den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (tilläggsprotokoll 16 till Europakonventionen) innebär en möjlighet för konventionsstaterna att låta de högsta domstolarna få begära rådgivande yttranden från Europadomstolen i principiella frågor som rör tolkningen eller tillämpningen av de mänskliga fri- och rättigheterna såsom de definieras i Europakonventionen och dess tillhörande protokoll. För att förbättra Sveriges förutsättningar att upprätthålla skyddet för mänskliga rättigheter beslutade regeringen i juni 2024 propositionen Tilläggsprotokoll 16 till Europakonventionen – en möjlighet för de högsta domstolarna att begära rådgivande yttrande från Europadomstolen. I propositionen föreslås att riksdagen godkänner tilläggsprotokoll 16 och antar vissa ändringar i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Genom ändringarna kommer tilläggsprotokollet att gälla som svensk lag. Det föreslås också att riksdagen antar en ny lag om rådgivande yttrande från Europadomstolen. Den nya lagen innebär att Arbetsdomstolen, Högsta domstolen, Högsta förvaltningsdomstolen, Mark- och miljööverdomstolen och Migrationsöverdomstolen samt Svea hovrätt i hyresmål får rätt att begära rådgivande yttranden från Europadomstolen.

Stärkt institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna

Institutet för mänskliga rättigheter ska i enlighet med lagen (2021:642) om Institutet för mänskliga rättigheter bl.a. följa, undersöka och rapportera om hur de mänskliga rättigheterna respekteras och förverkligas i Sverige. Institutet ska även fullgöra de uppgifter som en oberoende nationell mekanism har enligt artikel 33.2 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Den 25 mars 2024 överlämnade Institutet för mänskliga rättigheter sin årsrapport i enlighet med lagen (2021:642) om Institutet för mänskliga rättigheter (A2024/00470). Av årsrapporten framgår bl.a. myndighetens iakttagelser och rekommendationer gällande situationen för mänskliga rättigheter i Sverige. I rapporten lyfter institutet flera positiva förändringar där skyddet av de mänskliga rättigheterna under året har stärkts, exempelvis nya regler om stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende och förslagen om stärkt grundlagsskydd för domstolarna. Samtidigt lämnar institutet ett antal rekommendationer gällande de utmaningar som riskerar att leda till en negativ samhällsutveckling inom området mänskliga rättigheter.

Riksrevisionen har granskat statens insatser för att stärka efterlevnaden av barnkonventionen, med särskilt fokus på skolområdet (RiR 2024:5). Rapporten publicerades i mars 2024 och Riksrevisionens övergripande slutsats är att statens insatser för att stärka efterlevnaden av barnkonventionen inte har varit tillräckligt effektiva (utg.omr. 9 avsnitt 7).

10.8.3 Ett samordnat och systematiskt arbete med mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet

Insatser för att höja kunskapen om mänskliga rättigheter

Uppsala universitet har ett fortsatt uppdrag att bedriva uppdragsutbildning om mänskliga rättigheter för statligt anställda (Ku2017/00254, Ku2017/00961, Ku2021/02357). Sedan juni 2021 har Uppsala universitet även i uppdrag att vända sig till berörd personal i kommuner och regioner med utbildningsinsatserna (Ku2021/01552 [delvis], Ku2021/01558). Av universitetets utvärdering av insatserna framgår att utbildningarna uppfattas som aktuella och relevanta för deltagarnas yrkesutövning. När det gäller de verksamhetsanpassade utbildningsinsatserna

uppskattas möjligheten att arbeta med verksamhetsnära exempel särskilt (A2024/00595).

Av Forum för levande historias rapport om arbetet med att genomföra fortbildningsinsatser om olika former av rasism och likvärdigt bemötande för offentliganställda inom ramen för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott framgår att arbetet har nått goda resultat utifrån deltagarnas upplevelser av kunskapsinläring och relevans för sitt arbete (utg.omr. 13 avsnitt 4).

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) har under 2023 genomfört insatser för en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtqi-personer (A2023/00287) och tagit fram ny kunskap om hbtqi-personers utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive omvändelseförsök (Ku2022/01123). Av uppdragsredovisningarna framgår bl.a. att insatser för en öppen och inkluderande miljö i skolan har stärkt skolläringens och personalens förutsättningar att främja en trygg skola och att motverka homofobi, bifobi och transfobi bland unga. Vidare framgår att unga hbtqi-personer som har levt eller lever i familjer med hedersnormer hindras att forma sina liv utifrån sin identitet och sina egna önskemål och lever i otrygghet, är utsatta för psykiskt och fysiskt våld och lider av psykisk ohälsa, samt att det finns utbredda kollektiva påtryckningar om att anpassa sig efter föreskrivna normer (utg.omr. 13 avsnitt 4).

Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen har redovisat sina uppdrag att kartlägga äldre hbtqi-personers hälsa och levnadsvillkor (A2022/00187) respektive behov av och tillgång till kommunal vård (A2023/00723). Socialstyrelsen redovisar bl.a. att det finns ett behov av att förbättra kunskapen om hbtqi bland vård- och omsorgspersonal för att säkerställa äldre hbtqi-personers rättigheter. Det framgår också att ett fåtal kommuner arbetar för att främja en likvärdig vård och omsorg för äldre hbtqi-personer. Folkhälsomyndighetens resultat visar bl.a. att äldre hbtqi-personer överlag har en god hälsa, men att de har sämre förutsättningar till god hälsa inom en rad områden jämfört med heterosexuella äldre i befolkningen och att hälsa är tätt sammankopplat med livsvillkor och levnadsvanor, såsom tillgång till sociala sammanhang, socialpolitiska förutsättningar samt hbtqi-kompetent vård och omsorg (utg.omr. 13 avsnitt 4).

Statskontoret har haft i uppdrag att analysera och följa upp kunskapslyftet för barnets rättigheter i statliga myndigheter, regioner och kommuner (S2022/03183). Enligt Statskontoret har satsningen varit mer framgångsrik jämfört med flera andra tvärssektoriella satsningar och haft ett ganska stort genomslag i myndigheterna (utg.omr. 9 avsnitt 7).

Integrering av mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet

Av Forum för levande historias redovisning av uppdraget att samordna och följa upp den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott framgår att fler myndigheter har anslutit sig till det myndighetsnätverk som finns för kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring dessa frågor. Vidare har ett ökat fokus på metodfrågor bidragit till att deltagarna har fått en bättre förmåga att integrera arbetet mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott i sitt arbete (utg.omr. 13 avsnitt 4).

Länsstyrelsen i Dalarnas län har fortsatt sitt uppdrag att samordna och utveckla länsstyrelsernas arbete med mänskliga rättigheter (Fi2023/00435 m.fl.). Under 2023 har myndigheten fortsatt arbetet med att ta fram lägesbilder som används som underlag för att identifiera områden där det finns utmaningar inom mänskliga rättigheter. Lägesbilderna visar att det finns skillnader mellan län och kommuner bl.a. i åtnjutande av rättigheterna i relation till kön, ålder och födelseregion. Tillämpningen

av ett rättighetsbaserat arbetssätt varierar mellan olika länsstyrelser och olika verksamhetsområden även om principerna för det rättighetsbaserade arbetssättet används av samtliga länsstyrelser (A2024/00334).

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) fortsatte under 2023 arbetet för ökad kunskap om mänskliga rättigheter hos förtroendevalda och anställda i kommuner och regioner och för ökad integrering av mänskliga rättigheter i ordinarie processer (A2023/01529), i enlighet med den överenskommelse som träffades 2017 om att stärka arbetet med mänskliga rättigheter (Ku2017/00256, Ku2017/01466, Ku2019/02002, Ku2021/02357).

10.8.4 Ett starkt stöd för arbete med mänskliga rättigheter inom det civila samhället och inom näringslivet

Dialog med det civila samhället angående hur Sverige följer internationella konventioner

Inför rapportering till och dialogmöten med internationella granskningsorgan hålls regelmässigt sakråd med civilsamhällesorganisationer. Barnrättsdelegationen, som är ett forum för dialog mellan regeringen och civilsamhällesorganisationer i Sverige där även ungdomsorganisationer ingår, bidrar med fördjupad kunskap, erfarenheter och perspektiv i olika frågor som rör barnets rättigheter och barnkonventionen.

Under 2024 hölls bl.a. ett sakråd med civilsamhället om de sammanfattande slutsatserna och rekommendationerna rörande konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Även Institutet för mänskliga rättigheter deltog i mötet.

I 2024 års högnivåmöte i Commission on the Status of Women (CSW68), även kallat FN:s kvinnokommission, ingick företrädare från nio civilsamhällesorganisationer i den svenska delegationen. Temat för CSW68 var fattigdom och finansiering.

Uppföljning av insatser inom ramen för hållbart företagande, företag och mänskliga rättigheter

Genomförandet av handlingsplanen för företagande och mänskliga rättigheter har fortsatt med informations- och kompetenshöjande insatser, bl.a. genom möten och aktiviteter med representanter för näringslivsorganisationer, företag och civilsamhället liksom berörda myndigheter och svenska ambassader. Under 2023 har regeringen bl.a. medverkat till att skyddet för mänskliga rättigheter och utsatta grupper stärkts i OECD:s uppdaterade riktlinjer om ansvarsfullt företagande för multinationella företag. Det har också vidtagits åtgärder för att stärka den svenska nationella kontaktpunkten (NKP) för OECD:s riktlinjer för multinationella företag i enlighet med rekommendationer från OECD:s arbetsgrupp för ansvarsfullt företagande genom en frivillig granskning av NKP i december 2021. NKP har bl.a. infört regelbundna möten med civilsamhälle och akademi samt ökat tillgängligheten på information och vägledning.

Business Sweden (Sveriges export- och investeringsråd) har under 2023 inrättat och projektlett Team Sweden-regionala hållbarhetscentra för att stärka stödet till företag på svåra marknader, som bl.a. inkluderar företagande och mänskliga rättigheter. Sida har bidragit till måluppfyllelsen och genomförandet i utvecklingssamarbetet, t.ex. genom att stödja partnerländer i Afrika och Asien att implementera FN:s vägledande principer för företagande och mänskliga rättigheter.

10.9 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Institutet för mänskliga rättigheter bidrar till det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter bl.a. genom att institutet utifrån ett helhetsperspektiv kan följa, undersöka och rapportera om hur de mänskliga rättigheterna respekteras och förverkligas. Regeringen bedömer att institutet har en central roll för att uppfylla målet om att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

Regeringens samlade bedömning är att arbetet med att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter går framåt. Insatser som har vidtagits inom ramen för strategin för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter och insatser inom andra politikområden har bidragit till ökade kunskaper om mänskliga rättigheter och fortsatt integrering av ett rättighetsbaserat arbetssätt inom offentlig verksamhet. Myndighetsrapporter och internationella granskningar påvisar behovet av kontinuerligt arbete för att bl.a. säkerställa att lagstiftning och andra insatser är förenliga med Sveriges internationella åtaganden och för att nå målet om att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

10.10 Politikens inriktning

Regeringens långsiktiga arbete i enlighet med strukturen i strategin för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter (skr. 2016/17:29) ska bidra till att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter (prop. 2015/16:1 utg.omr. 1, bet. 2015/16:KU1, rskr. 2015/16:62). Arbetet ska även fortsättningsvis genomsyra olika politikområden. Institutet för mänskliga rättigheter spelar en central roll i arbetet genom att utifrån ett helhetsperspektiv följa, undersöka och rapportera om hur de mänskliga rättigheterna respekteras och förverkligas i Sverige. Regeringen har tagit del av institutets skrivelse från januari 2024 där institutet pekar på olika åtgärder som institutet ser behov av (A2024/00052).

De samlade underlag som regeringen har fått ta del av visar att arbetet har stärkts i vissa delar men att fortsatta och långsiktiga insatser behövs. Ett samordnat och systematiskt arbete för mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet är fortsatt viktigt. Det civila samhället spelar en viktig roll i att öka kunskapen och medvetenheten om mänskliga rättigheter.

10.11 Budgetförslag

10.11.1 6:1 Allmänna val och demokrati

Tabell 10.2 Anslagsutveckling 6:1 Allmänna val och demokrati

Tusental kronor

2023	Utfall	154 316	Anslagssparande	10 990
2024	Anslag	741 040 ¹	Utgiftsprognos	736 087
2025	Förslag	198 640		
2026	Beräknat	220 940		
2027	Beräknat	181 840		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för val, åtgärder för att främja, förankra och försvara demokratin samt åtgärder för främjande av de mänskliga rättigheterna på nationell nivå. Anslaget får användas för administrationskostnader som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.3 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 6:1 Allmänna val och demokrati

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	664 640	664 640	664 640
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-466 000	-453 700	-492 800
<i>varav BP25</i>	<i>64 000</i>	<i>91 100</i>	<i>58 000</i>
– It-system valadministration - utvecklingskostnader	48 000	48 000	48 000
– Förstärkt skydd och tillgänglighet vid allmänna val		39 600	
– Digitala röstkort		-6 500	
– Genomförande av Sametingsvalet 2025	6 000		
– Säkerhetshöjande åtgärder till den judiska minoriteten	10 000	10 000	10 000
Överföring till/från andra anslag		10 000	10 000
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	198 640	220 940	181 840

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 48 000 000 kronor årligen för 2025–2030 för ökade kostnader för investeringar i it-systemet för valadministrationen, bl.a. p.g.a. ökade säkerhetskrav. Vidare beräknas anslaget ökas med 39 600 000 kronor för 2026 och beräknas ökas med motsvarande belopp vid varje allmänt val till följd av ändringar i vallagen som syftar till stärkt säkerhet och tillgänglighet vid allmänna val. Anslaget ökas även med 6 000 000 kronor för kostnader för genomförande av Sametingsvalet 2025. Anslaget beräknas minska med 6 500 000 kronor för 2026 och beräknas minska med motsvarande belopp vid varje allmänt val för minskade tryck- och distributionskostnader som följer av möjligheten att skicka digitala röstkort.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär också att anslaget ökas med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2025 för säkerhetshöjande åtgärder för den judiska minoriteten.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskar med 530 000 000 kronor för 2025 för att tidsbegränsade medel för bl.a. valet till Europaparlamentet 2024 upphör.

Regeringen föreslår att 198 640 000 kronor anvisas under anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 220 940 000 kronor respektive 181 840 000 kronor.

10.11.2 6:2 Justitiekanslern

Tabell 10.4 Anslagsutveckling 6:2 Justitiekanslern

Tusental kronor

2023	Utfall	85 958	Anslagssparande	-6 622
2024	Anslag	162 372 ¹	Utgiftsprognos	154 709
2025	Förslag	95 967		
2026	Beräknat	72 934 ²		
2027	Beräknat	74 181 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Motsvarar 71 292 tkr i 2025 års prisnivå.³ Motsvarar 71 291 tkr i 2025 års prisnivå.**Ändamål**

Anslaget får användas för Justitiekanslerns förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 10.5 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 6:2 Justitiekanslern**

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	86 572	86 572	86 572
Pris- och löneomräkning ²	3 395	5 468	7 042
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	6 000	-19 106	-19 433
<i>varav BP25³</i>	<i>6 000</i>	<i>6 000</i>	<i>6 000</i>
– Förstärkning	6 000	6 000	6 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	95 967	72 934	74 181

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att stärka Justitiekanslerns förmåga att hantera alltmer omfattande och komplicerade rättegångar, där myndigheten företräder staten, ökas anslaget med 6 000 000 kronor fr.o.m. 2025.

Regeringen föreslår att 95 967 000 kronor anvisas under anslaget 6:2 *Justitiekanslern* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 72 934 000 kronor respektive 74 181 000 kronor.

10.11.3 6:3 Integritetsskyddsmyndigheten

Tabell 10.6 Anslagsutveckling 6:3 Integritetsskyddsmyndigheten

Tusental kronor

2023	Utfall	160 530	Anslagssparande	6 279
2024	Anslag	184 976 ¹	Utgiftsprognos	185 936
2025	Förslag	219 119		
2026	Beräknat	223 925 ²		
2027	Beräknat	228 138 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 219 118 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 219 119 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Integritetsskyddsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.7 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 6:3 Integritetsskyddsmyndigheten

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	180 976	180 976	180 976
Pris- och löneomräkning ²	5 439	9 528	13 112
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	32 704	33 421	34 050
varav BP25 ³	34 200	34 200	34 200
– EU:s förordning om ett interoperabelt Europa	4 200	4 200	4 200
– Förstärkning	30 000	30 000	30 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	219 119	223 925	228 138

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

I syfte att förstärka Integritetsskyddsmyndighetens förutsättningar att anpassa sin verksamhet till ett förändrat rättsläge avseende klagomålshandling, nya uppgifter med anledning av EU-förordningar, utökat behov av tillsyn över kamerabevakning med anledning av ändring i kamerabevakningslagen samt en allt större efterfrågan på vägledning från flera sektorer när det gäller dataskydd kopplad till teknikutveckling och innovation, ökas anslaget med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2025.

För att finansiera nya uppgifter för att genomföra Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/903 av den 13 mars 2024 om åtgärder för en hög nivå av interoperabilitet inom den offentliga sektorn i hela unionen (förordningen om ett interoperabelt Europa) ökas anslaget med 4 200 000 kronor fr.o.m. 2025.

Regeringen föreslår att 219 119 000 kronor anvisas under anslaget 6:3 *Integritetsskyddsmyndigheten* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 223 925 000 kronor respektive 228 138 000 kronor.

10.11.4 6:4 Valmyndigheten

Tabell 10.8 Anslagsutveckling 6:4 Valmyndigheten

Tusental kronor

2023	Utfall	57 397	Anslagssparande	3 877
2024	Anslag	61 405 ¹	Utgiftsprognos	62 787
2025	Förslag	170 715		
2026	Beräknat	174 156 ²		
2027	Beräknat	177 919 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 170 715 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 170 714 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Valmyndighetens verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.9 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 6:4 Valmyndigheten

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	61 405	61 405	61 405
Pris- och löneomräkning ²	1 110	2 370	3 748
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	108 200	110 381	112 766
<i>varav BP25³</i>	<i>108 200</i>	<i>108 200</i>	<i>108 200</i>
– <i>It-system valadministration - drift</i>	<i>95 000</i>	<i>95 000</i>	<i>95 000</i>
– <i>Förstärkt skydd och tillgänglighet vid allmänna val</i>	<i>13 200</i>	<i>13 200</i>	<i>13 200</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	170 715	174 156	177 919

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 95 000 000 kronor fr.o.m. 2025 för förvaltning och drift av valadministrationens it-system, bl.a. mot bakgrund av ökade säkerhetskrav. Tillskottet bedöms kunna medföra en ökning av antalet anställda vid Valmyndigheten. Vidare ökas anslaget med 13 200 000 kronor fr.o.m. 2025 till följd av ändringar i vallagen som syftar till stärkt säkerhet och tillgänglighet vid allmänna val.

Regeringen föreslår att 170 715 000 kronor anvisas under anslaget 6:4 *Valmyndigheten* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 174 156 000 kronor respektive 177 919 000 kronor.

10.11.5 6:5 Stöd till politiska partier

Tabell 10.10 Anslagsutveckling 6:5 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

2023	Utfall	167 571	Anslagssparande	1 629
2024	Anslag	169 200 ¹	Utgiftsprognos	169 200
2025	Förslag	169 200		
2026	Beräknat	169 200		
2027	Beräknat	169 200		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till politiska partier. Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd till politiskt parti som deltagit i val till riksdagen dels som ett partistöd, dels som ett kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som ett mandatbidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.11 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 6:5 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	169 200	169 200	169 200
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	169 200	169 200	169 200

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 169 200 000 kronor anvisas under anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 169 200 000 kronor respektive 169 200 000 kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2025 för anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 169 200 000 kronor 2026.

Skälen för regeringens förslag: När Riksdagsförvaltningen beslutar om bidrag till politiska partier medför det utgifter året efter budgetåret. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2025 för anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 169 200 000 kronor 2026.

Tabell 10.12 Beställningsbemyndigande för anslaget 6:5 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

	Utfall 2023	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräknat 2026
Ekonomiska åtaganden vid årets början	125 557	126 044	169 200	
Nya ekonomiska åtaganden	126 044	169 200	169 200	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-125 557	-126 044	-169 200	-169 200
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	126 044	169 200	169 200	
Beslutat/förslaget bemyndigande	169 200	169 200	169 200	

10.11.6 6:6 Institutet för mänskliga rättigheter

Tabell 10.13 Anslagsutveckling 6:6 Institutet för mänskliga rättigheter

Tusental kronor

År	Utfall	Anslagssparande	Beräknat
2023	40 385		11 633
2024	51 795 ¹	Utgiftsprognos	52 955
2025	Förslag	53 851	
2026	Beräknat	55 099 ²	
2027	Beräknat	56 029 ³	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Motsvarar 53 850 tkr i 2025 års prisnivå.³ Motsvarar 53 851 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Institutet för mänskliga rättigheters förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.14 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 6:6 Institutet för mänskliga rättigheter

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	51 795	51 795	51 795
Pris- och löneomräkning ²	2 056	3 304	4 234
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	53 851	55 099	56 029

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

Regeringen föreslår att 53 851 000 kronor anvisas under anslaget 6:6 *Institutet för mänskliga rättigheter* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 55 099 000 kronor respektive 56 029 000 kronor.

11 Nationella minoriteter

11.1 Mål för området

Målet för politikområdet är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (prop. 2008/09:1 utg.omr. 1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83).

De nationella minoriteterna i Sverige är judar, romer, samer, sverigefinnar och torne-dalingar och de nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Målet ska följas upp inom följande delområden (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272):

- diskriminering och utsatthet,
- inflytande och delaktighet, och
- språk och kulturell identitet.

Regeringens mål för strategin för romsk inkludering är att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha lika möjligheter i livet som den som är icke-rom.

11.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom området nationella minoriteter utgår från följande indikatorer och bedömningsgrunder:

- kommuner och regioner som antagit mål och riktlinjer
- informations- och kunskapshöjande insatser
- arbete mot diskriminering och utsatthet
- andelen kommuner som uppger att nationella minoriteter haft inflytande över beslut
- språk- och kulturaktiviteter för och av de nationella minoriteterna
- elever som deltar i modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk
- antalet utbildningar som anordnats i minoritetsspråk eller om minoriteters kultur
- andelen kommuner som uppger att de tillhandahåller äldreomsorg på minoritetsspråk.

11.3 Resultatredovisning

11.3.1 Övergripande arbete inom politikområdet

Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har i uppgift att följa upp lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) och publicerar årligen en rapport om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Av årets rapport, Minoritetspolitikens utveckling år 2023 (Ku2024/00495), som fortsättningsvis benämns Uppföljningsrapport 2023, framgår att myndigheterna under 2022–2023 haft särskilt fokus på utvecklingen inom delområdet diskriminering och utsatthet och på statliga myndigheters insatser under 2022 och 2023. De statliga myndigheternas insatser redovisas inom delområdena.

Försoningsprocess för tornedalingar, kväner och lantalaiset

Den 15 november 2023 överlämnade Sanningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset sitt slutbetänkande Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68) till regeringen. I betänkandet lämnar kommissionen en rad olika förslag på insatser för en fortsatt försoningsprocess. Betänkandet har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.

Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige

Den 10 januari 2024 överlämnade Utredningen om en nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige sitt betänkande Ett starkt judiskt liv för framtida generationer Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3) till regeringen. Utredningen föreslår att en nationell strategi ska genomföras under åren 2025–2034. Betänkandet har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.

Informations- och kunskapshöjande insatser stärker medvetenheten om de nationella minoriteternas rättigheter

Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget tog under 2022 fram webbutbildningen Grundutbildning i minoritetslagstiftningen. Utbildningen, som är efterfrågad, riktar sig till anställda i offentlig sektor. Under 2023 har 542 personer genomfört utbildningen, varav de flesta är tjänstepersoner från kommunerna. Webbplatsen minoritet.se är fortsatt det viktigaste navet för informations spridning och hade något fler besökare 2023 i jämförelse med 2022.

11.3.2 Diskriminering och utsatthet

Personer som tillhör de nationella minoriteterna utsätts för såväl diskriminering som rasism och hatbrott. Anmälningarna till Diskrimineringsombudsmannen (DO) har minskat från ett redan tidigare lågt antal. Anmälningarna rör främst diskriminering av romer i tillhandahållandet av varor och tjänster, inom utbildning, arbetsliv och socialtjänsten. DO bedömer att mörkertalet är stort när det gäller anmälningar om diskriminering som rör de nationella minoriteterna. DO har under 2023 fattat tillsynsbeslut i fem ärenden som rör någon av de nationella minoriteterna. DO har i ett fall gjort bedömningen att en skola diskriminerat en elev genom att ha nekat eleven kosher mat och har begärt att skolan ska betala diskrimineringsersättning till eleven (utg.omr. 13 avsnitt 4).

Uppföljningsmyndigheternas undersökning tyder på att det brister dels i myndigheters kunskap om diskriminering, dels i styrning av arbetet mot diskriminering av de nationella minoriteterna. Uppföljningsmyndigheterna har påbörjat ett utvecklingsarbete med att ta fram ett målgruppsanpassat kunskaps- och metodstöd om hur kommuner, regioner och statliga myndigheter kan förebygga och motverka diskriminering av nationella minoriteter. Kunskaps- och metodstödet ska lanseras under 2024.

Brottsförebyggande rådet har på uppdrag av regeringen gjort en sammanställning av de hatbrottsmarkerade polisanmälningar med antisemitiska motiv som anmälts efter Hamas terroristattack den 7 oktober 2023 i Israel och jämfört dessa med motsvarande period 2022 (Brå - Polisanmälda hatbrott med antisemitiska motiv under hösten 2023). Sammanställningen visar ett kraftigt ökat antal anmälda hatbrott med antisemitiska motiv jämfört med 2022 (utg.omr. 13 avsnitt 4).

Arbetet inom regeringens arbetsgrupp för samverkan om förutsättningarna för den judiska minoriteten i Sverige, Samling för judiskt liv, fortsätter. I arbetsgruppen förs dialog i frågor som rör trygghet, säkerhet och förebyggande åtgärder samt insatser mot

antisemitism och som stärker förutsättningarna för judiskt liv i Sverige. I arbetsgruppen ingår statssekreterare från sex olika departement, representanter från civilsamhällesorganisationer, myndigheter och organisationer samt andra experter. Under 2023 var temat i arbetsgruppen säkerhetsfrågor. Det huvudsakliga temat för 2024 är utbildning.

11.3.3 Inflytande och delaktighet

I den enkätundersökning som uppföljningsmyndigheterna har gjort framkommer att hälften av de tillfrågade statliga myndigheterna informerar eller utbildar om nationella minoriteters rättigheter inom den egna myndigheten. Bland länsstyrelserna har 15 av 21 genomfört interna utbildningsinsatser om nationella minoriteters rättigheter vilket är en ökning med tre länsstyrelser i jämförelse med 2022. Av de 41 tillfrågade myndigheterna uppger 31 att de har erbjudit de nationella minoriteterna möjlighet till delaktighet och inflytande i frågor som berör dem. Av dessa har 20 myndigheter angett att de nationella minoriteterna har påverkat beslut eller verksamheten i viss eller stor utsträckning. De tillfrågade myndigheterna uppgav främst brist på personella och ekonomiska resurser som ett hinder för att de nationella minoriteterna ska få inflytande i verksamheten. De uppgav även att det är svårt att komma i kontakt med företrädare för nationella minoriteter då allt fler myndigheter bjuder in till samråd, referensgrupper och fokusgrupper och att minoritetsorganisationerna behöver prioritera mellan dessa.

Under 2023 tog uppföljningsmyndigheterna fram ett kunskaps- och metodstöd i syfte att göra det enklare att undanröja strukturella hinder för nationella minoriteter att ha inflytande i frågor som berör dem. Kunskaps- och metodstödet riktar sig till förvaltningsmyndigheterna.

11.3.4 Språk och kulturell identitet

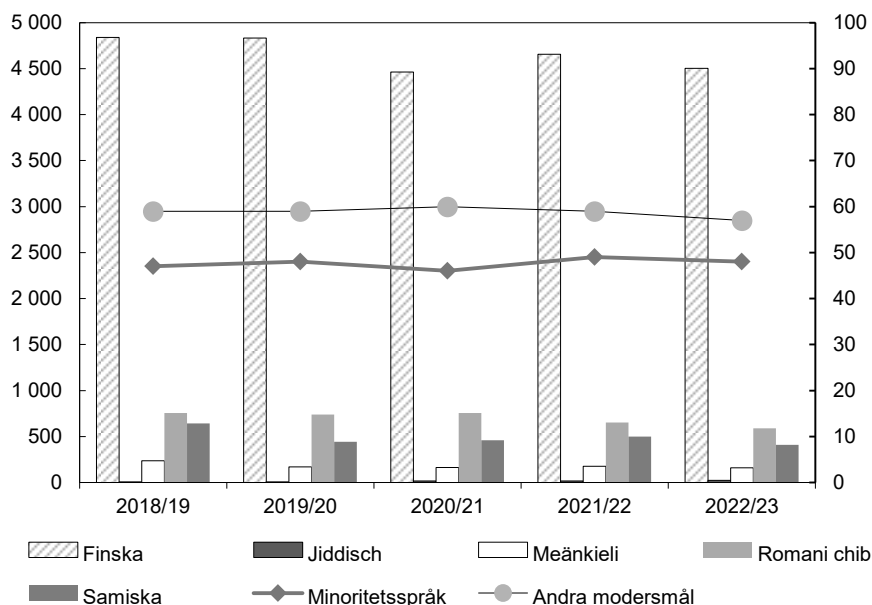
Insatserna för att stärka minoritetsspråken och kultur för och av nationella minoriteter har fortsatt under året. Institutet för språk och folkminnen (Isof) och Sametinget har fortsatt att utveckla språkcentrum för finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Parallellt med detta arbetar Isof med att ta fram indikatorer för att följa de nationella minoritetsspråkens utveckling över tid. Uppdraget ska slutredovisas 2025 (Ku2023/01407). Övriga insatser för att stärka och främja de nationella minoritetsspråken har också fortsatt. Det gäller exempelvis uppdrag till Folkbildningsrådet, Statens kulturråd, Sametinget, Socialstyrelsen samt några universitet och högskolor.

Minskning av elever som deltar i modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk

Läsåret 2023/24 var knappt 12 000 elever berättigade till modersmålsundervisning i ett av de nationella minoritetsspråken, vilket är en ökning med 140 elever jämfört med föregående läsår. Av eleverna som är berättigade till modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk deltar 47 procent i modersmålsundervisning. Detta är en minskning jämfört med föregående läsår då 48 procent av eleverna som var berättigade till modersmålsundervisning i ett av de nationella minoritetsspråken deltog (Skolverket: Elever och skolenheter i grundskolan Läsåret 2023/24 och diagram 11.1). Andelen berättigade elever som läser minoritetsspråk är fortsatt ungefär 10 procentenheter lägre än motsvarande elever som läser andra modersmål.

**Diagram 11.1 Antal elever som deltar i modersmålsundervisning på minoritets-
språk samt andelen av berättigade elever som deltar i undervisning i
minoritetsspråk i förhållande till andra modersmål**

Antal elever (staplar) Andel av berättigade elever som deltar i undervisning (linjer)

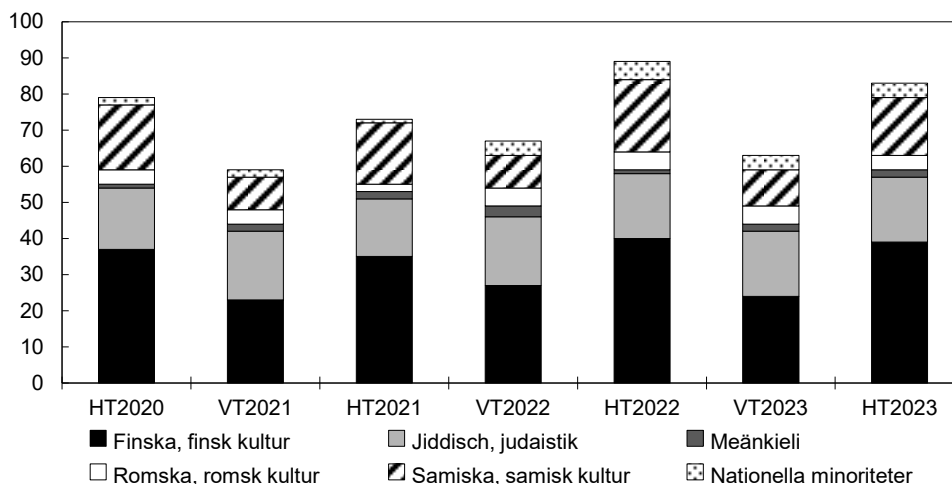

Källa: Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametingets uppföljningsrapport samt Skolverket.

Av diagram 11.2 framgår att antalet högskoleutbildningar med koppling till minoritetsspråken eller minoriteter varierar över terminerna. Antalet utbildningar höstterminen 2023 var något lägre än föregående år. Sammanlagt har 17 475 personer sökt utbildningar i de nationella minoritetsspråken och -kulturerna under perioden 2019–2023. Utbildningar i finska och finsk kultur hade flest sökande med 45 procent. Därefter följde samiska och samisk kultur med 25 procent och jiddisch och judaistik med knappt 17 procent.

**Diagram 11.2 Antal utbildningar som anordnats i minoritetsspråk eller om
minoriteters kultur 2019–2023**

Antal

Anm.: Redovisningsprincipen har förändrats och därför skiljer sig siffrorna åt från föregående år.

Källa: Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametingets uppföljningsrapport samt Universitets- och högskolerådet.

11.3.5 Romsk inkludering

Länsstyrelsen i Stockholms län nämner i sin årsrapport för romsk inkludering att de pågående insatserna för att främja romani chib och romsk kultur behöver fortsätta långsiktigt för att nå avsedd effekt. Flera kommuner uppger att arbetet med romsk inkludering har upphört bl.a. på grund av resursbrist samtidigt som många kommuner har visat ett stort intresse av att söka statsbidrag för att främja romsk inkludering. Under 2023 tillgängliggjorde Statens skolverk och Socialstyrelsen utbildningar för brobyggare med romsk språk- och kulturkompetens för arbete inom förskola, förskoleklass, skola, fritidshem, vuxenutbildning och socialtjänst eller hälso- och sjukvård. Arbetsförmedlingen har redovisat sitt uppdrag avseende arbetet med romsk inkludering under 2020–2023 (Ku 2020/01108). År 2023 låg fokus på utveckling av ett uppföljningssystem, samråd och intern kunskapsspridning. I februari 2024 fick Arbetsförmedlingen ett uppdrag att under 2024 vidareutveckla arbetet med romsk inkludering i sin verksamhet. Myndigheten ska bl.a. sprida information och kunskap bland romer om det stöd som myndigheten kan erbjuda samt ta fram indikatorer för att kunna följa utveckling och resultat. Resursbiblioteket för romani chib har fortsatt att bygga upp sin verksamhet. Det är en del av Kungl. bibliotekets arbete med resursbibliotek för de nationella minoritetsspråken (utg.omr. 17, avsnitt 6).

Under 2023 har 15 kommuner tilldelats statsbidrag, bl.a. för kunskapshöjande insatser, kulturaktiviteter och för att anställa brobyggare. Fem organisationer har beviljats statsbidrag för att arbeta med hälsofrämjande åtgärder riktade till romer.

11.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Den samlade bedömningen är att insatserna under året har bidragit till att uppfylla målet för politikområdet men att det krävs fortsatt arbete för att målet ska uppnås. Insatserna för revitalisering och främjande av minoritetsspråken har bidragit till bättre förutsättningar för att bevara minoritetsspråken. Arbetet i Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset och kommissionens slutbetänkande har bidragit till ökad spridning och medvetenhet om minoritetens historiska erfarenheter. Utredningen om en nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige har bidragit till att öka kunskapen om den judiska minoritetens situation, erfarenheter och behov. Diskriminering och utsatthet är områden som är komplexa och svåra att mäta, delvis på grund av att det inte framställs statistik utifrån minoritetstillhörighet. Det är oroande att mörkertalet gällande diskriminering av de nationella minoriteterna bedöms vara stort. För att ett samhälle ska bli fritt från diskriminering är det viktigt att personer som upplever sig ha blivit diskriminerade också anmäler det till DO. I syfte att minska minoriteternas utsatthet är det centralt att rättsvärdande myndigheter utreder och klarar upp anmälda hatbrott. Frågor om inflytande och delaktighet är centrala för minoritetspolitiken och det är därför oroande att det finns hinder för minoriteterna vad gäller möjlighet till detta. Gällande strategin för romsk inkludering behövs ett fortsatt arbete för att nå målet, men de pågående insatserna och statsbidraget till kommuner bedöms ha bidragit till att skapa bättre förutsättningar för måluppfyllelsen.

11.5 Politikens inriktning

Det behövs fortsatt arbete för att målet för politikområdet ska nås. För detta behövs bl.a. kunskapshöjande insatser och utveckling och implementering av olika metodstöd. Regeringen följer de insatser som pågår vid flera statliga myndigheter i denna del. Insatserna för att främja och bevara de nationella minoritetsspråken och minoriteternas kultur är viktiga. Regeringen följer det arbete som pågår. Regeringen

föreslår att medel avsätts i syfte att säkerställa att verksamheten vid språkcentrum för finska, jiddisch, meänkieli och romani chib kan fortgå samt i syfte att stärka verksamheten vid språkcentrum för samiska. Regeringen föreslår även att medel tillförs för samordning och uppföljning av politikområdet och därför fördelas ytterligare medel till Länsstyrelsen i Stockholms län. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har fått i uppdrag att analysera förutsättningar för myndigheten att inordna de uppgifter som Länsstyrelsen i Stockholms län har inom minoritetspolitiken. Regeringen kommer att ta ställning till en eventuell flytt av länsstyrelsens uppgifter inom minoritetspolitiken efter att MUCF lämnat sin redovisning av uppdraget.

Varje person som tillhör en nationell minoritet i Sverige ska alltid kunna vara öppen med sin identitet. Regeringen bedömer särskilt att förutsättningarna för att leva ett judiskt liv i Sverige fortsatt behöver stärkas, inte minst mot bakgrund av den kraftigt ökande antisemitismen efter Hamas terrorattack mot Israel 7 oktober 2023. Regeringen avser därför med utgångspunkt i betänkandet Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3) presentera en långsiktig strategi med åtgärder för att stärka judiskt liv i Sverige. Medel tillförs för genomförandet av strategin. Regeringen föreslår också i denna proposition att medel tillförs för att stärka säkerheten för den judiska minoriteten och för arbetet mot nutida uttryck för antisemitism samt för att stärka kunskaperna om judisk kultur och judiskt liv (se utg.omr. 1 avsnitt 10, utg.omr. 13 avsnitt 4 och utg.omr. 16 avsnitt 5). Regeringen föreslår även en bred folkbildande insats utifrån budskapet i boken ”...om detta må ni berätta...” (se utg.omr. 17 avsnitt 3). År 2025 inträffar 250-årsjubileet av judiskt liv i Sverige, vilket kommer att vara ett viktigt tillfälle för att uppmärksamma den judiska kulturen och det judiska kulturarvet i hela landet. Regeringens arbetsgrupp Samling för judiskt liv kommer fortsätta samverka och föra dialog.

Sannings- och försoningskommissionens slutbetänkande Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68) är ett första viktigt steg i en försoningsprocess. Regeringen är mån om att försoningsprocessen sker i nära dialog med minoriteten och medel tillförs därför försoningsarbetet.

Strategin för romsk inkludering har nått mer än halvvägs och arbete kvarstår för att nå målet. Regeringen fortsätter arbetet med strategin och bedömer att arbetsmarknaden, utbildningsområdet och jämställdhet är områden som särskilt bör prioriteras.

11.6 Budgetförslag

11.6.1 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tabell 11.1 Anslagsutveckling 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tusental kronor

2023	Utfall	192 232	Anslagssparande	15 539
2024	Anslag	207 771 ¹	Utgiftsprognos	206 383
2025	Förslag	157 771		
2026	Beräknat	159 271		
2027	Beräknat	159 271		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder för de nationella minoriteterna enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetspråk (minoritetslagen), språklagen (2009:600) samt Sveriges internationella åtaganden inom området. Anslaget får även användas för Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametingets utgifter för det nationella samordningsansvaret för minoritetspolitiken samt för uppföljning enligt minoritetslagen. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och regioner inom förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska samt för utgifter för statsbidrag för verksamhet som främjar regeringens minoritetspolitik. Anslaget får vidare användas för utgifter för utvecklingsarbete och samordning för att främja den nationella minoriteten romers rättigheter och livsvillkor. Anslaget får även användas för utgifter för utbildnings- och arbetsmarknadsåtgärder för den nationella minoriteten romer samt för statsbidrag för att främja romsk inkludering.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 11.2 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	207 771	207 771	207 771
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-50 000	-48 500	-48 500
<i>varav BP25</i>	40 000	41 500	41 500
– Fortsatt förstärkning för Isos:s och Sametingets språkcentrum	8 500	8 500	8 500
– Nationell strategi för att stärka judiskt liv	10 500	10 500	10 500
– Fortsatt förstärkning för samordning och uppföljning	8 000	8 000	8 000
– Fortsatt försoningsprocess med tordalingar	3 500	5 000	5 000
– Sammanslagning av anslag 7:1 och 7:2	9 500	9 500	9 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	157 771	159 271	159 271

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 8 500 000 kronor för 2025 för Institutet för språk och folkminnets och Sametingets språkcentrum. För 2026–2027 beräknas anslaget årligen ökas med motsvarande belopp. Förslaget finansieras genom omprioriteringar på statens budget.

Anslaget ökas också med 10 500 000 kronor för 2025 för en strategi för att stärka judiskt liv i Sverige. För 2026–2027 beräknas anslaget årligen ökas med motsvarande belopp. För 2028–2034 beräknas anslaget årligen ökas med 9 000 000 kronor. Vidare ökas anslaget med 8 000 000 kronor för 2025 för fortsatt förstärkning av arbetet med samordning och uppföljning av minoritetspolitiken. För 2026–2027 beräknas anslaget årligen ökas med motsvarande belopp. Anslaget ökas också med 3 500 000 kronor för 2025 för en fortsatt försoningsprocess med tornedalingar. För åren 2026–2027 beräknas anslaget årligen ökas med 5 000 000 kronor.

Anslaget ökas även med 9 500 000 kronor fr.o.m. 2025 genom att samtliga medel som tidigare beräknats under anslaget 7:2 *Åtgärder för den nationella minoriteten romer* överförs till anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter*.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 90 000 000 kronor fr.o.m. 2025 till följd av att tidsbegränsade medel för en förstärkning för att genomföra minoritetspolitiken upphör.

Regeringen föreslår att 157 771 000 kronor anvisas under anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 159 271 000 kronor respektive 159 271 000 kronor.

12 Medier

12.1 Budgetförslag

12.1.1 8:1 Mediestöd

Tabell 12.1 Anslagsutveckling 8:1 Mediestöd

Tusental kronor

2023	Utfall	998 643	Anslagssparande	11 876
2024	Anslag	1 010 119 ¹	Utgiftsprognos	869 119
2025	Förslag	991 119		
2026	Beräknat	977 119		
2027	Beräknat	1 027 119		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till mediestöd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 12.2 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 8:1 Mediestöd

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	1 017 119	1 017 119	1 017 119
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-26 000	-40 000	10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	991 119	977 119	1 027 119

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 26 000 000 kronor för 2025 som följd av att tidsbegränsade tillskott för att möjliggöra en fortsatt spridning av tryckta nyhetstidningar i områden där tidningsdistributionen påverkats av varannandagsutdelning av post löper ut. Anslaget beräknas av samma anledning minskas med 90 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär även att anslaget beräknas ökas med 50 000 000 kronor för 2026 till följd av införandet av ett nytt mediestödssystem. Vidare beräknas anslaget ökas med 100 000 000 kronor för 2027 och 50 000 000 kronor för 2028 för samma ändamål.

Regeringen föreslår att 991 119 000 kronor anvisas under anslaget 8:1 *Mediestöd* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 977 119 000 kronor respektive 1 027 119 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2025 för anslaget 8:1 *Mediestöd* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 977 119 000 kronor 2026.

Skälen för regeringens förslag: Med ett beställningsbemyndigande kan mediestödsnämnden besluta om mediestöd före årsskiftet och därmed ge stödmottagarna bättre planeringsförutsättningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2025 för anslaget 8:1 *Mediestöd* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 977 119 000 kronor 2026.

Tabell 12.3 Beställningsbemyndigande för anslaget 8:1 Mediestöd

Tusental kronor

	Utfall 2023	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräknat 2026
Ekonomiska åtaganden vid årets början	78 082	8 579	991 119	
Nya ekonomiska åtaganden		991 119	977 119	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-69 503	-8 579	-991 119	-977 119
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	8 579	991 119	977 119	
Beslutat/förslaget bemyndigande	150 000	991 119	977 119	

12.1.2 8:2 Mediemyndigheten

Tabell 12.4 Anslagsutveckling 8:2 Mediemyndigheten

Tusental kronor

2023	Utfall	48 333	Anslagssparande	-182
2024	Anslag	81 577 ¹	Utgiftsprognos	80 836
2025	Förslag	88 182		
2026	Beräknat	87 122 ²		
2027	Beräknat	86 611 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 85 853 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 84 729 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Mediemyndighetens förvaltningsutgifter samt för utgifter för avveckling av Statens medieråd.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 12.5 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 8:2 Mediemyndigheten**

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	81 577	81 577	81 577
Pris- och löneomräkning ²	2 910	4 811	6 335
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	4 000	1 046	-984
<i>varav BP25³</i>	<i>4 000</i>	<i>4 000</i>	<i>4 000</i>
– <i>Arbete kopplat till Digital Services Act</i>	<i>4 000</i>	<i>4 000</i>	<i>4 000</i>
Överföring till/från andra anslag	-305	-312	-317
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	88 182	87 122	86 611

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 4 000 000 kronor fr.o.m. 2025 för att finansiera uppgifter till följd av EU:s förordning om digitala tjänster.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar medför att anslaget minskas med 305 000 kronor fr.o.m. 2025 för att tidsbegränsade medel för förberedelser för införandet av ny verksamhet för utgivningsbevis under 2024 löper ut.

Regeringen föreslår att 88 182 000 kronor anvisas under anslaget 8:2 *Mediemyndigheten* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 87 122 000 kronor respektive 86 611 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 12.6 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Myndigheten för press, radio och tv (Mediemyndigheten fr.o.m. 2024)**

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. år 2023	Resultat år 2024	Verksam- hetens intäkter 2025	Kostnader som ska täckas 2025	Resultat år 2025	Ack. Resultat utgående år
Verksamhet där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
<i>avgifter för analog kommersiell radio (inkomsttitel 2811)</i>						
	-	-	163 248	-	-	-
<i>särskild avgift och viten (inkomsttitel 2712)</i>						
	-	-	-	-	-	-
Verksamhet där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag						
Offentligrättslig verksamhet						
<i>avgifter för ansökan om att sända tv och digital kommersiell radio</i>						
	-115	0	800	-800	0	-115
<i>utgivningsbevis för webbplatser m.m.¹</i>						
	-1 944	0	400	-400	-0	-1 944

¹ Avser 35 procent av kostnaderna, eftersom det ekonomiska målet är 35 procents kostnadstäckning. Ackumulerat resultat är beräknat från 2014.

Källa: Myndigheten för press, radio och tv:s årsredovisning.

Under hösten 2017 beslutade Myndigheten för press, radio och tv om tre nationella och 35 lokala eller regionala tillstånd att bedriva analog kommersiell radio fr.o.m. den

1 augusti 2018. Tillståndshavarna betalade sammanlagt ca 1 306 000 000 kronor engångsvis i förskott för hela tillståndspanoden (2018–2026). De inkomna avgifterna periodiseras i statsredovisningen med lika stora belopp under tillståndspanoden, ca 163 000 000 kronor årligen.

Myndigheten för press, radio och tv ansvarade för inkassering och eventuell indrivning av särskild avgift enligt radio- och tv-lagen (2010:696). Under 2023 inkasserades sammanlagt 305 000 kronor i särskilda avgifter (budget för dessa avgifter redovisas inte i tabell 12.6).

En utlysning av ytterligare tillstånd att sända digital kommersiell radio har gjorts under våren 2023. Cirka 500 000 kronor beräknas betalas in i ansökningsavgifter för nya tillstånd samt överlåtelser av tillstånd under året.

Mediemyndigheten ansvarar för att utfärda utgivningsbevis för webbplatser m.m. Verksamheten är delvis avgiftsfinansierad. Under 2023 betalades 581 000 kronor in i ansökningsavgifter medan kostnaderna var 1 791 000 kronor. Målet att avgifterna ska täcka 35 procent av kostnaderna för verksamheten uppfylldes därmed inte för 2023, då avgifterna täckte ca 32 procent av kostnaderna.

13 Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet

13.1 Omfattning

Delområdet omfattar myndigheten Svenska institutet för europapolitiska studiers (Sieps) verksamhet samt informations- och kommunikationsinsatser som gäller samarbetet inom EU.

Tabell 13.1 Utgiftsutveckling inom Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet

Miljoner kronor

	Utfall 2023	Budget 2024 ¹	Prognos 2024	Förslag 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027
Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet	31	31	32	34	35	35
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	31	31	32	34	35	35

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

13.2 Resultatredovisning

13.2.1 Resultat för Svenska institutet för europapolitiska studier

Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) ska bl.a. utarbeta forskningsbaserade analyser och annat underlag i frågor om utvecklingen av Europeiska unionen och Sveriges europapolitik och göra dessa tillgängliga för regeringen och övriga aktörer i den politiska beslutsprocessen i Sverige. Sieps ska även bidra till en allsidig belysning av aktuella europapolitiska frågor och delta i internationellt forskningsutbyte. Myndigheten ska tillhandahålla utbildningar i ämnen som rör EU, som en del av kompetensförsörjningen i offentlig verksamhet. Myndigheten hade 14 årsarbetskrafter under 2023.

Analyser och spridning

Under 2023 gav Sieps ut 30 publikationer (33 procent kvinnliga författare, 67 procent manliga författare) och arrangerade 23 öppna seminarier och webbseminarier (av talarna var 48 procent kvinnor och 52 procent män). Därtill publicerades 19 podcastavsnitt (av podcasttalarna var 61 procent kvinnor och 39 procent män).

Sieps producerade färre publikationer än föregående år, men några publikationer utgjorde större projekt med flera forskare involverade. De två största projekten gällde rättsstatsfrågor som involverade 17 externa författare, respektive olika perspektiv på utvidgningsfrågan där 5 externa författare medverkade. Det förändrade geopolitiska läget togs upp i flera publikationer och hur det påverkade olika områden såsom handelspolitiken och förhållandet mellan EU och Nato. Vidare berörde flera publikationer ekonomiska frågor samt miljö- och klimatfrågor.

Sieps podcast hade mer än 15 000 uppspelningar. Det mest lyssnade avsnittet hade närmare 900 nedladdningar och handlade om rekrytering av svenskar till EU:s institutioner.

Antalet seminarier och webbseminarier ökade något jämfört med året innan och antalet deltagare ökade markant, vilket bl.a. kan härledas till att Sieps började ta upp anmälan till sina webbseminarier.

Sieps deltar aktivt i ett internationellt forskningsutbyte och under 2023 anlätades 24 forskare verksamma utanför Sveriges gränser som författare av publikationer för Sieps. Flertalet medverkade också vid seminarier i regi av Sieps.

EU-relaterad kompetensförsörjning

Under 2023 utbildades ca 1 000 personer vid 42 utbildningstillfällen (av deltagarna var 65 procent kvinnor och 35 procent män och av föreläsarna var 73 procent kvinnor och 27 procent män). Antalet utbildningstillfällen minskade jämfört med 2022 men var ändå fler än under 2021 och 2020. Ökningen av utbildningstillfällen 2022 kan härledas till myndigheternas EU-utbildningsinsatser inför det svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd våren 2023. Antalet visningar av de digitala utbildningarna på webbplatsen minskade något.

I början av 2022 inrättade Sieps ett EU-nätverk för nationella myndigheter. Nätverket är en plattform för myndighetspersonal som arbetar med EU-frågor. Syftet med nätverket är att mötas och diskutera aktuella frågor som rör EU. Sedan starten har nätverket mötts fyra gånger per år och antalet medlemmar ökade från 55 i början av 2023 till 62 i slutet av året.

13.2.2 Resultat för EU-information

Ökad delaktighet i EU-relaterade frågor

Universitets- och högskolerådet (UHR) fick ett förnyat uppdrag till fortbildningen Skolambassadör för EU, vilket resulterade i att lärare och skolledare fick fortbildning i EU-kunskap och en studieresa till Bryssel. Totalt 57 lärare och skolledare utbildades, vilket fördelades på 47 procent kvinnor och 53 procent män.

Regeringens uppdrag till Linnéuniversitetet resulterade i att integrationen av EU-kunskap i samtliga ordinarie kurser vid Medicinstitutet Fojo fortsatte. Föreläsare med hög expertkunskap togs regelbundet in på utbildningarna och webbplatsen EU-kollen med expertinformation om olika EU-frågor fortsatte att utvecklas.

För att genom ungdoms- och fritidsledare höja kunskapen om EU bland unga fortsatte Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) att vidareutveckla webbutbildningen Prata EU.

Företrädare för regeringen samrådde med civilsamhället, arbetsmarknadens parter och andra samhällsaktörer samt på regional och lokal nivå för att stärka dialogen och få kunskap och perspektiv om olika EU-frågor. Vid sju tillfällen under 2023 samråddes om bl.a. den fleråriga budgetramen, summering efter Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd och den europeiska terminen.

Rekrytering till EU:s institutioner

UHR har i uppdrag att informera om möjligheter för arbete och praktik i EU:s institutioner, byråer och organ. Myndigheten genomförde informations- och utbildningsinsatser bl.a. som ett led i arbetet med att minska underrepresentationen av anställda svenskar i EU:s institutioner.

UHR ordnade 37 informationsträffar om karriärmöjligheter i EU:s institutioner för anställda på Regeringskansliet, myndigheter och lärosäten. I syfte att stödja svenska sökande i hela urvalsprocessen för fasta tjänster anordnade myndigheten även digitala träningstillfällen inför skriftliga uttagningsprov i EU. Drygt 2 000 personer deltog vid informationsträffarna och närmare 500 personer vid träningstillfällena. Under året ökade antalet följare i myndighetens informationskanaler i sociala medier när det gäller EU-rekrytering från 20 000 till mer än 25 000 följare.

Antalet svenska praktikanter vid EU:s institutioner, byråer och organ ökade från 69 till 74 personer under 2023. UHR bistod Regeringskansliet i arbetet med att tillsammans med Europeiska kommissionen ta fram den nationella handlingsplanen till stöd för att stärka den svenska närvaron i EU:s institutioner, byråer och organ.

13.3 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

13.3.1 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen för Svenska institutet för europapolitiska studier

Analys och spridning

Regeringen bedömer att Sieps verksamhet fortsatt håller hög kvalitet. Myndigheten har gjort viktiga insatser för att belysa för Sverige viktiga aktuella frågor och teman av mer långsiktig karaktär och bidragit till höjd kunskapsnivå om angelägna EU-frågor. Det är positivt att Sieps fortsätter att utveckla spridningen av och tillgängligheten till myndighetens analyser genom att utnyttja digitala format och att medarbetarna deltar i konferenser och andra uppdrag. Regeringen bedömer att det internationella forskningsutbyte som Sieps deltar i är viktigt och att det har betydelse för Sverige att Sieps regelbundet bjuds in att delta i sammanhang där tankesmedjor, universitet och andra organisationer diskuterar frågor som har med EU:s utveckling att göra.

EU-relaterad kompetensförsörjning

Sieps har bidragit till att höja EU-kompetensen i den statliga förvaltningen. Sieps har breddat utbildningsutbudet och har även kunnat skräddarsy utbildningar utifrån beställarens verksamhetsområde. Likaså har Sieps säkrat kvaliteten på den digitala tekniken och framförandena vilket bl.a. gynnar dynamiken i utbildningarna. Sieps EU-nätverk fyller en viktig funktion för kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte inom offentlig förvaltning.

13.3.2 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen för EU-information

Ökad delaktighet i EU-relaterade frågor

Regeringen bedömer att de genomförda åtgärderna har bidragit till ökad kunskap om EU i civilsamhället. UHR har på ett framgångsrikt sätt fortsatt att stärka och utbilda lärare och skollära i EU-kunskap i fortbildningen Skolambassadör för EU. Regeringen anser att de insatser som Linnéuniversitet genom medicinska FoU och MUCF har genomfört har bidragit till en ökad kunskap om EU både i allmänhet och hos målanpassade grupper.

Rekrytering till EU:s institutioner

Sverige är fortsatt underrepresenterat när det gäller anställda i EU:s institutioner, byråer och organ. En viktig grund för att fler svenskar ska se EU:s institutioner som en intressant arbetsplats är att nå ut med riktad information till lärosäten och till anställda i Regeringskansliet och myndigheter.

Det krävs ett långsiktigt och målmedvetet arbete för att öka rekryteringen av svenskar till EU:s institutioner. UHR har en viktig roll i detta arbete. Förutsättningarna under 2023 har varit utmanande till följd av inställda uttagningsprov inom EU. Regeringen är medveten om att vägen från att ta del av information till att söka och erbjudas tjänster inom EU kan vara lång och att informationsinsatser som genomförts 2023 därför kan komma att avspeglas i ökad rekrytering först kommande år. Regeringens bedömning är att UHR:s insatser har varit betydelsefulla.

Det är positivt att UHR har utvecklat spridningen av information om möjligheter till arbete och praktik och att myndigheten ökat stödet till svenska sökande i urvalsförfarandet för fasta tjänster inom EU:s institutioner. Det är viktigt att UHR fortsätter att utveckla verksamheten för att kunna utgöra ett effektivt stöd till svenskar som vill arbeta för EU:s institutioner, byråer och organ.

13.4 Politikens inriktning

EU är inte bara Sveriges viktigaste utrikespolitiska plattform, utan också en värdegemenskap förankrad i rättsstatens principer och en betydelsefull säkerhetspolitisk aktör för att värna fred och frihet på vår kontinent. EU-samarbetet spänner över hela samhällspektrat. Samarbetet har avgörande betydelse för vår ekonomi och konkurrenskraft och är en förutsättning för att kunna hantera gemensamma utmaningar som hoten mot vår säkerhet och klimatförändringarna. Den ryska fullskaliga invasionen av Ukraina har givit frågan om EU:s utvidgning ny dynamik och nu intensifieras diskussionen om formerna för EU:s framtida organisering, politiska inriktning och finansiering. Samtidigt finns det ett fortsatt behov av att bättre förstå utvecklingen i EU:s närområde och inom enskilda politikområden. De närmaste åren står EU inför beslut som kommer att påverka Sveriges utveckling och vårt inflytande i EU. För att Sverige ska kunna agera effektivt och påverka utvecklingen av ett handlingskraftigt EU finns fortsatt behov av att tidigt identifiera och analysera frågor som är centrala för denna utveckling. För att kunna leverera resultat av hög kvalitet är det viktigt att EU:s institutioner har en representativ personalstyrka som speglar den breda bas av kunskap, kompetens och erfarenhet som finns i hela unionen. Sverige är underrepresenterat i institutionerna och nyrekryteringen av svenska medborgare behöver öka.

13.4.1 Svenska institutet för europapolitiska studier

Sieps bör genom sina analyser och rekommendationer fortsatt möta behovet av kunskap och förståelse inom statsförvaltningen och hos övriga aktörer i den politiska beslutsprocessen när det gäller aktuella frågor och frågor som är viktiga för EU-samarbetets långsiktiga utveckling. Sieps insatser ska bl.a. rikta sig till förtroendevalda och anställda i kommuner och regioner. Det internationella forskningsutbytet med andra europeiska tankesmedjor och nätverk är viktigt.

13.4.2 Ökad delaktighet i EU-relaterade frågor

Det finns fortsatt behov av ökad kunskap för att stärka förutsättningarna för medborgarnas delaktighet i beslut som tas i EU-relaterade frågor. Regeringen prioriterar utbildningen Skolambassadör för EU, som tillhandahålls av UHR. Det är en av de

viktiga kunskapshöjande insatser som erbjuds lärare och skolledare. Även myndighetspersonal prioriteras som målgrupp. Utbildning och erfarenhetsutbyte i nätverksform som syftar till att stärka myndigheterna i deras roll i EU-arbetet är angeläget.

13.4.3 Rekrytering till EU:s institutioner

Sverige är ett av de mest underrepresenterade medlemsländerna i EU:s institutioner, särskilt på lägre nivåer och det är en prioritering för regeringen att öka nyrekryteringen av svenska medborgare. Regeringen intensifierar arbetet för att fler svenskar söker till och blir anställda i EU:s institutioner. Unga som är intresserade av att praktisera eller arbeta inom EU:s institutioner är en viktig målgrupp för informations- och stödinsatser och UHR har en viktig uppgift i att möta detta behov. Regeringen intensifierar därför arbetet med att stärka den svenska närvaron i EU:s institutioner.

13.5 Budgetförslag

13.5.1 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Tabell 13.2 Anslagsutveckling 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Tusental kronor

2023	Utfall	30 776	Anslagssparande	1 234
2024	Anslag	31 234 ¹	Utgiftsprognos	31 713
2025	Förslag	33 736		
2026	Beräknat	34 509 ²		
2027	Beräknat	35 104 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2024 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 33 737 tkr i 2025 års prisnivå.

³ Motsvarar 33 736 tkr i 2025 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter för Svenska institutet för europapolitiska studier. Anslaget får användas för utbildnings- och kommunikationsinsatser på EU-området. Anslaget får användas för att medfinansiera medel från EU. Vidare får anslaget användas för att främja rekrytering av svenska medborgare till tjänster inom EU:s institutioner, byråer och organ.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 13.3 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information**

Tusental kronor

	2025	2026	2027
Anvisat 2024¹	31 234	31 234	31 234
Pris- och löneomräkning ²	1 202	1 944	2 518
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 300	1 331	1 352
varav BP25 ³	1 300	1 300	1 300
– Stärkt stöd inför uttagningsprov till tjänster inom EU:s institutioner	1 300	1 300	1 300
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	33 736	34 509	35 104

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2023 (bet. 2023/24:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2024. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2026–2027 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 1 300 000 kronor fr.o.m. 2025 för att stärka den svenska närvaron i EU:s institutioner.

Regeringen föreslår att 33 736 000 kronor anvisas under anslaget 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* för 2025. För 2026 och 2027 beräknas anslaget till 34 509 000 kronor respektive 35 104 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Sieps har möjlighet att ta ut avgifter för utbildningsverksamhet som myndigheten bedriver.

Tabell 13.4 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Svenska institutet för europapolitiska studier

Tusental kronor

	Ack. resultat t.o.m. 2023	Resultat 2024	Verksam- hetens intäkter 2025	Kostnader som ska täckas 2025	Resultat 2025	Ack. resultat utgående 2025
Verksamhet						
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet						
varav utbildningsverksamhet	-	-	1 500	-	-	-

Sieps får ta ut utgifter upp till full kostnadstäckning för uppdragsverksamheten vid myndigheten samt disponera intäkterna i verksamheten.

Bilaga 1

Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud

Innehållsförteckning

1	Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud	2
1.1	Utlandsmyndigheter	2
1.1.1	Beskickningar	2
1.1.2	Delegationer vid internationella organisationer.....	4
1.1.3	Karriärkonsulat	4
1.2	Stockholmsbaserade sändebud.....	4

1 Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud

Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud per den 1 augusti 2024.

1.1 Utlandsmyndigheter

Utlandsmyndigheter är beskickningar, delegationer vid internationella organisationer och karriärkonsulat.

En beskickning benämns ambassad eller legation. En delegation vid en internationell organisation benämns delegation eller representation. Ett karriärkonsulat är ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman. Sidoackrediteringar anges inom parentes.

1.1.1 Beskickningar

- Abu Dhabi (Kuwait, Manama)
- Abuja (Accra, Yaoundé)
- Addis Abeba (Djibouti)
- Alger
- Amman
- Ankara
- Astana
- Athen
- Bagdad
- Baku
- Bamako (Niamey, Nouakchott)
- Bangkok (Phnom Penh, Rangoon, Vientiane)
- Beirut
- Belgrad (Podgorica)
- Berlin
- Bern (Vaduz)
- Bogotá D.C. (Caracas, Quito)
- Brasilia
- Budapest (Ljubljana)
- Buenos Aires (Asunción, Montevideo)
- Bukarest
- Canberra (Apia, Funafuti, Nuku'alofa, Suva, Honiara, Port Vila, Södra Tarawa, Yaren, Wellington)
- Chisinau
- Damaskus
- Dar es Salaam (Bujumbura)
- Dhaka
- Doha
- Dublin
- Guatemala (San Salvador, Tegucigalpa, San José, Managua, Panama City)
- Haag
- Hanoi

- Harare (Lilongwe, Port Louis)
- Havanna (Santo Domingo)
- Helsingfors
- Islamabad
- Jakarta (Dili, Port Moresby)
- Jerevan
- Kabul
- Kairo
- Kampala (Bangui, N'Djamena)
- Khartoum (Juba)
- Kiev
- Kigali
- Kinshasa (Brazzaville, Libreville, Malabo)
- Kuala Lumpur
- Köpenhamn
- La Paz
- Lissabon (Bissau, Praia, São Tomé)
- London
- Lusaka
- Madrid (Andorra la Vella)
- Manila
- Maputo (Antananarivo, Mbabane)
- Mexico
- Minsk
- Monrovia (Freetown)
- Moskva
- Nairobi (Moroni, Victoria)
- New Delhi (Colombo, Katmandu, Thimphu, Male)
- Nicosia
- Oslo
- Ottawa
- Ouagadougou
- Paris (Monaco)
- Peking (Ulan Bator)
- Prag
- Pretoria (Gaborone, Maseru, Windhoek)
- Pristina
- Pyongyang
- Rabat
- Reykjavik
- Riga
- Riyadh (Muskat, Sanaa)
- Rom (San Marino)
- Santiago de Chile (Lima)
- Sarajevo
- Seoul
- Singapore (Bandar Seri Bagawan)
- Skopje
- Tallinn
- Tbilisi
- Teheran
- Tel Aviv

- Tirana
- Tokyo (Ngerulmud, Majuro, Palikir)
- Tunis (Tripoli)
- Vilnius
- Warszawa
- Washington
- Wien (Bratislava)
- Zagreb.

1.1.2 Delegationer vid internationella organisationer

- Sveriges ständiga representation vid Europeiska unionen, EU, i Bryssel
- Sveriges ständiga representation vid Nordatlantiska fördragsorganisationen, i Bryssel
- Sveriges ständiga representation vid Förenta nationerna, FN, i New York
- Sveriges ständiga representation vid de internationella organisationerna i Genève
- Sveriges delegation vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, OECD, och Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur, Unesco, i Paris
- Sveriges ständiga representation vid Europarådet, i Strasbourg
- Sveriges ständiga delegation vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, OSSE, i Wien.

1.1.3 Karriärkonsulat

- Bryssel
- Hongkong
- Istanbul
- Jerusalem
- Mariehamn
- Mumbai
- New York
- San Francisco
- Shanghai.

1.2 Stockholmsbaserade sändebud

Ett Stockholmsbaserat sändebud fullgör uppgifter som Sveriges beskickning i ett visst land:

- SBS Angola
- SBS Belgien och Luxemburg
- SBS Bulgarien
- SBS Centralasien (Kirgizistan, Tadzjikistan, Turkmenistan, Uzbekistan)
- SBS Eritrea
- SBS Malta och Heliga stolen
- SBS Karibien (Antigua och Barbuda, Bahamas, Barbados, Belize, Dominica, Grenada, Guyana, Haiti, Jamaica, Saint Kitts och Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent och Grenadinerna, Surinam, Trinidad och Tobago)
- SBS Västafrika (Benin, Elfenbenskusten, Gambia, Guinea, Senegal, Togo).